

ELINVOIMAA PESÄPALLOSTA

Valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudelliset vaikutukset

Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT

Tuotantotalouden diplomityö

2024

Mia Koivujoki-Hyökki

Tarkastajat: Professori Timo Pihkala

Tutkijatohtori Noora Heino

TIIVISTELMÄ

Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT

LUT Teknis-luonnontieteellinen

Tuotantotalous

Mia Koivujoki-Hyökki

Elinvoimaa pesäpallosta – valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudelliset vaikutukset

Tuotantotalouden diplomityö

2024

118 sivua, 8 kuvaa ja 38 taulukkoa

Tarkastajat: Professori Timo Pihkala ja tutkijatohtori Noora Heino

Avainsanat: kuntien elinvoima, tapahtumamatkailu, urheilutapahtumat, aluetaloudelliset vaikutukset, pesäpallo, junioriurheilu

Kuntien elinvoiman merkitys kasvaa jatkuvasti. Kaupungistuminen ja väestön vanheneminen ovat johtaneet kuntien tiukempaan kilpailuun uusista asukkaista, yrityksistä sekä matkailijoista. Tapahtumat tuovat tutkitusti elinvoimaa kuntiin, ja niitä voidaankin verrata matkailunähtävyyksiin, sillä ne houkuttelevat osallistujia myös kunnan ulkopuolelta. Erityisesti urheilutapahtumien suosio on kasvanut viimeisten vuosien aikana.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, miten valtakunnalliset pesäpalloleirit vaikuttavat järjestämisalueiden talouteen. Tutkimus on toteutettu kvantitatiivisena tapaustutkimuksena, joka on keskittynyt alle 12-vuotiaille suunnatun Tenavaleirin ja alle 16-vuotiaille suunnatun Nuorisoleirin aluetaloudellisten vaikutusten tutkimiseen. Tällaisia pieniä junioriurheilutapahtumia ei ole Suomessa juuri tutkittu.

Taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan primääri-, sekundääri- ja tertiäärivaikutusten näkökulmista käsin. Primäärivaikutukset ovat varsinaisen tapahtuman järjestämisestä aiheutuvia tuloja, jotka toteutuvat tapahtumanjärjestäjän ostaessa palveluita tai tuotteita paikallisilta yrityksiltä, kolmannen sektorin toimijoilta tai julkisyhteisöiltä. Sekundäärivaikutukset johtuvat alueen ulkopuolelta tulevien tapahtumaan osallistuvien rahankäytöstä alueella. Tertiäärivaikutuksilla pyritään puolestaan selvittämään, syntyykö vierailun seurauksena taloudellisia vaikutuksia tulevaisuudessa uuden matkan, muuttamisen tai yrityksen perustamisen kautta.

Tämän tutkimuksen mukaan valtakunnallisilla pesäpalloleireillä on positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Tenavaleirin aluetaloudelliset vaikutukset olivat odotetusti suuremmat kuin Nuorisoleirin, sillä Tenavaleirille oli ilmoittautunut enemmän osallistujia. Toimijaryhmistä kannustajilla oli suurin keskimääräinen päiväkuluutus, ja kokonaisuudessaan rahaa käytettiin eniten majoitukseen sekä muihin palveluihin. Nuorisoleirin tertiäärivaikutusten voidaan arvioida olevan puolestaan suuremmat kuin Tenavaleirin, mutta niiden taloudellisen vaikuttavuuden mittaamista ei pystytty tässä tutkimuksessa luotettavasti arvioimaan.

ABSTRACT

Lappeenranta–Lahti University of Technology LUT

School of Engineering Science

Industrial Engineering and Management

Mia Koivujoki-Hyökki

Vitality from Finnish baseball – regional economic effects of national Finnish baseball camps

Master's thesis in Industrial Engineering and Management

2024

118 pages, 8 figures and 38 tables

Examiners: Professor Timo Pihkala and Post-doctoral Researcher Noora Heino

Keywords: vitality of municipalities, event tourism, sport events, regional economic effects, Finnish baseball, junior sports

Being a vital municipality is important. Urbanization and the ageing of the population has led to a situation where municipalities are competing who gets more new residents, businesses, and tourists. Events bring vitality to municipalities, and it may be said that events are tourist attractions because events attract participants from outside the municipality. Especially the popularity of sport events is growing.

This study focuses on how national Finnish baseball camps effect to the economy of the organizing areas. It is quantitative case study, that focuses on Tenavaleiri (participants under 12 year old) and Nuorisoleiri (participants under 16 year old). This kind of small junior sport events have studied very little in Finland.

Economic effects are viewed from three perspective: primary, secondary, and tertiary. The primary effects consist of the income that is caused by organizing the event. Primary effects are realized when the organizer buys services or products from local actors. The secondary effects are caused by the people attending to the event outside of the area, and spending money during their stay. The tertiary effects aim to figure out if the visit in the area causes travelling, moving, or setting up a business in the area in future.

According to this study, national Finnish baseball camps have positive economic effects to the area they are organized. The effects were bigger in Tenavaleiri because there were more participants than in Nuorisoleiri. The supporter group had the highest average daily spending. Overall, most money was spent on accommodation and other services. The tertiary effects may be evaluated to be bigger in Nuorisoleiri, but the measurement of the economic effect could not be reliable assessed in this study.

KIITOKSET

Tämä opinnäytetyö on kirjoitettu tiukassa aikataulussa kaiken muun ihanan arkisen elämän ohessa. Saamani tuki ja apu ovat johtaneet siihen, että opinnäytetyö on lopulta valmistunut tässä aikataulussa ja tämän laatusena.

Iso kiitos toimeksiantajan edustaja nuorisopäällikkö Anriika Heinoselle, joka osallistui aktiivisesti opinnäytetyöprosessiin aina työn suunnittelusta sen oikolukemiseen asti. Hän auttoi lisäksi ymmärtämään pesäpalloleirejä tutkimusympäristönä, mistä oli hyötyä erityisesti opinnäytetyön tietoperustan sekä kyselylomakkeiden työstössä. Kiitos myös Tenavaleirin ja Nuorisoleirin järjestäjäorganisaatioille, sekä muille tutkimuksen edistämisessä auttaneille tahoille.

Kiitos työn ohjaaja professori Timo Pihkalalle, joka ymmärsi tiukan aikataulun ja sen asettamat reunaehdot. Hän löysi aina aikaa yhteisille palaverille, ja ohjeisti minua eteenpäin työssä luomatta minulle stressiä, jonka aikataulupaine olisi voinut saada aikaan.

Erityinen kiitos miehelleni Villelle, joka on tukenut minua koko opintojeni ajan. Niiden alkaessa olimme kahden, mutta näiden kahden vuoden aikana perheeseemme on syntynyt kaksi ihanaa lasta. Tämä on luonnollisesti tuonut arkeen muutoksia, mutta Villen ymmärrys, tuki ja käytännön apu ovat johtaneet siihen, että opintoni ovat edenneet aikataulussa ja opinnäytetyökin on nyt viimein valmis.

Lisäksi kiitän lastemme isovanhempia, jotka ovat halunneet viettää aikaa lasten kanssa mahdollistaen minulle aina tarvittaessa opiskelurauhan myös arkipäivisin. Tällöin olen saanut mahdollisuuden viettää aikaa perheen kanssa iltaisin ja viikonloppuisin.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä

Abstract

Kiitokset

1 Johdanto	7
1.1 Tutkimuksen tausta	8
1.1.1 Urheilun suurtapahtumien vaikutukset Suomessa	9
1.1.2 Pienempien urheilutapahtumien vaikutukset	11
1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset	12
1.3 Tutkimuksen toteuttaminen	13
2 Tietoperusta	14
2.1 Elinvoimaa kuntiin urheilutapahtumilla	14
2.1.1 Tapahtumat paikkakuntien vetovoimatekijöinä	15
2.1.2 Imagon merkitys tapahtumamatkailussa	16
2.1.3 Urheilutapahtumat ja urheiluturismi	17
2.2 Valtakunnalliset pesäpalloleirit	18
2.2.1 Kankaanpään Tenavaleiri	19
2.2.2 Oulun Nuorisoleiri	20
2.2.3 Tenavaleiri ja Nuorisoleiri tapahtumina	21
2.3 Tapahtumien moninaiset vaikutukset	22
2.3.1 Taloudelliset vaikutukset	23
2.3.2 Sosiaaliset vaikutukset	26
2.3.3 Muut vaikutukset	26
2.4 Tapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten mittaaminen	27
2.4.1 Primäärivaikutukset	28
2.4.2 Sekundäärivaikutukset	28
2.4.3 Tertiäärivaikutukset	30
2.5 Yhteenveto ja hypoteesit	31
3 Metodologia	35
3.1 Kvantitatiivinen tapaustutkimus	35
3.2 Kyselylomakkeiden laatiminen	38
3.2.1 Sekundääri- ja tertiäärivaikutusten selvittäminen	39
3.2.2 Primäärivaikutusten selvittäminen	44
3.3 Aineiston kerääminen	46

3.4 Aineiston käsittely ja analysointi.....	47
3.4.1 Sekundääri- ja tertiäärivaikutusten aineisto	48
3.4.2 Primäärivaikutusten aineisto.....	52
3.5 Tutkimuksen laadun arviointi.....	53
4 Tutkimustulokset	58
4.1 Tenavaleiri	58
4.1.1 Primäärivaikutukset	58
4.1.2 Sekundäärivaikutukset	60
4.1.3 Tertiäärivaikutukset	68
4.1.4 Kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi.....	70
4.2 Nuorisoleiri.....	71
4.2.1 Primäärivaikutukset	71
4.2.2 Sekundäärivaikutukset	73
4.2.3 Tertiäärivaikutukset	81
4.2.4 Kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi.....	83
4.3 Tapausten vertailu	84
4.3.1 Primäärivaikutukset	84
4.3.2 Sekundäärivaikutukset	87
4.3.3 Tertiäärivaikutukset	93
4.3.4 Kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi.....	96
5 Yhteenveto ja johtopäätökset	97
5.1 Yhteenveto	98
5.2 Johtopäätökset	101
5.2.1 Valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudelliset vaikutukset.....	102
5.2.2 Urheilutapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten kehittäminen	105
5.3 Jatkotutkimusehdotukset	108
Lähdeluettelo.....	110

1 Johdanto

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudellisia vaikutuksia. Tutkimuksessa kiinnitetään huomiota primäärisiin, sekundäärisiin sekä tertiäärisiin vaikutuksiin. Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena tapaustutkimuksena. Tutkimus tehdään toimeksiantona Suomen Pesäpalloliitto ry:lle (myöhemmin Suomen Pesäpalloliitto).

Pesäpalloleireillä on Suomessa yli 70-vuotinen historia. Ne kokoavat vuosittain eri ikäisiä pesäpallon harrastajia yhteen ympäri Suomen. Suomen Pesäpalloliitto myöntää leirien järjestämisoikeudet paikallisille pesäpalloseuroille, jotka muodostavat leirin järjestämistä varten erillisen leiriorganisaation. Leirit toteutetaan tiiviissä yhteistyössä pesäpalloseuran kotipaikkakunnan kanssa. (Suomen Pesäpalloliitto, 2023a.) Leirien aluetaloudellisten vaikutusten selvittäminen onkin tärkeää, kun järjestävä seura neuvottelee tulevan tapahtuman järjestämisestä kunnan ja muiden yhteistyökumppanien kanssa (Joensuu Events 2020, 4). Positiivisilla talousvaikutuksilla voidaan perustella tapahtuman merkitystä alueelle. Lisäksi tiedoista on hyötyä tulevien vuosien leirijärjestäjille. Niiden avulla leirejä voidaan kehittää tulevaisuudessa niin, että niillä on mahdollista saada aikaan entistä suurempia aluetaloudellisia vaikutuksia.

Neljästä kesällä 2023 järjestetystä valtakunnallisesta pesäpalloleiristä tutkittaviksi tapauksiksi tähän tutkimukseen valittiin Kankaanpäässä ajalla 2.-7.7.2023 järjestetty Tenavaleiri sekä Oulussa ajalla 24.-29.7.2023 järjestetty Nuorisoleiri. Kankaanpään Tenavaleiri oli suunnattu alle 12-vuotiaille eli E-ikäluokan pesäpallon harrastajille, ja Oulun Nuorisoleiri alle 16-vuotiaille eli C-ikäluokan pesäpallon harrastajille. Kankaanpään leirille myytiin yhteensä 1695 leiripassia ja Oulun leirille 1285 leiripassia. Leiripassi ostettiin kaikille pelaajille ja toimihenkilöille eli valmentajille, pelinjohtajille, joukkueenjohtajille sekä muille joukkueen toimihenkilöille. Leiripassilaisten lisäksi leireille osallistui nuorisotuomareita, tuomaritarkkailijoita, kannustusjoukkoja sekä leiriorganisaation jäseniä ja talkoolaisia, joiden kaikkien rahankäyttöä on tarkoitus tarkastella tässä tutkimuksessa. (Heinonen, 2023a.)

Junioriurheilutapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia ei ole Suomessa juuri tutkittu. Lentopallon Power Cupin aluetaloudellisista vaikutuksista on tehty kaksi opinnäytetyötä (Arkko & Rummukainen, 2019; Ruusinen, 2013), minkä lisäksi juniorijalkapallon kansainvälisen suur tapahtuman Helsinki Cupin aluetaloudellisista vaikutuksista on kerätty tietoa vuonna 2017 (Talouselämä, 2019). Urheilutapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia onkin tutkittu

pääsääntöisesti kansainvälisissä suurtahtumissa, kuten arvokisoissa (kts. esim. Laakso, Kilpeläinen, Kostainen & Susiluoto, 2006) ja olympialaisissa (kts. esim. Kasimati, 2003). Lisäksi aluetaloudellisista vaikutuksista on tehty opinnäytetyötasoisia tutkimuksia eri kokoi-
sissa kulttuuritapahtumissa (esim. Ahola, 2010) sekä yleisesti matkailututkimuksen piirissä (esim. Tahvanainen, 2011). Tutkimuksissa on keskitytty pääsääntöisesti sekundäärisiin vai-
kutuksiin eli siihen, miten paljon tapahtumissa vierailevat tai alueella matkailevat tuovat alu-
eelle rahaa. Lisäksi on hyvä huomioida, että junioriurheilutapahtumat ovat hyvin erityyppisiä
tapahtumia kuin esimerkiksi perinteiset urheilutapahtumat, joissa yleisöä on merkittävästi
enemmän kuin osallistujia.

1.1 Tutkimuksen tausta

Pesäpallo on tunnetusti Suomen kansallispeli, ja pesäpallon vaikutuksesta kuntien elinvoi-
maa lisäävänä tekijänä on tehty opinnäytetyö vuonna 2022. Aihetta on perusteltu mielen-
kiintoiseksi, koska menestyneitä pesäpalloseuroja on Suomessa myös pienillä paikkakun-
nilla. Muissa lajeissa liigaseurojen kotipaikkakunnat ovat pääsääntöisesti suuria tai keski-
suuria kaupunkeja. Opinnäytetyössä tarkasteluun olikin valittu Vimpelin ja Sotkamon kun-
nat, jotka ovat tunnettuja nimenomaan pesäpallon Superpesis-joukkueistaan. Yhtenä opin-
näytetyön tutkimuskysymyksenä oli, mikä on pesäpallon merkitys kuntien elinvoimalle. (Ri-
tari 2022, 6-7.) Opinnäytetyön mukaan perinteisten seuratoimintaan liittyvien tekijöiden ku-
ten yhteisöllisyyden, harrastamisen ja ammattien luomisen lisäksi pesäpallo loi esimerkiksi
Sotkamon kuntaan elinvoimaa pesäpallostadionin keskeisen sijainnin sekä lukion pesäpal-
lolinjan kautta (Ritari 2022, 54-55). Lisäksi pesäpallon merkityksestä erityisesti pienille paik-
kakunnille kertoo, että Vimpelin kunnan imagoa tutkittaessa on tunnistettu Vimpelin imago
nimenomaan pesäpallokuntana. Kunta tunnetaan parhaiten pesäpallojoukkue Vimpelin Ve-
dosta, jonka tunnuksesta juontuu myös kunnan slogan ”pieni kunta, monta sankaria”. Ke-
sällä pesäpallojoukkueen otteluita voikin käydä katsomassa jopa kaksinkertainen määrä
katsojia suhteessa kunnan asukkaisiin, mikä lisää ihmismäärää paikkakunnalla hetkellisesti
vaikuttaen täten kunnan elinvoimaan esimerkiksi taloudellisten vaikutusten kautta. (Lind-
berg-Repo 2020, 146-150.) Myös Kupila (2022, 14) korostaa pesäpallon merkitystä nimen-
omaan paikkakuntien elinvoimaisuutta ylläpitävänä sekä lisäävänä lajina. Pesäpallossa on
ymmärretty, että ollakseen osa suomalaisuutta, tulee lajin olla hyödyksi myös toimintaym-
päristölleen (Kupila 2022, 15).

Valtion liikuntaneuvosto (2017) tunnistaa liikunta- ja urheilutapahtumien taloudellisten vai-
kutusten merkittävyyden, mutta vuoden 2017 kuntavaaleihin liittyvässä kannanotossa ei

kuitenkaan konkretisoitu, mikä on kuntien rooli tässä kokonaisuudessa. Valtakunnallisen pesäpalloleirin järjestelyoikeudet myönnetään pesäpalloseuralle, joka tekee tiivistä yhteistyötä leirijärjestelyissä kunnan kanssa. Kunnilla onkin merkittävä rooli valtakunnallisten pesäpalloleirien järjestämisessä esimerkiksi pelikenttiä, majoituskouluja ja ruokahuoltoa tarkasteltaessa. (Heinonen, 2023b.) Kesällä 2023 valtakunnallisille pesäpalloleireille oli ennakoilmoittautumisten mukaan osallistumassa historian suurin joukkueiden yhteenlaskettu määrä. Tämä on merkittävää erityisesti koska koronapandemian aikana jäsenmäärät seuroissa putosivat, ja tapahtumien järjestäminen oli hetken aikaa katkolla. Kesällä 2020 valtakunnalliset pesäpalloleirit peruttiin kokonaan ja kesällä 2021 yksi leiri neljästä jäi järjestämättä (Suomen Pesäpalloliitto, 2023b).

1.1.1 Urheilun suurtapahtumien vaikutukset Suomessa

Leskisen (2018, 10) mukaan useissa kaupungeissa urheilutapahtumien rooli strategisina työkaluina elinvoimaa ja kilpailukykyä tarkasteltaessa on tunnustettu, minkä myötä tapahtumien ammattimaisuuden taso on kasvanut ja resurssit niiden järjestämiseen ovat lisääntyneet. Suomessa ei kuitenkaan ole vielä yhtenäistä, kattavaa eikä vertailukelpoista tilastointia tapahtumista tai niiden vaikuttavuudesta, toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa. (Leskinen 2018, 16.)

Vaikka yhtenäistä tilastointitapaa ei vielä ole luotu, urheilun suurtapahtumien vaikutuksia on Suomessa tutkittu jonkin verran. Tutkimuksissa on keskitytty tapahtumien taloudellisten vaikutusten tutkimiseen. Esimerkiksi Laakso ym. (2006) tutkivat yleisurheilun vuoden 2005 MM-kilpailuiden aluetaloudellisia vaikutuksia. Tutkimus toteutettiin osana laajempaa tutkimuskokonaisuutta, jossa tarkoituksena oli selvittää urheilutapahtumien yhteiskunnallista vaikuttavuutta (Laakso ym. 2006, 4). Yleisurheilun vuoden 2005 MM-kilpailut olivat suurin Suomessa koskaan järjestetty urheilutapahtuma. Tutkimuksessa tarkoituksena oli arvioida kilpailuiden taloudellisia vaikutuksia erityisesti Helsingin seudulla. Tutkimuksessa tarkasteltiin kilpailuiden vaikutuksia yritysten liiketoimintaan, ja laskettiin kilpailuiden välittömät sekä kerrannaisvaikutukset aluetalouden arvonlisäykseen ja työllisyyteen. Vaikutuksia eriteltiin niiden ajoituksen mukaan. Tutkimuksessa huomioitiin kuntien ja valtion panostukset kilpailuihin, minkä lisäksi arvioitiin kilpailuiden merkitystä laajemmin yrityksille sekä julkiselle sektorille esimerkiksi markkinoinnin ja imagon kehittämisen näkökulmista. (Laakso ym. 2006, 6.) Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien lisäksi julkisen sektorin yhteistyökumppanina toimi Suomen valtion edustajana Opetusministeriö, joka sitoutui kilpailuista aiheutuviin kustannuksiin tappiontakauksella (Laakso ym. 2006, 11). Tutkimuksen tärkeimpiä tietolähteitä

olivat muun muassa kisaorganisaatiolta saadut tiedot tapahtumat taloudesta, kilpailuiden yhteistyökumppanien haastattelut ja kisavieraiden haastattelut (Laakso ym. 2006, 8). Aluetaloudellista tulosta tarkasteltiin aluetalouden vaikutusmekanismeilla, joita ovat Laakson ym. (2006, 18-19) mukaan investoinnit, varsinaisen tapahtuman järjestäminen sekä tapahtumavieraiden rahankäyttö. Tutkimuksessa hyödynnettiin alueellista panos-tuotosmenetelmää (Laakso ym. 2006, 88).

Kokonaisuudessaan MM-kilpailuiden vaikutus oli talouden näkökulmasta positiivinen, vaikka syrjäyttämisaikutusten huomioiminen vaikutti merkittävästi arvioon taloudellisista vaikutuksista (Laakso ym. 2006, 106-107). Syrjäyttämisaikutuksilla tutkimuksessa tarkoitettiin, että tapahtuman järjestämisestä aiheutuu muiden potentiaalisten turistien menettäminen tai muiden tapahtumien järjestämisen estyminen (Laakso ym. 2006, 29). Arvonlisäys koko maan tasolla oli 80 miljoonaa euroa ja Helsingin seudulla 60 miljoonaa euroa. Työllisyysvaikutukset olivat puolestaan koko maan tasolla noin 1 500 henkilötyövuotta ja Helsingin seudulla noin 1 100 henkilötyövuotta. (Laakso ym. 2006, 92-93.) Toimialoittain suurin taloudellinen vaikutus oli hotelliyrityksille, mikä perustui suurilta osin kohonneeseen hintatasoon (Laakso ym. 2006, 108). Yleisurheilun MM-kilpailuiden järjestäminen ei osoittautunut samalla tavalla taloudellisesti kannattavaksi kuin esimerkiksi vuoden 1997 ja vuoden 2003 jääkiekon MM-kilpailuiden järjestäminen (Laakso ym. 2006, 15-16).

Parjanen (2017) on tutkinut puolestaan hiihdon 2017 MM-kilpailuiden vaikutuksia Lahden keskustan elinvoimaisuuteen yrittäjien näkökulmasta. Vaikka itse kilpailut olivat taloudellisesti tappiolliset, Lahden talousalueelle arvioitiin jääneen Laflinin ym. (2017, 14-15) mukaan noin 22 miljoonaa euroa kilpailuiden vaikutuksesta (Parjanen 2017, 8). Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin haastattelemalla keskustan yrittäjiä. Haastattelussa keskityttiin yrityksen liiketoimintaan ja asiakasmääriin sekä laajemmin keskustan elinvoimaisuuden arviointiin. (Parjanen 2017, 13.) Tutkimuksen mukaan taloudelliset vaikutukset vaihtelivat yrityksittäin, ja suurimmat taloudelliset vaikutukset olivat ravintola-alan yrityksissä (Parjanen 2017, 17). Kilpailut kuitenkin houkuttelivat haastateltujen mukaan keskustaan selvästi ihmisiä, mikä loi mahdollisuuden taloudellisille vaikutuksille. Osa haastatelluista kertoi myös, että kilpailut olivat houkuttelleet asiakkaita saapumaan yritykseen kisojen jälkeen, mikä kertoo kilpailuiden vaikutuksesta yritysten tunnettuuteen (Parjanen 2017, 15). Parjanen (2017, 18) mukaan tutkimus osoittaa, että yrittäjät tulee huomioida tapahtumia järjestettäessä yhtenä merkittävänä sidosryhmänä, mikäli tapahtuman taloudellisia vaikutuksia halutaan kehittää.

1.1.2 Pienempien urheilutapahtumien vaikutukset

Gibsonin, Kaplanidoun ja Kangin (2012, 162) mukaan pienet urheilutapahtumat houkuttelevat paikalle enemmän osallistujia kuin katsojia, ne järjestetään vuosittain, ne eivät herätä kansallisen median huomiota ja niihin liittyy rajoitetumpi taloudellinen aktiivisuus kuin suuriin tapahtumiin. Toisaalta, vaikka pienempien tapahtumien merkitys alueellisen kehityksen kannalta on tunnustettu, on tapahtumamatkailuun liittyvä tutkimus keskittynyt nimenomaan isompien suurissa kaupungeissa järjestettävien tapahtumien tutkimiseen (Gibson, Willming & Holdnak 2003, 181). Pienempiä urheilutapahtumia on myös Suomessa tutkittu selvästi vähemmän kuin urheilun suur tapahtumia. Kuitenkin esimerkiksi Danielsin ja Normanin (2010) mukaan pieniin urheilutapahtumiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä myös niihin liittyy positiivisia vaikutuksia esimerkiksi talouden näkökulmasta tarkasteltuna. Veltrin, Millerin ja Harrisin (2009, 119) mukaan pienissä yhteisöissä järjestetyillä urheilutapahtumilla onkin usein suuremmat taloudelliset vaikutukset järjestäjäpaikkakunnalle kuin suurissa kaupungeissa järjestetyillä urheilutapahtumilla. Esimerkiksi Highamin (1999) mukaan pienemmät urheilutapahtumat järjestetään yleensä hyödyntämällä jo olemassa olevaa infrastruktuuria, mikä tarkoittaa myös pienempiä julkisia kustannuksia.

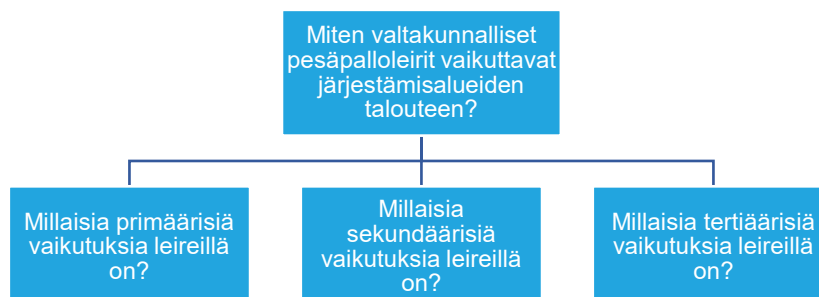
Juniorieurheilun kontekstissa pienimuotoisista urheilutapahtumista on tehty Suomessa kaksi opinnäytetyötä (Arkko & Rummukainen, 2019; Ruusinen, 2013), joissa molemmissa on tarkasteltu lentopallon Power Cupin taloudellisia vaikutuksia. Power Cup on vuodesta 1985 järjestetty maailman suurin lasten ja nuorten lentopalloturnaus, joka järjestetään vuosittain Suomessa vaihtuvalla paikkakunnalla. Tapahtuma kestää neljä päivää ja kokoaa paikalle tuhansia lentopalloilijoita sekä heidän kannattajajoukkojaan. (Power Cup, 2023.) Molemmissa opinnäytetöissä toimeksiantajana toimi Suomen Lentopalloliitto, ja ne toteutettiin kvantitatiivisina kyselytutkimuksina. Ruusisen (2013) tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, paljonko Power Cupissa käytettiin rahaa ikäryhmittäin ja rooleittain, minkälaisiin palveluihin ja tuotteisiin rahaa käytettiin kisa-alueella ja kaupungissa, sekä millaista vieraskävijöiden ajankäyttö turnauksessa oli. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin turnauksen välitön taloudellinen vaikutus Turun alueella kyseisen turnauksen aikana. (Ruusinen 2013, 9-10.) Myös Arkon ja Rummukaisen (2019) tutkimuksessa tavoitteena oli laskea välitön matkailutulo, joka aiheutui Kuopiossa järjestetystä Power Cupista (Arkko ja Rummukainen 2019, 5).

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset

Tiedossa on, että eri kokoisilla urheilutapahtumilla on positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Urheilutapahtumia, joissa suurin osa osallistujista on alaikäisiä, ei ole Suomessa juuri tutkittu, tai ainakaan tutkimustiedot eivät ole julkisesti saatavilla. Junioriurheilutapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten tutkimuksia on tiedusteltu tämän tutkimuksen pohjatyötä tehtäessä muun muassa Olympiakomiteasta, Voimisteluliitosta, Palloliitosta ja Salibandyliitosta.

Tämä tutkimus tarjoaakin lisätietoa pienten junioriurheilutapahtumien merkityksestä aluelouteen. Tarkoituksena on lisätä tietoa nimenomaan Suomen kontekstissa. Vaikka kyseessä on tapaustutkimus, voidaan tutkimuksen tuloksia hyödyntää tulevaisuudessa vastaavissa tutkimuksissa suuntaa antavassa vertailutarkoituksessa. Lisäksi tämä tutkimus voi kannustaa vastaavia tapahtumia järjestäviä organisaatioita tekemään aluetaloudellista tutkimuksia omista tapahtumistaan, minkä avulla tapahtumien vaikutusten konkretisoiminen esimerkiksi yhteistyökumppaneille tai yhteiskunnalle helpottuu. Lisäarvoa suhteessa aikaisempiin junioriurheilutapahtumista tehtyihin tutkimuksiin tuo laaja tarkastelunäkökulma, jossa aluetaloudellisia vaikutuksia tarkastellaan niin primääri-, sekundääri- kuin tertiäärivaikutustenkin näkökulmista käsin. Aikaisemmat Suomessa tehdyt tutkimukset ovat keskittyneet ainoastaan sekundäärivaikutusten tarkasteluun. Tässä tutkimuksessa sekundäärivaikutusten yhteydessä huomioidaan yksilöiden taloudellisen toiminnan lisäksi myös junioriurheilulle tyypillinen joukkueen yhteisten rahojen käyttö osana kokonaistaloudellista arviointia.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudellisia vaikutuksia. Tutkimusongelma sekä sitä täsmentävät tutkimuskysymykset on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkimusongelma ratkaistaan vastaamalla esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Molempien tapauksen primääri-, sekundääri- ja tertiäri-vaikutukset käsitellään itsenäisinä kokonaisuuksina, minkä jälkeen muodostetaan kuva kokonaistaloudellisista vaikutuksista tapauskohtaisesti. Tapauksen vertailua tehdään kaikilla kolmella tasolla sekä kokonaistaloudellisten vaikutusten osalta. Tässä työssä keskitytään vain valittujen tapauksen käsittelyyn. Tutkimuksessa tarkastellaan ainoastaan valittujen valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudellisia vaikutuksia eikä tutkimuksessa huomioida leirien muita mahdollisia vaikutuksia. Tutkimusongelmaan vastaamisen lisäksi tullaan esittämään kehitysehdotuksia tulevien leirien aluetaloudellisten vaikutusten optimoimiseksi.

1.3 Tutkimuksen toteuttaminen

Suomen Pesäpalloliitto ilmoitti 21.3.2023 nettisivuillaan hakevansa opinnäytetyöntekijää. Tässä vaiheessa Suomen Pesäpalloliiton tahtotilana oli selvittää valtakunnallisille pesäpalloleireille osallistuvien kuluttajakäyttäytymistä, ja leirien taloudellisia vaikutuksia paikkakunnan sekä alueen elinkeinoelämässä. (Suomen Pesäpalloliitto, 2023c.) Ennen hakemuksen lähettämistä varmistettiin vielä opinnäytetyön ohjaaja professori Timo Pihkalalta aiheen sopevuus yrittäjyyden tutkinto-ohjelman opinnäytetyöksi. Tieto valituksi tulemisesta tuli lopulta 8.5.2023, minkä jälkeen opinnäytetyöprosessi eteni nopeasti. Toukokuun 2023 aikana pidettiin toimeksiantajan kanssa ensimmäinen tapaaminen, jossa valittiin tutkimuksen tapaukset ja rajattiin aihe koskettamaan leirien aluetaloudellisia vaikutuksia.

Kesäkuun 2023 alussa pidettiin opinnäytetyön ohjaajan kanssa ensimmäinen tilannekatsaus, jonka jälkeen aloitettiin sekundääri- ja tertiäri-vaikutusten kyselylomakkeiden työstäminen. Samalla määritettiin alueet, joille kohdentuvia taloudellisia vaikutuksia Tenavaleirin ja Nuorisoleirin osalta haluttiin selvittää. Lisäksi tässä vaiheessa oli oleellista ymmärtää riittävällä tasolla teoreettinen viitekehys, sekä mitä tulosten avulla halutaan selvittää, jotta kyselylomakkeilla osattiin kysyä oikeita asioita. Kesäkuun 2023 lopussa lomakkeet luotiin Surveypaliin, ja niitä testattiin sekä muokattiin saadun palautteen perusteella. Aineiston keräämisen aikana viimeisteltiin tutkimussuunnitelma sekä työstettiin opinnäytetyötä siltä osin kuin se oli mahdollista. Kerätyn aineiston analysointi aloitettiin elokuun puolivälissä. Primääri-vaikutusten aineisto kerättiin lokakuun alussa, minkä jälkeen se analysoitiin.

Tutkimustulokset esiteltiin toimeksiantajalle, vuoden 2023 valtakunnallisten pesäpalloleirien leiriorganisaatioille sekä tuleville vuoden 2024 valtakunnallisten pesäpalloleirien leiriorganisaatioille marraskuun 2023 alussa. Tämän jälkeen tutkimus viimeisteltiin ja palautettiin lopulta tarkastukseen tammikuussa 2024.

2 Tietoperusta

Tässä pääluvussa käsitellään tarkemmin tutkimuksen keskeisiä käsitteitä. Tarkoituksena on hahmottaa, miten tapahtumat luovat elinvoimaa kuntiin, mitä tapahtumat oikeastaan ovat sekä miten niitä voidaan luokitella. Tämän jälkeen esitellään tämän tutkimuksen tapaukset eli Tenavaleiri ja Nuorisoleiri, sekä määritetään niiden asemoituminen suhteessa aiemmin todettuun tapahtumista. Lisäksi eritellään, millaisia erilaisia vaikutuksia tapahtumilla voi olla, minkä jälkeen syvennytään taloudellisten vaikutusten mittaamiseen liittyviin teoreettisiin seikkoihin.

2.1 Elinvoimaa kuntiin urheilutapahtumilla

Keskeistä on tunnistaa, että kaupunkien ja kuntien elinvoima syntyy ihmisten aktiivisesta toiminnasta (Kuusisto, Sahlstedt, Välimäki & Westerholm 2023, 71). Tästä syystä tapahtumilla on iso merkitys kunnille ja kaupungeille erityisesti vetovoimaisuuden kannalta (Kuusisto ym. 2023, 67). Kaupungit ovat kohtauspaikkoja, tapahtumat puolestaan luovat käsitystä kaupungista ja tuovat ihmiset kokemaan kaupunkia, ja täten luovat sille vetovoimaa. Toisaalta tapahtumilla on merkitystä myös pitovoimaa tarkasteltaessa. Tapahtumien merkitystä voidaankin tarkastella pitovoiman ja vetovoiman esittämisen akselin avulla, jossa pitovoimaan linkittyy yhteisöllisyys ja vetovoimaan puolestaan imago. Tapahtuman asemoituminen akselilla voi hyvin muuttua ja pienet yhteisölliset tapahtumat toimivatkin usein pohjana isommille vetovoimaa tuottaville tapahtumille. Näin on tapahtunut esimerkiksi Lahden Salpausselän kilpailujen kanssa. (Kuusisto ym. 2023, 67-68.)

Tapahtumat voidaan Kainulaisen (2005, 96) mukaan nähdä tietynlaisina katalysaattoreina, jotka synnyttävät myös taloudellista toimeliaisuutta alueelle. Paikan vetovoimatekijät ja houkuttelevuus ovat sellaisia myönteisiä asioita, jotka saavat yrityksiä ja henkilöitä houkutelua kyseiselle seudulle (Rainisto 2008, 36). Vaikka tapahtumien taloudelliset vaikutukset tunnustetaan ja tunnustetaan, useimmiten kaupungit mittaavat niiden sijaan matkailua (Kuusisto ym. 2023, 68). Suurempien tapahtumien taloudellisia vaikutuksia on mitattu kaupungeissa, mutta pienempien tapahtumien taloudellisten vaikutusten mittaamisen on todettu olevan hankalaa ja kallista toteuttaa. Kuitenkin esimerkiksi Valkeakoskella on tunnistettu juniorijalkapalloturnausten tuottavan alueelle positiivisia taloudellisia vaikutuksia, vaikkei konkreettisia mittauksia ole pystytty tekemään. (Kuusisto ym. 2023, 69.)

2.1.1 Tapahtumat paikkakuntien vetovoimatekijöinä

Matkailijoita voidaan pyrkiä saamaan lisää paikkakunnalle kehittämällä nimenomaan kunnan vetovoimaa. Rainiston (2004) ja Aron (2016) mukaan vetovoimatekijät voidaan jakaa koviin ja pehmeisiin vetovoimatekijöihin. Rainiston (2004, 67) mukaan kovia vetovoimatekijöitä ovat muun muassa infrastruktuuri, rakennukset, erilaiset tukipaketit, taloudellinen vakuus sekä paikalliset tukipalvelut. Aro (2016) on puolestaan esittänyt kovat vetovoimatekijät laajempina kokonaisuuksina, sillä niitä ovat hänen mukaansa muun muassa alue- ja paikallistalouden kehitys, väestönmuutokset ja muuttovoima sekä koulutustarjonta. Pehmeitä vetovoimatekijöitä ovat Rainiston (2004, 66) mukaan muun muassa paikkakunnan henki, yrittäjähenkisyys, elämänlaatu ja dynaamisuus. Aron (2016) mukaan pehmeitä vetovoimatekijöitä ovat puolestaan muun muassa alueen tunnelma ja ilmapiiri sekä turvallisuus, minkä lisäksi sijainti ja mainetekijät vaikuttavat paikkakunnan vetovoimaan.

Vetovoimaa voidaan lisätä esimerkiksi tapahtumien avulla. Ne toimivat ärsykkeenä turismille, ja niitä voidaankin verrata turistinähtävyyksiin (Shone & Parry 2004, 56, 60). Tapahtumat toimivat välineenä, jonka avulla kaupungit pyrkivät erottautumaan muista, osoittavat omaleimaisuutensa sekä kaupunkilaisten yhteisöstä nousevat erityispiirteet. Esimerkiksi kansainvälisten tapahtumien suhteen Tampere on pyrkinyt rakentamaan tunnettuuttaan aktivoitumalla junioriurheilun turnausten avulla. (Kuusisto ym. 2023, 74.)

Tapahtumia voidaan luokitella monien eri näkökulmien mukaan. Esimerkiksi Getz (2005, 15-30) on luokitellut tapahtumia niiden koon, tarkoituksen sekä teeman mukaan. Wallo ja Häyrinen (2022, 65) ovat puolestaan luokitelleet tapahtumia muun muassa sen mukaan, ovatko ne maksullisia vai maksuttomia, onko ne kohdennettu yleisölle vai yksityiselle joukolle, sekä liittyvätkö ne työhön vai vapaa-aikaan. Shone ja Parry (2004, 5) luokittelevat tapahtumia niiden koon mukaan, mikä luo hyvän kuvan erikokoisten tapahtumien eroista. Getzin (2005, 15) mukaan kaikille tapahtumille on yhteistä se, että ne ovat luonteeltaan väliaikaisia. Myös Bladenin, Kennellin., Absonin ja Wilden (2012, 5) korostaa tapahtumien väliaikaisuutta, minkä lisäksi niille on hänen mukaansa luontaista, että ne kokoavat ihmisiä yhteen, sisältävät usein tiettyjä rituaaleja ja ovat jollakin tapaa erityisiä.

Haasteena tapahtumien järjestämisessä on usein kuntalaisten aktivointi. Tämän takia kehitetään kaupungin ja paikallisten järjestöjen välistä vuoropuhelua. (Rossi 2021, 7.) Tapahtumia on mahdollista saada alueelle myös ulkopuolisia tapahtumajärjestäjiä houkuttelemalla, mutta siinä on omat haasteensa, jos paikallista aktiivisuutta tapahtumiin liittyen ei ole (Rossi

2021, 7). Paikallisella yhteisöllä onkin merkittävä rooli matkailun kehittämiseen tapahtumien kautta (Raj, Walters & Rashid 2009, 69).

Suomessa on hiljalleen alettu ymmärtämään tapahtumien merkitys kuntien elinvoimaa lisäävinä tekijöinä. Esimerkiksi Joensuussa toteutettiin Euroopan unionin aluekehitysrahaston rahoittama hanke, jonka avulla haluttiin hankkia ja kehittää uusia vetovoimaisia tapahtumia Joensuun seudulle, sekä tehdä tapahtumista kävijä- ja taloustutkimusta. Vuonna 2018 tutkittiin kymmenen, ja vuosina 2019-2020 yhdeksän eri tapahtuman kävijä- ja taloustietoja. Vuonna 2018 kävijät ilmoittivat kuluttaneensa yhteensä 18,2 miljoonaa euroa tarkastelluissa tapahtumissa Joensuun seudulla. Tapahtumiin liittyvä kulutus oli 55 prosenttia kokonaiskulutuksesta ja muihin palveluihin kohdistunut kulutus täten 45 prosenttia kokonaiskulutuksesta. Vastaajista 50,5 prosenttia oli joensuulaisia. Heidän osuutensa kokonaiskulutuksesta oli yksi kolmasosa, eli ulkopaikkakuntalaiset toivat Joensuun seudulle merkittävän osan 18,2 miljoonan euron kokonaissummasta. Huomion arvoista tätä tutkimusta tarkasteltaessa on myös, että pesäpallon Itä-Länsi-ottelun kävijät käyttivät eniten rahaa tarkastelussa olleista tapahtumakävijöistä nimenomaan tapahtuman ulkopuolisiin palveluihin. (Laasonen 2020.)

2.1.2 Imagon merkitys tapahtumamatkailussa

Imagot perustuvat paikkaa koskevaan omaksuttuun tietoon, omiin kokemuksiin ja vastaanotettuun informaatioon. Kohde voi profiloitua tarjoamalla tietoa, jonka toivotaan ohjaavan mielikuvia toivottuun suuntaan. Imago perustuu kuitenkin pitkälti ihmisten asenteisiin, arvoihin ja niistä johtuviin odotuksiin. (Rainisto 2008, 37.) Alueet, jotka vetävät puoleensa asukkaita, elinkeinoa ja matkailua omilla tunnettuustekijöillään, pärjäävät kilpailijoitaan paremmin (Lindberg-Repo 2020, 10). Kunnan brändi näkyy myös kunnan budjetissa, sillä se vaikuttaa kunnan talouteen joko tuomalla lisää matkailu- ja verotuloja, tai viemällä niitä muualle (Lindberg-Repo 2020, 23).

Chalip ja Costa (2005) tarkastelivat artikkelissaan millaisia rooleja tapahtumilla voi olla suhteessa matkakohteen brändiin. He esittelivät kolme roolia: tapahtumat voivat muodostaa matkakohteen kanssa yhteisen brändin (co-branding), toimia matkakohteen brändin jatkeena (brand extension) tai brändin ominaisuutena (brand feature). Tapahtumien roolia brändin rakentamisessa tarkasteltaessa ensimmäinen haaste onkin määrittellä, mitä tapahtumalla on annettavanaan matkakohteen brändille. Yhteisbrändäyskumppanuudella viitataan tilanteeseen, jossa sekä tapahtumalla että kohteella on vahvat omat brändit ja kun ne yhdistetään, oletuksena on, että molempiin brändeihin liitetyt positiiviset mielleyhtymät

välittyvät toisilleen. Hyvänä esimerkkinä tästä ovat Sydneyn olympialaiset. (Chalip & Costa 2005, 224.) Kaikilla tapahtumilla ei kuitenkaan ole erottuvaa brändi-imagoa, mutta ne liitetään kiinteästi matkakohteen brändiin, jolloin voidaan puhua brändin jatkeista. Tästä puolestaan esimerkkinä toimii New York City Marathon, jota ei olisi ilman kyseistä paikkaa. (Chalip & Costa 2005, 226-227.)

Laakson ym. (2006, 111) mukaan vuoden 2005 yleisurheilun MM-kilpailuiden suurin taloudellinen merkitys olikin onnistuneiden kisojen vaikutus siihen, että alueen on mahdollista jatkossakin saada vastaavia urheilun suurtapahtumia järjestettäväksi. Suurtapahtumat tulisivatkin nähdä hänen mukaansa mahdollisuutena luoda koko alueelle hyvää mainetta, joka myöhemmin vaikuttaa positiivisesti alueen talouteen (Laakso ym. 2006, 111). Imagojen luominen ja mielikuviin vaikuttaminen ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämpiä vaikuttamisen muotoja myös kaupunkien johtamisessa ja yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa (Rainisto 2008, 36).

2.1.3 Urheilutapahtumat ja urheiluturismi

Cooperin (2011, 171) mukaan urheiluturismi on yksi tunnetuimpia matkailutuotteita erityisesti urheilun suurtapahtumien osalta. Kiinnostus niiden taloudellisia vaikutuksia kohtaan on nousussa, ja monet valtiot sekä alueet tukevatkin urheilun suurtapahtumia maksimoidakseen niiden positiiviset vaikutukset alueelleen. Huolimatta kasvaneesta kiinnostuksesta ja aihealueen tutkimuksen lisääntymisestä, tapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten laskentaa ja tulkintaa liittyy edelleen paljon virheellisiä tulkintoja. (Preuss 2005, 282.)

Gibsonin (1998, 49) mukaan urheiluturismin voidaan määritellä olevan vapaa-ajan matkustamista, jossa yksilöt lähtevät väliaikaisesti kotiyhteisöstään osallistuakseen urheilutapahtumiin joko katsojina tai osallistujina, tai kokeakseen jotain muuta urheiluun liittyvää matkan aikana. Urheiluturismi voidaan jaotella esimerkiksi aktiiviseen urheiluturismiin, urheilutapahtumaturismiin sekä nostalgiahakuiseen urheiluturismiin (Gibson 2003, 207). Myös Cooper (2011, 171) luokittelee urheiluturisteja sen mukaan, mitä he matkallaan tekevät. Hänen mukaansa urheiluturistit voidaan jakaa itse matkalla urheileviin aktiivisiin turisteihin ja passiivisiin urheilun katsomiseen keskittyviin turisteihin (Cooper 2011, 171).

Urheilutapahtumia on mahdollista luokitella myös niiden koon mukaan. Bladen ym. (2012, 221) luokittelee urheilutapahtumat paikallisiin, alueellisiin, kansallisiin, kansainvälisiin ja megatapahtumiin. Näihin kaikkiin liittyy luonnollisesti omat erityispiirteensä, jotka tulee huomioida esimerkiksi tapahtuman vaikutuksia arvioitaessa. Toisaalta Masterman (2014, 20-

21) on sitä mieltä, ettei ole olemassa yhtä määritelmää eri kokoisten urheilutapahtumien kategorisoinnille. Hänen mukaansa kaikenkokoisia urheilutapahtumia yhdistää kuitenkin, että ne ovat viihdettä, vaikkei paikalla olisikaan yleisöä (Masterman 2014, 20). Getz (2005, 29) puolestaan luokittelee urheilutapahtumia niiden muodon mukaan. Urheilutapahtuma voi olla esimerkiksi jonkin liigan peli, joka on aikataulutettu ja toistuva tapahtuma, tai yksittäinen turnaus, jossa pelataan useita pelejä. Lisäksi urheilutapahtumia voidaan luokitella sen mukaan ovatko ne sisä- vai ulkotiloissa tapahtuvia, julkisia vai yksityisiä, sekä ammattilais- vai amatööritapahtumia. (Getz 2005, 29.)

Standevenin ja DeKnopin (1998) mukaan urheiluturistit matkustavat keskimäärin pidempiä matkoja, viipyvät useamman päivän paikkakunnalla, asuvat kalliimmissa majoituksissa ja kuluttavat päivätasolla enemmän rahaa. Brownin, Busserin ja Baloglun (2010, 61) mukaan urheiluturistit käyttävät rahaa eniten ruokaan, liikkumiseen, viihteeseen, nähtävyyksiin ja tuliaisiin. Heidän mukaansa urheilumatkailu on nopeinten kasvava segmentti matkailutoimialalla (Brown ym. 2010, 59), ja sekä pienet että isot yhteisöt alkavatkin ymmärtämään urheilutapahtumien potentiaalin (Brown ym. 2010, 62).

2.2 Valtakunnalliset pesäpalloleirit

Pesäpalloleirejä on järjestetty Suomessa jo yli 70 vuoden ajan. Valtakunnalliset pesäpalloleirit on mainittu ensimmäistä kertaa Suomen Pesäpalloliiton toimintakertomuksessa vuonna 1966, jolloin järjestettiin valtakunnallinen leiri piirijoukkueille. Vuonna 1971 järjestettiin Tampereella ensimmäinen Suurleiri osana eri lajien suurkisoja. Leirillä oli mukana yli 600 lasta ja nuorta, ja siellä oteltiin ensimmäiset Suomen mestaruudet 13-vuotiaissa pojissa ja 15-vuotiaissa tytöissä. Ensimmäinen virallinen Suurleiri järjestettiin seuraavana vuonna 1972 Porissa. (Suomen Pesäpalloliitto, 2023a.) Ensimmäinen Tenavaleiri järjestettiin vuonna 1973 Hämeenlinnassa, ja sinne osallistui yhteensä 15 joukkuetta. Ensimmäinen Nuorisoleiri järjestettiin puolestaan 16 joukkueen voimin Helsingissä vuonna 1985, ja ensimmäinen Naperoleiri Kankaanpäässä 33 joukkueen voimin vuonna 1993. Kaikki neljä valtakunnallista leiriä järjestettiin siis yhtä aikaa ensimmäisen kerran vuonna 1993, josta lähtien ne on järjestetty vuosittain lukuun ottamatta kesiä 2020 ja 2021, jolloin koronapandemia aiheutti poikkeusoloja valtakunnallisella tasolla. (Suomen Pesäpalloliitto, 2023b.)

Eniten joukkueita on osallistunut vuoden 2018 Tampereen Suurleirille, jonne osallistui yhteensä 125 joukkuetta (Suomen Pesäpalloliitto, 2023b). Kesän 2023 leireille ilmoittautui heti ensimmäisten minuuttien aikana yli 400 joukkuetta (Suomen Pesäpalloliitto, 2023c), ja ilman viime hetken peruutuksia kesän 2023 leirien yhteenlaskettu joukkuemäärä olisikin ollut

historian suurin. Seuraavaksi tarkastellaan tämän tutkimuksen tapauksia eli kahta valtakunnallista pesäpalloleiriä – Tenavaleiriä ja Nuorisoleiriä.

2.2.1 Kankaanpään Tenavaleiri

Kankaanpään Tenavaleiri alle 12-vuotialle pesäpalloharrastajille (E-ikäiset) järjestettiin 2.-7.7.2023 Kankaanpäässä (Suomen Pesäpalloliitto 2023e) ja sen lähikunnissa Pomarkussa, Jämijärvellä, Siikaisissa ja Ikaalisissa, joissa muut pelikentät sijaitsivat (Suomen Pesäpalloliitto 2023f). Kaikille leiripassilaisille oli järjestetty koulumajoitus Kankaanpään kaupungin alueella (Suomen Pesäpalloliitto, 2023g).

Tenavaleirille myytiin yhteensä 1695 leiripassia, minkä lisäksi leirille osallistui 120 nuorisotuomaria ja kahdeksan tuomaritarkkailijaa (Heinonen, 2023a). Tenavaleirille osallistui arvion mukaan noin 2000 kannustajaa. Arvio perustuu Suomen Pesäpalloliitossa leireistä vastaavan nuorisopäällikön ja Suomen Pesäpalloliiton seura- ja aluetoimintapäällikön, sekä leiriorganisaation erikseen tekemiin arvioihin. Arviot on tehty toisistaan riippumatta.

Leirin järjestelyoikeudet myönnettiin Kankaanpään Maila ry:lle (myöhemmin Kankaanpään Maila), joka on vuonna 1958 perustettu pesäpallon erikoisseura. Seuran miesten edustusjoukkue pelaa Suomen toiseksi korkeimmalla pesäpallon sarjatasolla, minkä lisäksi seura tarjoaa kaikenikäisille mahdollisuuden ohjattuun liikuntaan, pesäpallon harrastamiseen sekä yhdessäoloon juniorityön ja harrastetoiminnan kautta. (Kankaanpään Maila, 2023.) Kankaanpään Maila järjesti Tenavaleirin yhteistyössä Kankaanpään Mailajunioreiden kanssa (Suomen Pesäpalloliitto, 2023k).

Leirin järjestämisestä vastaavaan leiriorganisaatioon kuului yhteensä 19 henkilöä, jotka toimivat kaikki vapaaehtois pohjalta. Kokonaisuudessaan leirin järjestämiseen osallistui noin 250 talkoolaista, joille tarjottiin ruuat sekä leiripaidat. Majoitusvalvontaa tehneille joukkueille sekä yhteistyökumppaneille maksettiin korvauksia tehdystä valvonnasta. (Mäntylä, 2023.)

Paikallisten seurojen lisäksi leirin järjestämiseen osallistui vahvasti Kankaanpään kaupunki, joka on noin 13 000 asukkaan elinvoimainen kaupunki Pohjois-Satakunnassa. Kankaanpään naapurikuntia ovat Ikaalinen, Isojoki, Jämijärvi, Karvia, Kauhajoki, Parkano, Pomarkku, Pori, Sastamala ja Siikainen (Kankaanpään kaupunki, 2023a). Suurin osa Kankaanpään väestöstä on 15-64-vuotiaita ja alueen työllisyysaste on 70,6 prosenttia (Kankaanpään kaupunki, 2023b). Kunta tarjosi leirin ajaksi käyttöön seitsemän majoituskoulua, 18 pelikenttää sekä uimahallin, mutta ei tukenut suoraan rahallisesti leirin järjestämisessä.

Kunta vastasi kuitenkin pelikenttien kunnostuksesta ja päivittäisestä huollosta. (Mäntylä, 2023.)

Kankaanpään kunnan yhtenä strategisena päämääränä on ”älykäs ja monipuolinen elinvoima”, jonka yhtenä tavoitteena on matkailun kehittäminen (Kankaanpään kaupunki, 2023c). Visit Kankaanpään (2023) sivuille on koottu lista erilaisista kaupungin alueella tarjottavista aktiviteeteista, jotka liittyvät liikuntaan ja ulkoiluun. Lisäksi sivustolta löytyvät tiedot kulttuuritarjonnasta ja palveluntarjoajista. (Visit Kankaanpää, 2023.) Kankaanpään tapahtumia on mahdollista hakea verkkosivuston avulla (Kankaanpään kaupunki, 2023d), mutta ennen Tenavaleiriä sieltä ei kuitenkaan löytynyt merkintää tapahtumasta.

2.2.2 Oulun Nuorisoleiri

Oulun Nuorisoleiri alle 16-vuotialle pesäpalloharrastajille (C-ikäiset) järjestettiin 24.-29.7.2023 Oulussa. Tyttöjen ja poikien kilpasarjaan eteni SM-karsintasarjan 20 parasta joukkuetta, joiden joukosta lopulta selvisivät uudet Suomen mestarit. Lisäksi kaikilla kyseisen ikäluokan joukkueilla oli mahdollisuus osallistua leirin pelisarjaan, vaikkeivat ne olisi selvinneet jatkoon karsintasarjasta. (Suomen Pesäpalloliitto, 2023h.) Kaikki pelikentät sijaittivat Oulussa (Nuorisoleiri, 2023), ja kaikille leiripassilaisille oli järjestetty koulumajoitus Oulun kaupungin alueella (Suomen Pesäpalloliitto, 2023i).

Nuorisoleirille myytiin yhteensä 1285 leiripassia, minkä lisäksi leirille osallistui 73 nuorisotuomaria ja 14 tuomaritarkkailijaa (Heinonen, 2023a). Kannustajia Nuorisoleirillä arvioitiin olleen 1200. Arvio perustuu Suomen Pesäpalloliitossa leireistä vastaavan nuorisopäällikön ja Suomen Pesäpalloliiton seura- ja aluetoimintapäällikön, sekä leiriorganisaation erikseen tekemiin arvioihin. Arviot on tehty toisistaan riippumatta.

Leirin järjestelyoikeudet myönnettiin Oulun Lippo Juniorit ry:lle (myöhemmin Oulun Lippo Juniorit), joka on vuonna 2003 perustettu pesäpallon junioriseura. Oulun Lippo Juniorit on yksi Suomen suurimmista pesäpalloseuroista, jossa tavoitteena on kasvattaa pesäpallon tunnettuutta Oulun seudun nuorten parissa. Seuralle on myönnetty Olympiakomitean Tähtiseura-tunnus merkiksi laadukkaasta työstä lasten ja nuorten liikunnan parissa. Seurassa onkin rakennettu sekä tytöille että pojille pelaajapolut, joiden avulla on mahdollisuus edetä ikäluokasta toiseen sekä harrastetoiminnassa että huipputason kilpailutoiminnassa. Lisäksi seura tarjoaa mahdollisuuden osallistua valmentaja- ja tuomaritoimintaan. (Oulun Lippo Juniorit, 2023.)

Leirin järjestämisestä vastaavaan leiriorganisaatioon kuului yhteensä 15 henkilöä, joista neljä toimi tehtävässä palkallisina. Lisäksi neljälle henkilölle maksettiin päivärahat ja kilometrikorvaukset. Muille leiriorganisaation jäsenille maksettiin kulukorvauksia toteutuman mukaisesti. Leirin aikana palkkasuhteessa seuraan toimi myös kymmenen kaupungin kesäsetelillä palkattua kioski- ja organisaatiotyöntekijää. Palkkiot maksettiin lisäksi kymmenele järjestyksenvalvojalle sovitusti. Talkoolaisia leirin järjestämiseen osallistui noin 250. Kaikille tapahtuman järjestämiseen osallistuneille tarjottiin ruokailu sekä leiripaita. (Pietiläinen, 2023.)

Järjestäjäseuran lisäksi leirin järjestämiseen osallistui vahvasti Oulun kaupunki, joka on noin 210 000 asukkaan osaamiskeskus Pohjois-Pohjanmaalla (Oulun kaupunki, 2023). Oulun naapurikuntia ovat Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Pudasjärvi, Tyrnävä sekä Utajärvi (Kuntaliitto, 2023). Oululaisten keski-ikä on 39,2 vuotta, koko Suomen asukkaiden keski-ikä on 43,6 vuotta. Oulun työllisyysaste vuonna 2020 oli 66,9 prosenttia. (Oulun kaupunki, 2022a.) Kaupunki ei myöntänyt suoraa rahallista avustusta Nuorisoleirin järjestämiseen, mutta tuki sitä antamalla pelikentät veloituksetta käyttöön leirin ajaksi. Majoituskouluista neuvoteltiin erillinen sopimus. (Pietiläinen, 2023.)

Oulun kaupungin strategiaan on kirjattu Oulun haluavan vahvistaa veto- ja pitovoimaansa. Tätä tukee strateginen tavoite, jonka mukaan Oulu luo kasvua matkailusta. Matkailun kasvua mitataan yöpymisten määrällä sekä matkailutulolla. Vuonna 2026 Oulu tulee olemaan Euroopan kulttuuripääkaupunki, minkä vuoksi kulttuuritapahtumat on nostettu strategian keskiöön, ja niiden avulla pyritään edistämään myös alueen matkailua. (Oulun kaupunki, 2022b.) Visit Oulun (2023a) sivuilla esitellään Oulun nähtävyyksiä ja vierailukohteita, erilaisia luontokohteita ja aktiviteettejä, majoitus- ja ruokailupalveluiden tarjoajia sekä kaupungin tapahtumia. Oulun tapahtumia on mahdollista hakea verkkosivuston kautta (Visit Oulu, 2023b), mutta ennen Nuorisoleiriä sieltä ei löytynyt merkintää tapahtumasta.

2.2.3 Tenavaleiri ja Nuorisoleiri tapahtumina

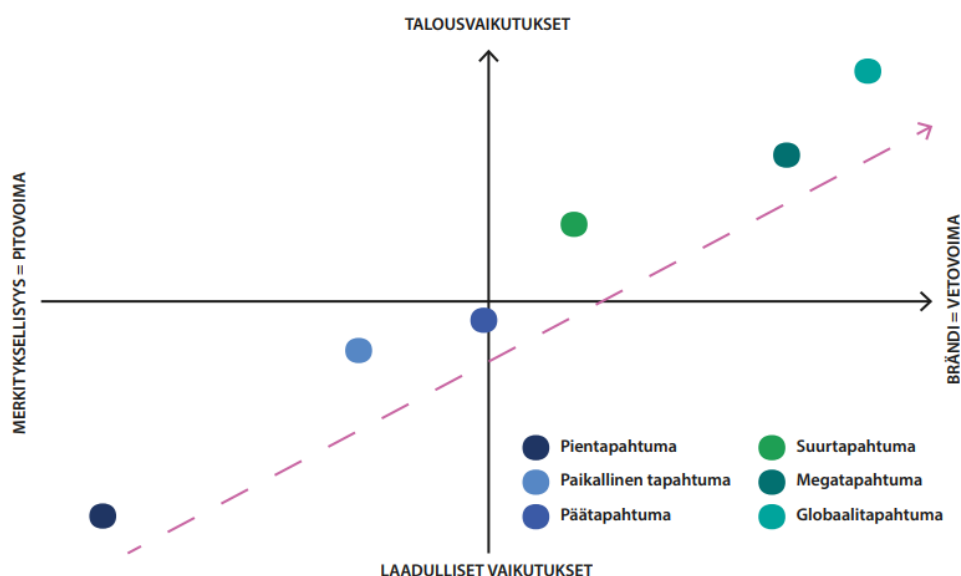
Molemmat leirit ovat kansallisia urheilutapahtumia (kts. esim. Bladen ym. 2012, 221), joissa osallistujat ovat amatööriurheilijoita (kts. esim. Getz 2005, 29), sillä leirit on suunnattu lapsille ja nuorille. Leirit itsessään ovat maksullisia tapahtumia, mutta leiriotteluiden seuraaminen on kannustusjoukoille ilmaista. Leiriottelut ovat niin ikään avoimia kaikille eli niiden suhteen kyse on julkisista tapahtumista, vaikkakin itse leirit on suunnattu vain niille erikseen ilmoittautuneille. (kts. esim. Wallo & Häyrinen 2022, 65.) Osallistujien osalta kysymys on aktiivisesta urheiluturismista, kun taas kannustusjoukkojen osalta puhutaan

urheilutapahtumaturismista (kts. esim. Cooper 2011, 171). Tämän tyylliset urheilutapahtumat järjestetään pitkälti paikallisten talkootyöntekijöiden avulla, joten paikallisten osallistaminen on tapahtuman toteutumisen kannalta äärimmäisen tärkeää (kts. esim. Rossi 2021, 7).

Molemmat leirit voidaan nähdä kokonaisuudessaan suhteellisen pieninä urheilutapahtumina, jolloin Gibsonin, Kaplanidoun ja Kangin (2012, 162) mukaan ne houkuttelevat paikalle enemmän osallistujia kuin katsojia, ne järjestetään vuosittain, ne eivät herätä kansallisen median huomiota ja niihin liittyy rajoitetumpi taloudellinen aktiivisuus kuin suuriin tapahtumiin. Junioriurheilutapahtumille on kuitenkin yleistä, että vaikei paikalle yleensä tule ulkopuolista yleisöä, saattaa yleisön määrä nousta jopa osallistujia suuremmaksi, koska osallistujien vanhemmat, muut sukulaiset ja ystävät ovat kiinnostuneita tapahtumasta. Jos jokaista osallistujaa kohden paikalle saapuu 1-2 kannustajaa, nousee yleisön määrä luonnollisesti yli osallistujamäärän. (vrt. Gibson ym. 2012, 162.) On myös hyvä muistaa, että tapahtumien profiili voi ajan myötä muuttua, kuten on käynyt esimerkiksi Lahdessa järjestettävillä Salpausselän kilpailuille (Kuusisto ym. 2023, 67-68).

2.3 Tapahtumien moninaiset vaikutukset

Kuusisto ym. (2023, 75) ovat tarkastelleet eri kokoisten tapahtumien vaikutuksia vaikutusten nelikentän avulla (kuva 2). Nelikentän mukaan mitä suuremmat taloudelliset vaikutukset tapahtumalla on, sitä suuremmin se vaikuttaa alueen vetovoimaan eli brändiin. Samalla laadullisten vaikutusten merkitys laskee. Vastaavasti mitä pienemmät taloudelliset ja suuremmat laadulliset vaikutukset tapahtumalla on, sitä suuremmin tapahtuma vaikuttaa alueen pitovoimaan eli yhteisön merkityksellisyyteen. Nelikentän mukaan pientapahtumat ja paikalliset tapahtumat lisäävät enemmän merkityksellisyyttä, kun taas globaali- ja megatapahtumat lisäävät alueen vetovoimaa. (Kuusisto ym. 2023, 75.)

Kuva 2 Tapahtumavaikutusten nelikenttä (Kuusisto ym. 2023, 75)

Masterman (2014, 99) on luokitellut tapahtumien vaikutuksia puolestaan sen mukaan, tapahtuvatko ne tapahtuman aikana vai sen jälkeen. Hänen mukaansa pitkän aikavälin vaikutukset vaikuttavat vielä tapahtuman jälkeen, kun taas lyhyet ainoastaan tapahtuman aikana. Myös OECD (2011, 12-14) on raportissaan jaotellut tapahtumien vaikutuksia väliaikaisiin ja pitkäaikaisiin vaikutuksiin. Väliaikaisia vaikutuksia voivat olla muun muassa lisääntynyt yhteistyö yksityisen ja julkisen sektorin välillä, paikkakunnan imagoon ja identiteettiin liittyvät vaikutukset sekä tapahtumakävijöiden aiheuttamat taloudelliset vaikutukset. Pitkäaikaisempia vaikutuksia voivat puolestaan olla muun muassa vaikutukset työllisyyteen ja tapahtumafasiliteettien hyödyntäminen. (OECD 2011, 12-14.)

Van Der Wagenin ja Whiten (2010, 11) mukaan tapahtumien järjestämisen keskeiset motivaattorit ovat taloudellisia, sosiaalisia ja poliittisia. Eli tapahtumien vaikutusten toivotaan olevan positiivisia näiden tekijöiden suhteen. Seuraavaksi tarkastellaankin tapahtumien erilaisia vaikutuksia taloudellisten, sosiaalisten ja muiden vaikutusten kuten poliittisten ja ympäristöllisten vaikutusten näkökulmista käsin. Erityisesti keskitytään siihen, millaisia taloudellisia vaikutuksia tapahtumilla voi olla, ja miten niitä on tutkittu.

2.3.1 Taloudelliset vaikutukset

Tapahtumien vaikuttavuutta tutkittaessa on keskitytty useimmiten taloudellisten vaikutusten mittaamiseen (kts. esim. Mikkonen, Pasanen & Taskinen, 2008). Vaikka taloudellisia vaikutuksia on muita vaikutuksia helpompaa mitata, kaiken kokoisia tapahtumia tarkasteltaessa

huomataan, että vain harvoilla tapahtumilla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tällöin tapahtumiksi lasketaan myös muun muassa yksityiset juhlat kuten häät ja syntymäpäivät. (Shone & Parry 2004, 56.) Getzin (2005, 382-383) mukaan tapahtumien koko, markkina-alue, ulkopaikkakuntalta tulevien vieraiden määrä ja tapahtumien kesto vaikuttavatkin merkittävästi tapahtuman aluetaloudellisiin heijastusvaikutuksiin. Shonen ja Parryn (2004, 59-60) mukaan on myös oleellista huomioida, että tapahtumilla, joissa on enemmän osallistujia kuin katsojia, on suurempi taloudellinen vaikutus alueen elinkeinoelämään.

Tapahtumien taloudellisia vaikutuksia voidaan tarkastella erilaisten käsitteiden avulla. Taloudelliset vaikutukset voidaan jaotella esimerkiksi välillisiin, välittömiin ja johdettuihin vaikutuksiin (kts. esim. Kauppila 2016, 4). Matkailututkimuksesta soveltaen välillisillä talousvaikutuksilla tarkoitetaan niitä vaikutuksia, jotka syntyvät tapahtumaan osallistuvan tapahtumassa tai tarkasteltavalla alueella tekemistä ostoista. Välillisiä vaikutuksia syntyy puolestaan silloin, kun tapahtuman takia tuloja saavat yritykset käyttävät saamia tuloja toimintansa pyörittämiseen. Tapahtuman ansiosta työllistyneiden tekemät hankinnat puolestaan aiheuttavat johdettuja taloudellisia vaikutuksia (kts. Kauppila 2016, 4). Tapahtumien taloudellisista vaikutuksista voidaan puhua myös suorina, epäsuorina ja johdettuina vaikutuksina. Bladenin ym. (2012, 361) mukaan suorat taloudelliset vaikutukset koostuvat kuluista, joita tapahtumaan osallistumisesta syntyy. Näitä ovat esimerkiksi lipuista ja matkustuksesta syntyvät kulut. Epäsuorat taloudelliset vaikutukset syntyvät heidän mukaansa puolestaan siitä, miten tapahtumasta aiheutuvat tulot kiertävät välittömästi paikallistaloudessa esimerkiksi verotuksen tai tapahtuman työllistämisaikutuksen näkökulmasta tarkasteltuna. Johdetut taloudelliset vaikutukset syntyvät puolestaan siitä, miten raha jää pidemmällä tarkasteluvälillä kiertämään paikallistalouteen. (Bladen ym. 2012, 361.)

Kainulaisen (2005, 94-95) mukaan taloudellisia vaikutuksia voidaan tarkastella myös jakamalla ne primäärisiin, sekundäärisiin ja tertiäärisiin vaikutuksiin. Primääriset tai suorat vaikutukset syntyvät välittömästi tapahtuman järjestämiseen liittyvistä toiminnoista. Näitä voivat olla esimerkiksi tapahtuman järjestäjän ja paikallisen liike-elämän yhteistyöstä syntyvät palkkakustannukset, vuokratulot, hankinnat ja ostot sekä muut investoinnit. (Kainulainen 2005, 95.) Vaikka esimerkiksi suomalaiset kulttuuritapahtumat ovat usein kausiluonteisia ja tilapäisiä, on niiden havaittu luovan myös primäärisiä työllisyysvaikutuksia. Esimerkiksi Kaustisten kansanmusiikkijuhlat (Ilmonen, Kauniainen & Tohmo, 1995) työllisti tilapäisesti noin 300 henkilöä muun muassa, siivous-, majoitus- ja lipunmyyntitehtäviin. (Kainulainen 2005, 96.)

Sekundääriset eli epäsuorat vaikutukset muodostuvat tapahtumassa vierailevien kulutuksesta, joka kohdistuu paikkakunnan palveluihin (Kainulainen 2005, 96). Joskus

sekundäärivaikutukset voidaan rinnastaa vientituloon, koska tapahtuman ansiosta paikkakunnan ulkopuolelta tulevan rahan määrä lisääntyy tapahtumavieraiden kulutuksen myötä. Osa tästä rahasta jää kiertämään paikkakunnalle ja voi synnyttää kerrannaisvaikutuksia, mutta toisaalta osa rahasta valuu myös paikkakunnan ulkopuolelle. On lisäksi havaittu, että tapahtuman aikana paikallisten rahankäyttö kohdistuu suuremmissa määrin omalle paikkakunnalle, jolloin sitä on voitu rinnastaa tuontiin. (Kainulainen 2005, 96-97). Van der Wagenin ja Whiten (2010, 13) mukaan on tärkeä huomioida nimenomaan tapahtumasta syntyvät kerrannaisvaikutukset eli se, kuinka moneen kertaan tapahtuman kautta paikkakunnalle tullut raha kiertää ennen kuin se niin sanotusti vuotaa paikkakunnan ulkopuolelle. Esimerkiksi jos ravintolan alihankkijoina toimivat paikalliset yritykset, pysyy ravintolan palveluihin käytetty raha pidempään paikkakunnalla, kuin jos alihankkijat ovat ulkopaikkakuntalaisia yrityksiä. (Van der Wagen & White 2010, 13.)

Kainulaisen (2005, 98) mukaan tertiäärivaikutuksilla kuvataan mittaamattomissa olevia aluetaloudellisia vaikutuksia. Ne linkittyvät alueiden imagon rakentumiseen sekä luovan ja innovatiivisen toimintaympäristön kehittymiseen. Näillä vaikutuksilla on välillinen yhteys tapahtumapaikkakunnan talouden kehittymiseen. Ajatuksena on, että paljon näkyvyyttä saavat tapahtumat lisäävät tapahtumapaikkakuntien tunnettuutta, vetovoimaa ja houkuttelevuutta, mikä puolestaan voi heijastua yritysten, potentiaalisten asukkaiden ja uusien työntekijöiden sekä matkailijoiden toimintaan. (Kainulainen 2005, 98.) Richardsin ja Wilsonin (2004, 1933) mukaan imagolla onkin suuri merkitys sen suhteen, minne ihmiset päättävät matkustaa. Imagon vaikutuksia on kuitenkin todella haasteellista mitata, sillä imagon käsite on monimerkityksellinen sekä subjektiivinen, minkä lisäksi imagoa markkinoidaan usein eri kohderyhmille eri tavalla. Tästä syystä esimerkiksi kulttuuritapahtumien vaikutuksia onkin pääsääntöisesti tarkasteltu puhtaasti taloudellisten vaikutusten kautta. (Richards & Wilson 2004, 1993, 1935-1936.) Vaikka Kainulaisen (2005) mukaan tertiäärivaikutusten mittaaminen on haasteellista, on urheilun suur tapahtumien vaikutusta järjestämiskaupungin imagoon tutkittu paljon, mutta pienempien urheilutapahtumien vaikuttavuutta imagon näkökulmasta ei ole juuri tehty (Parra-Camacho, Gonzalez-Garcia & Alonso-Dos-Santos 2021, 111).

Primääriset, sekundääriset ja tertiääriset talousvaikutukset voidaan nähdä toisiaan täydentävinä analyttisinä osa-alueina (Kainulainen 2005, 98). Kuitenkin Kainulaisen (2005, 99) mukaan toistaiseksi hänen tarkastelemiensa kulttuuritapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten tutkimus on keskittynyt tarkastelemaan primäärisiä ja sekundäärisiä vaikutuksia. Suurin osa on keskittynyt nimenomaan sekundääristen talousvaikutusten mittaamiseen, jolloin yleensä tarkastellaan tapahtumassa vierailevan yleisön kulutuskäyttäytymistä. Tämä tapahtuu laskemalla kulutuksen päiväkohtaiset keskiarvot kulutuskohteittain ja laskemalla

siihen perustuen vieraiden arvioitu kokonaiskulutus sekä vaikutus aluetalouteen. (Kainulainen 2005, 99-101.) Tässä tutkimuksessa tarkastellaan primäärisiä, sekundäärisiä sekä tertiäärisiä aluetaloudellisia vaikutuksia, ja arvioidaan niiden muodostamaa kokonaisuutta. Tämän avulla muodostetaan kokonaiskuva tapahtuman aluetaloudellisista vaikutuksista. Tapahtumien taloudellisten vaikutusten mittaamista tarkastellaan tarkemmin luvussa 2.4.

2.3.2 Sosiaaliset vaikutukset

Deeryn ja Jagon (2010, 10) mukaan useat matkailun sosiaalisten vaikutusten tutkimukset ovat pohjautuneet ajatukselle, että matkailu nähdään niin kauan positiivisena asiana, kun sen hyödyt haittoja suuremmat. Vastaavaa ajatusta voidaan soveltaa tapahtumien ja tapahtumamatkailun sosiaalisten vaikutusten arviointiin.

Smallin (2007, 51-52) mukaan tapahtumat vaikuttavat yhteisön identiteettiin ja koheesioon, mutta samalla myös yhteisön kasvuun ja kehitykseen. Toisaalta yksittäisen henkilön kohdalla ne voivat vaikuttaa käyttäytymiseen ja johtaa esimerkiksi turhautumiseen. Laajemmin tarkasteltuna tapahtumat voivat aiheuttaa erilaisia häiriötekijöitä esimerkiksi liikenteeseen tai toisaalta tarjota viihdettä sekä mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen. (Small 2007, 51-52.)

Shonen ja Parryn (2004, 54) mukaan erityisesti yhteisön itsensä järjestämät tapahtumat kehittävät sosiaalisia yhteyksiä, jolloin ne lisäävät tapahtuman positiivisia sosiaalisia vaikutuksia. Tapahtumat voidaankin nähdä mekanismina, joka vahvistaa yhteisön sosiaalisia yhteyksiä, mutta on tärkeä muistaa, että tapahtumat eivät yksinään ratkaise yhteisön sosiaalisia ongelmia. (Shone & Parry 2004, 54, 60.) Bladenin ym. (2012, 220) mukaan tapahtumat voivatkin aiheuttaa paikallisille negatiivisia vaikutuksia kuten liikennepuhkia, lisääntyneitä ihmismääriä alueella ja huliganismia. Negatiiviset vaikutukset voivat olla merkityksellisiä varsinkin suur tapahtumien kohdalla (Shone & Parry 2004, 58). Kuitenkin yhä enenevässä määrin koetaan tapahtumien positiivisten sosiaalisten vaikutusten kumoavan negatiiviset (Bladen ym. 2012, 221).

2.3.3 Muut vaikutukset

Tapahtumien vaikuttavuutta voidaan tarkastella myös esimerkiksi poliittisten tai ympäristövaikutusten näkökulmista käsin. Poliittisia vaikutuksia tarkasteltaessa on tärkeä huomata pienetkin vaikutukset. Esimerkiksi jos paikallispoliitikko kutsutaan avaamaan tapahtuma, on

taustalla varmasti poliittisia perusteita ja täten myös poliittisia vaikutuksia. Erityisesti suur-tapahtumat houkuttelevat poliitikkoja paikalle, koska he saavat siellä näkyvyyttä sekä pää-sevät verkostoitumaan helposti eri alojen ihmisten kanssa. (Shone & Parry 2004, 61.) Vaikka politiikkaan liittyy usein jännitteitä, ovat tapahtumien poliittiset vaikutukset yleensä Shonen ja Parryn (2004, 64) mukaan positiivisia. Näin on varsinkin silloin, jos alueella on havaittavissa sosiaalista eriytymistä tai taloudellisia haasteita (Shone & Parry 2004, 64). Toisaalta, mikäli tapahtuman tukeminen on määritelty jollain tapaa poliittisissa päätöksissä, voi tapahtuma ohjautua muista näkökulmista tarkasteltuna väärään suuntaan. Esimerkiksi edullisten lippujen myyminen saattaa johtaa lippujen myyntiin pimeästi, tai houkutellessa paikalle turisteja, jotka eivät aiheuta muita positiivisia vaikutuksia alueelle. (Shone & Parry 2004, 62)

Kun tapahtumien vaikutuksia tarkastellaan ympäristöllisestä näkökulmasta, tapahtumat voidaan nähdä myös työkaluna alueen kehittämistyössä (Shone & Parry 2004, 64). Tällöin ajatuksena on, että matkailua tuetaan kehittämällä paikkakunnan ympäristöä sellaiseksi, että se houkuttelee matkailijoita alueelle vastaisuudessaakin. Toisaalta erilaisilla rakennus-projekteilla kehitetään myös laajemmin paikkakunnan infrastruktuuria ja imagoa. (Shone & Parry 2004, 64-67.) Tapahtuman jälkeen onkin tärkeää, että alueita, joita tapahtumaa var-ten on uudistettu, käytetään myös jatkossa. Esimerkiksi tapahtuman vuoksi kehitetty infra-struktuuri voi houkutellessa paikalle sellaisia paikallisia kävijöitä, jotka eivät muuten tapahtu-maan osallistuisi. (Shone & Parry 2004, 65.)

2.4 Tapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten mittaaminen

Cromptonin (1999,147) mukaan on hyvä huomioida, että vaikka taloudellisten tutkimusten tulosten oletetaan usein olevan objektiivisia, ovat taloudellisiin vaikutuksiin liittyvät tutkimus-prosessit todellisuudessa epätarkkoja, ja parhaimmillaankin ne tuottavat vain valistuneita arvauksia. Vaikka tapahtumien taloudellisten vaikutusten mittaamiseen liittyy tiettyjä haas-teita, on niitä mitattu todella paljon. Tapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten mittaami-nessa on käytännössä hyödynnetty yleensä soveltaen matkailututkimuksen menetelmiä ja mittaristoja.

Kaupplan (2016, 10) mukaan yleisimmät viisi matkailun aluetaloudellisten vaikutusten tut-kimusmenetelmää ovat pohjoismainen malli, MTT-malli, panos-tuotos-malli, Koillismaan malli ja matkailun satelliittitilinpito. Näistä Koillismaan malli ja matkailun satelliittitilinpito poh-jautuvat pohjoismaiseen malliin, joka itsessään jakautuu vielä tulo- ja menomenetelmien hyödyntämiseen. Jokaisessa menetelmässä on omat vahvuudet sekä heikkoudet, joten ei

voida sanoa, mikä niistä on aidosti paras mittaamaan matkailun tai tämän tutkimuksen tapauksessa tapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia. Kansainvälisessä matkailututkimuksessa eniten on käytetty panos-tuotos-mallia (Tahvanainen, Vatanen & Komppula 2012, 41), minkä lisäksi joissain tutkimuksissa on myös yhdistelty useita erilaisia menetelmiä. Edellä mainittuja menetelmiä käsitellään tarkemmin sekundäärivaikutusten mittaamisen yhteydessä luvussa 2.4.2.

2.4.1 Primäärivaikutukset

Vaikka yleensä Suomessa aluetaloudellisten vaikutusten mittaamiseen on käytetty pohjoismaisen mallin menomenetelmää, on hyvä huomioida, että tapahtumien tutkimus eroaa matkailun tutkimuksesta. Tapahtumissa taloudellista vaikutusta syntyy myös itse tapahtuman järjestämisestä eikä ainoastaan siitä, kuinka paljon matkailijoihin rinnastettavat tapahtumavierailijat tuovat alueelle rahaa. (Mikkonen ym. 2008, 15.)

Kainulaisen (2005, 95) mukaan primäärivaikutuksia mitataan tapahtumien liikevaihdon, investointien ja työllistävien vaikutusten avulla. Käytännössä tämä tarkoittaa siis kulujen erittelyä esimerkiksi henkilökunnan palkkauksen, vuokrien, paikallisten hankintojen ja investointien osalta. Niin ikään Getz (2005, 382-383) nostaa yhdeksi keskeiseksi tarkasteltavaksi asiaksi nimenomaan tapahtuman liiketaloudelliset vaikutukset alueelle. Koska tässä tutkimuksessa tapahtumanjärjestäjät ovat alueella toimivia urheiluseuroja, tarkastellaan tapahtumien alueille aiheuttamien tulojen lisäksi myös tapahtumien aiheuttamia tuloja järjestäjille, sillä ne jäävät paikallisten urheiluseurojen resursseiksi.

2.4.2 Sekundäärivaikutukset

Tapahtumien taloudellisia vaikutuksia tutkittaessa lopputulokseen vaikuttaa Cromptonin (1999, 143-145) mukaan huomattavasti se, miten taloudellisia vaikutuksia käytännössä mitataan. Kuten aikaisemmin on todettu, tapahtumien taloudellisia vaikutuksia tutkittaessa on usein hyödynnetty matkailututkimuksen menetelmiä, joissa on keskitytty nimenomaan sekundääristen vaikutusten tutkimiseen, koska niitä on helpointa mitata.

Pohjoismainen malli

Pohjoismainen malli on kehitetty Suomessa 1970-luvulla mittaamaan matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia (Kauppila 2016, 14). Tahvanaisen ym. (2012, 44) mukaan mallista

haluttiin kehittää helppokäyttöinen ja jokaiseen tutkimukseen räätälöitävissä oleva. Pohjoismaainen malli jaetaan tulo- ja menomenetelmiin, jotka eroavat toisistaan sen suhteen, mistä aineisto hankitaan. Tulomenetelmässä aineisto kerätään yrityskyselyllä, kun taas menomenetelmässä aineisto kerätään matkailijakyselyllä. (Kauppila 2016, 14.) Pohjoismaisen mallin avulla on tarkoitus selvittää välittömät, välilliset ja johdetut aluetaloudelliset vaikutukset sekä kunnallistalouden nettovaikutukset. Pohjoismaista mallia on käytetty erityisesti Suomessa, minkä vuoksi sitä hyödynnetään myös tässä tutkimuksessa sekundärivaikutusten mittaamiseen. (Kauppila 2016, 14.) Mallin vahvuus on Tahvanaisen ym. (2012, 49) mukaan sen sovellettavuus ja muokattavuus eri alueille sopivaksi, minkä lisäksi sen avulla tutkimuksia on helppo toistaa. Kuitenkin sekä meno- että tulomenetelmien toteuttaminen voi olla raskas prosessi (Tahvanainen ym. 2012, 48).

MTT-malli

MTT-malli on kehitetty Suomessa ja muistuttaa monilta osin pohjoismaista mallia. Malli perustuu tutkimusalueelta kerättäviin yritys-, matkailu- ja kotitalouskyselyihin, joiden avulla voidaan määritellä matkailun alueelle aiheuttamat välittömät, välilliset ja johdetut vaikutukset sekä kunnallistaloudelliset nettovaikutukset. (Kauppila 2016, 15.) MTT-malliin liittyvät Kauppilan (2016, 16) arvion mukaan samat haasteet kuin pohjoismaiseen malliin, minkä lisäksi aikaisemmin mallilla toteutetuissa tutkimuksissa on käytetty hajanaisia toimialaluokituksia.

Panos-tuotos-malli

Panos-tuotos-mallissa aluetaloudellisten vaikutusten lähtökohtana on hyödykkeiden ja tulon kiertokulun hahmottaminen. Ajatuksena on, että hyödykkeiden vaihtaessa omistajaa ostajalle syntyvästä menosta tulee myyjän tulo, jonka puolestaan myyjä käyttää hyödykkeiden ostamiseen. Tämä kuvattu tulon kiertokulun toistuminen aiheuttaa kerrannaisvaikutukset, joita on mahdollista panos-tuotomallin avulla mitata. Kerrannaisvaikutukset voidaan jakaa vielä suhteellisiin ja absoluuttisiin kerrannaisvaikutuksiin. (Vatanen 2011, 13.) Panos-tuotos-malli perustuu tutkimuksen kohteena olevan paikkakunnan tai alueen taloutta kuvaaviin panos-tuotos-tilaukoihin (Kauppila 2016, 16). Mallin vahvuutena on Tahvanaisen ym. (2012, 48) mukaan, että kerrannaisvaikutukset voidaan nähdä tarkemmin kuin yhden toimialan mallissa. Lisäksi alueellisia panos-tuotostaulukoita on saatavissa. Kuitenkin panos-tuotos-tilaukoiden aineistojen kerääminen voi olla työläs prosessi eivätkä mekaanisesti johdetut taulukot aina vastaa todellisuutta. Alueellisia panos-tuotos-tilaukoita julkaistaan myös suhteellisen harvoin. (Tahvanainen ym. 2012, 48.)

Koillismaan malli

Koillismaan mallin taustalla on ollut ajatus kehittää pohjoismaista mallia, minkä pohjalta kehitettiin aluksi Kainuun malli, jota jatkojalostamalla on syntynyt lopulta Koillismaan malli. Tarkoituksena on ollut ennen kaikkea lisätä standardointia tulomenetelmään liittyen, ja keventää empiirisen aineiston hankintaa. Koillismaan mallin avulla on mahdollista tarkastella niin välittömiä, välillisiä kuin johdettujakin matkailun aiheuttamia vaikutuksia. Pohjoismaisesta mallista poiketen välilliset vaikutukset määritellään tilastoihin pohjautuen. Koillismaan malli keskittyy pääsääntöisesti tulomenetelmään eli yrityskyselyihin. (Kauppila 2016, 18.) Kauppilan (2016, 19) mukaan Koillismaan malli hyödyntää monipuolisesti jo olemassa olevaa tilastoaineistoa, mikä keventää tutkimusprosessia.

Matkailun satelliittitilinpito

Matkailun satelliittitilinpidon avulla voidaan arvioida laajemmin matkailun taloudellisia vaikutuksia kansantalouteen. Menetelmä perustuu kansainvälisiin standardeihin, minkä vuoksi tähän menetelmään perustuvat tutkimukset ovat vertailukelpoisia keskenään. Matkailun satelliittitilinpidon avulla saadaan tietoja muun muassa matkailijoiden kulutuksesta, matkailun aiheuttamasta kysynnästä ja tarjonnasta, sekä sen aiheuttamista työllisyysvaikutuksista. (Tahvanainen ym. 2012, 46.) Menetelmän vahvuutena on sen perustuminen virallisen tilastotoimen tuottamaan aineistoon, mutta toisaalta niitä julkaistaan ainoastaan satunnaisesti. (Tahvanainen ym. 2012, 48).

2.4.3 Tertiäri-vaikutukset

Vaikka Kainulainen (2005) on esittänyt, ettei tertiäri-vaikutuksia pystytä mittaamaan, on hän yhdistänyt omassa tutkimuksessaan niihin alueen imagon ja vetovoiman käsitteet (Kainulainen 2005, 31). Äikäs (2004, 11) mukaan vetovoiman mittaaminen linkittyy vahvasti mielikuvan mittaamiseen. Hänenkin mukaansa näiden mittaamiseen liittyy haasteita, kuten vetovoimaa aidosti kuvaavien mittarien määrittäminen sekä niiden tarkastelu. Samalla hän kuitenkin mainitsee, että Aula ja Heinonen (2002) ovat esittäneet lähestymistavan, joka on Suomessa ensimmäinen aito pyrkimys mitata esimerkiksi mielikuvia ja mainetta (Äikäs 2004, 12).

Koska tertiäri-vaikutukset liittyvät aluetaloudellisiin vaikutuksiin, on niitä tarkastelemalla tarkoituksena selvittää, syntykö vierailun seurauksena mahdollisia taloudellisia vaikutuksia uuden matkan, muuttamisen tai yrityksen perustamisen kautta (kts. esim. Kainulainen 2005,

98). Taloudellisia vaikutuksia voi syntyä myös välillisesti, jos matkakohteen suosittelu johtaa jonkun toisen matkustamiseen alueelle (kts. esim. Lahtela 2018).

2.5 Yhteenveto ja hypoteesit

Kuntien elinvoiman taustalla on ihmisten aktiivinen toiminta (Kuusisto ym. 2023, 71), minkä takia tapahtumat ovatkin kunnille merkityksellisiä erityisesti vetovoimaisuuden kannalta (Kuusisto ym. 2023, 67). Tapahtumat tuovat kuntaan matkailijoita, jotka voidaan nähdä myös potentiaalisina uusina asukkaina tai yrittäjinä. Tapahtumien taloudellisten vaikutusten mittaamisen sijaan kaupungit mittaavat kuitenkin useimmiten juuri matkailua eli esimerkiksi sitä, miksi kuntaan on matkustettu, mitä palveluita siellä on käytetty ja millainen mielikuva kunnasta on matkailijalle jäänyt. (Kuusisto ym. 2023, 68.)

Yksi tunnetuimpia matkailun osa-alueita on urheiluturismi, ja sen sisällä erityisesti urheilun suur tapahtumat ovat taloudellisesti merkittäviä tapahtumia järjestämisspaikkakunnille (Cooper 2011, 171). Yleisesti urheiluturismin voidaan määritellä olevan vapaa-ajan matkustamista, jossa yksilöt lähtevät väliaikaisesti kotiyhteisöstään osallistuakseen urheilutapahtumiin joko katsojina tai osallistujina, tai kokeakseen jotain muuta urheiluun liittyvää matkan aikana (Gibson 1998, 49). Urheilutapahtumia voidaan kuitenkin määritellä monin eri tavoin, eikä olemassa ole yhtä oikeaa tapaa. Kuvassa 3 on esitetty Tenavaleirin ja Nuorisoleirin erityispiirteet urheilutapahtumina.

Kuva 3 Tenavaleirin ja Nuorisoleirin erityispiirteet urheilutapahtumina

Kuten kuvasta huomataan, leirit näyttäytyvät tapahtumina erilaisina eri toimijaryhmien näkökulmista tarkasteltuna. Kuvassa 3 on nostettu esille osallistujien (pelaajat ja toimihenkilöt) sekä kannustajien erilaiset näkökulmat tapahtumaan liittyen. Vaikka molemmat leirit nähdään tässä tutkimuksessa suhteellisen pieninä tapahtumina, on hyvä muistaa, että tapahtumien profiili voi ajan myötä muuttua (Kuusisto ym. 2023, 67-68).

Tutkittaessa tapahtumien vaikuttavuutta, on keskitytty useimmiten taloudellisten vaikutusten mittaamiseen (kts. esim. Mikkonen ym. 2008). Lisäksi tapahtumien vaikutuksia voidaan arvioida mittaamalla esimerkiksi sosiaalisia ja poliittisia vaikutuksia sekä ympäristövaikutuksia. Taloudellisia vaikutuksia voidaan mitata monella eri tavalla. Useimmiten hyödynnetään matkailututkimuksen menetelmiä ja mittaristoja. Yleistä on tarkastella taloudellisia vaikutuksia jakamalla ne esimerkiksi välittömiin, välillisiin ja johdettuihin talousvaikutuksiin (kts. esim. Kauppila 2016, 4). Toinen tapa on tarkastella taloudellisia vaikutuksia primääri-, sekundääri- ja tertiääritasoilla. Primäärivaikutuksilla tarkoitetaan varsinaisen tapahtuman järjestämisestä syntyviä menoja, jotka jäävät tulona tarkasteltavalle paikkakunnalle. Lisäksi voidaan tarkastella tapahtuman kokonaistaloudellista tulosta. (Kainulainen, 2005.) Sekundäärivaikutukset ovat puolestaan epäsuoria vaikutuksia, jotka syntyvät, kun tapahtumassa vierailevat käyttävät paikallisia palveluita (Kainulainen 2005, 96). Näitä voidaan mitata esimerkiksi pohjoismainen mallin, MTT-mallin, panos-tuotos-mallin, Koillismaan mallin ja matkailun satelliittitilinpidon avulla (kts. esim. Kauppila, 2016). Tertiäärivaikutuksia on haasteellisempaa mitata, mutta niiden tarkoituksena on tarkastella, syntyykö paikkakunnalla vierailun seurauksena mahdollisia taloudellisia vaikutuksia uuden matkan, muuttamisen tai yrityksen perustamisen kautta (kts. esim. Kainulainen 2005, 98). Taloudellisia vaikutuksia voi syntyä myös välillisesti, jos matkakohteen suosittelu johtaa jonkun toisen matkustamiseen alueelle (kts. esim. Lahtela 2018). Vaikka kiinnostus erityisesti urheilutapahtumien taloudellisia vaikutuksia kohtaan on noussut, liittyy aiheen tutkimiseen edelleen haasteita erityisesti vaikutusten mittaamiseen ja tulosten tulkintaan liittyen (Preuss 2005, 282).

Tämän tutkimuksen tietoperusta kytkeytyy tapahtumiin kuntien elinvoimaisuutta lisäävänä tekijänä. Tutkimus keskittyy elinvoiman lisäämiseen tapahtumien taloudellisen vaikuttavuuden näkökulmasta. Tutkimuksen keskeiset käsitteet ja niiden suhde toisiinsa on esitetty kuvassa 4.

Kuva 4 Tutkimuksen keskeiset käsitteet

Heikkilän (2014, 180) mukaan hypoteeseilla kuvataan kahden tai useamman muuttujan välistä yhteyttä. Niiden tulee olla testattavissa empiirisen aineiston avulla, perustuttava aikaisempaan tutkimukseen sekä oltava selkeästi määriteltyjä (Heikkilä 2014, 180). Perustuen edellä esitettyyn tietoperustaan, on tämän tutkimuksen hypoteeseiksi asetettu seuraavat viisi hypoteesia:

- Valtakunnalliset pesäpalloleirit tuottavat positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia.
- Tenavaleirillä on suuremmat positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset kuin Nuorisoleirillä leirillä.
- Toimijaryhmistä kannustajilla on suurin keskimääräinen päiväkulutus.
- Eniten rahaa käytetään majoitus- ja ruokailukuluihin.

- Nuorisoleirillä on suuremmat tertiäärivaikutukset kuin Tenavaleirillä.

Näitä hypoteeseja tarkastellaan tulosten käsittelyn jälkeen luvussa 5. Seuraavassa pääluvussa keskitytään kuvaamaan tämän tutkimuksen metodologisia valintoja.

3 Metodologia

Tämä tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tapaustutkimuksena, jonka aineisto kerättiin kyselyiden avulla. Seuraavaksi määritellään tarkemmin, miksi kyseessä oli tapaustutkimus, miksi aineisto kerättiin kyselyiden avulla sekä mitä kaikkea nämä seikat huomioiden tutkimuksessa tuli ottaa huomioon. Lisäksi kerrotaan, miten kyselylomakkeet luotiin ja miksi. Lopuksi kuvataan vielä tutkimuksen aineiston hankkimiseen sekä analysointiin liittyvät pääseikat, ja arvioidaan tutkimuksen laatua.

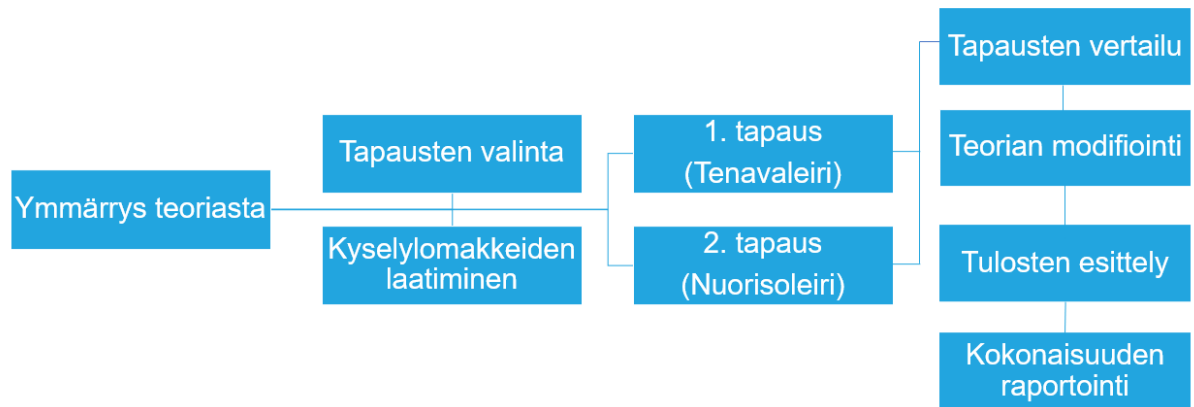
3.1 Kvantitatiivinen tapaustutkimus

Tapaustutkimus on empiirinen tutkimus, joka tutkii ajankohtaista tapahtumaa eli valittua tapausta perusteellisesti ja omassa kontekstissaan. Tutkittavan ilmiön ja sen kontekstin rajat ovat häilyvät. (Yin 2014, 16.) Tapaustutkimus on tutkimusstrategia, jossa keskitytään yksittäisen dynamiikan ymmärtämiseen tietyssä ympäristössä. Tapaustutkimus voi sisältää yhden tai useamman tapauksen, minkä lisäksi se voi sisältää eri tasoista analyysiä. (Eisenhardt 1989, 534-535.) Tässä tutkimuksessa tarkastellaan erityisiä tapahtumia niiden tapahtumakontekstissa, minkä vuoksi tapaustutkimus tuntui luonnolliselta valinnalta tutkimusstrategiaksi. Tutkimuksessa on kaksi tapausta, joita analysoidaan ensin erikseen sekä lopuksi toisiinsa vertaillen.

Tapaustutkimusta kannattaa hyödyntää silloin, jos tutkittavasta ilmiöstä tiedetään vain vähän, olemassa olevat näkemykset eivät ole päteviä empirian puuttuessa tai näkemykset ovat ristiriitaisia. Lisäksi yksinkertaisesti tilaus uusille näkökulmille voi olla peruste lähteä luomaan uutta teoriaa tapaustutkimuksen avulla. (Eisenhardt 1989, 548.) Vaikka tämä tutkimus toteutetaan toimeksiantona Suomen Pesäpalloliitolle, on hyvä myös huomioida, että aiheesta on Suomessa tehty vain vähän tutkimusta. Tämä tukee entisestään tapaustutkimuksen valitsemista tutkimusstrategiaksi.

Tapaustutkimus valikoituu yleensä tutkimusstrategiaksi Yinin (2014, 30) mukaan silloin, jos tutkimuskysymys muotoutuu muotoon ”miten” tai ”miksi”. Tutkimuskysymyksen määrittämisen jälkeen on oleellista määrittää ajatukset siitä, millaisia vastauksia tutkimuskysymyksiin tullaan tutkimuksessa oletetusti saamaan. Tämä työhypoteesien asettaminen ohjaa tutkimusta oikeaan suuntaan ja auttaa löytämään relevanttia aineistoa. (Yin 2014, 30.) Tapaustutkimuksessa tapauksen valinta ja sen rajaaminen ovat myös luonnollisesti keskiössä,

minkä lisäksi on tärkeä pystyä liittämään kerätty data hypoteeseihin (Yin 2014, 31-35). Kuvassa 5 on kuvattu, miten tämä tapaustutkimus on käytännössä edennyt.

Kuva 5 Tapaustutkimuksen eteneminen (soveltaen Yin 2014, 60)

Ymmärrys teoriasta muodostettiin aikataulullisista syistä limittäin tapausten valinnan sekä kyselylomakkeiden luomisen kanssa. Tapaukset valittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Toimeksiantaja ehdotti tapauksia koska oli oletettavaa, että tapausten erilaisuuden vuoksi niiden vertaileminen toisi lisäarvoa sekä toimeksiantajalle että tutkimukselle. Tenavaleirin järjestämispaikkakunta Kankaanpää on huomattavasti pienempi kaupunki kuin Nuorisoleirin järjestämispaikkakunta Oulu, Tenavaleirin osallistujat ovat nuorempia kuin Nuorisoleirin, ja Tenavaleirille oli jo tutkimuksen alkuvaiheessa odotetusti osallistumassa enemmän leiripassillisia kuin Nuorisoleirille. Nämä tapausten valinnan taustalla vaikuttaneet seikat auttoivat osaltaan myös tutkimuksen hypoteesien muodostamisessa.

Tapaustutkimuksissa suositaankin yleensä usean tapauksen tutkimista yhden yksittäisen tapauksen sijaan (Yin 2014, 63). On kuitenkin hyvä muistaa, ettei tapaustutkimuksen avulla voida tehdä luotettavia yleistyksiä muiden kuin tutkittavien tapausten osalta. (Yin 2014, 45-49.) Tässä tutkimuksessa ei pyritä yleistämään tutkimustuloksia muihin kuin tutkimukseen valittuihin tapauksiin.

Tapausten valinnan yhteydessä piti määrittää myös, miten tapausten alueet määritellään. Aluemäärittely tehtiin yhteistyössä toimeksiantajan ja leiriorganisaatioiden edustajien kanssa. Lisäksi oltiin yhteydessä Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin tutkijaan, joka auttoi aluemäärittelyn teoreettisessa puolessa. Vaikka Tenavaleirin kaikki koulumajoitukset järjestettiin Kankaanpäässä, oli aluetta määriteltäessä huomioitava kunnan suhteellisen pieni

majoituskapasiteetti kannustajien näkökulmasta. Koska leiri oli alun perin tarkoitus järjestää Porissa, oli tiedossa, että kannustajia yöpyy Kankaanpään naapurikuntien lisäksi siellä. Huomioon otettiin myös pelikenttien sijaitseminen naapurikunnissa. Nuorisoleirin suhteen aluerajaus oli yksinkertaisempi, sillä Oulussa on hyvä majoituskapasiteetti, minkä lisäksi koulumajoitus ja kaikki pelikentät sijaitsivat Oulussa. Kempele haluttiin ottaa kuitenkin mukaan alueeseen sen sijainnin ja kunnan koon vuoksi.

Koska tutkimus tehtiin toimeksiantona, oli toimeksiantajalla valmiiksi näkemys, mitä tutkimuksella halutaan selvittää, ja minkä tapausten kautta tietoa olisi hyvä lähteä keräämään. Teoriaan oli kuitenkin ehditty perehtyä jonkin verran ennen tapausten valintaa, joten tarvittaessa tutkittavia tapauksia olisi voitu muuttaa. Toimeksiantajan näkemykset vaikuttivat vahvasti myös siihen, millaiseen muotoon kyselylomakkeita lähdettiin työstämään.

Tapaustutkimus voi olla kvalitatiivinen tai kvantitatiivinen tutkimus, tai se voi yhdistää elementtejä molemmista. Tyypillistä onkin, että tietoa kerätään monin eri tavoin yhdistämällä esimerkiksi kysely- ja haastattelututkimusta sekä havainnointia. (Eisenhardt 1989, 534-535.) Tämä tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena, koska tarkoituksena oli saavuttaa mahdollisimman laaja vastaajajoukko, jotta aluetaloudellisten vaikutusten arvioiminen olisi mahdollisimman luotettavaa. Tässä tutkimuksessa ei ole ollut saatavilla tarkkoja tietoja tutkimuksen perusjoukosta, joten tutkimuksessa ei ole tehty kvantitatiiviselle tutkimukselle usein tyypillistä otantaa, joka olisi pienoiskuva perusjoukosta (kts. esim. Heikkilä 2014, 31-33). Tässä tutkimuksessa perusjoukko on kuitenkin rajattu niihin, jotka ovat jollain tapaa osallistuneet tapauksiksi valituille valtakunnallisille pesäpalloleireille, joten kysymys ei ole myöskään Heikkilän (2014, 39) nimeämästä itsevalikoituneesta näytteestä, jossa kuka tahansa olisi voinut vastata kyselyyn, ja jolla ei täten hänen mukaansa olisi mitään tekemistä tieteellisyyden kanssa.

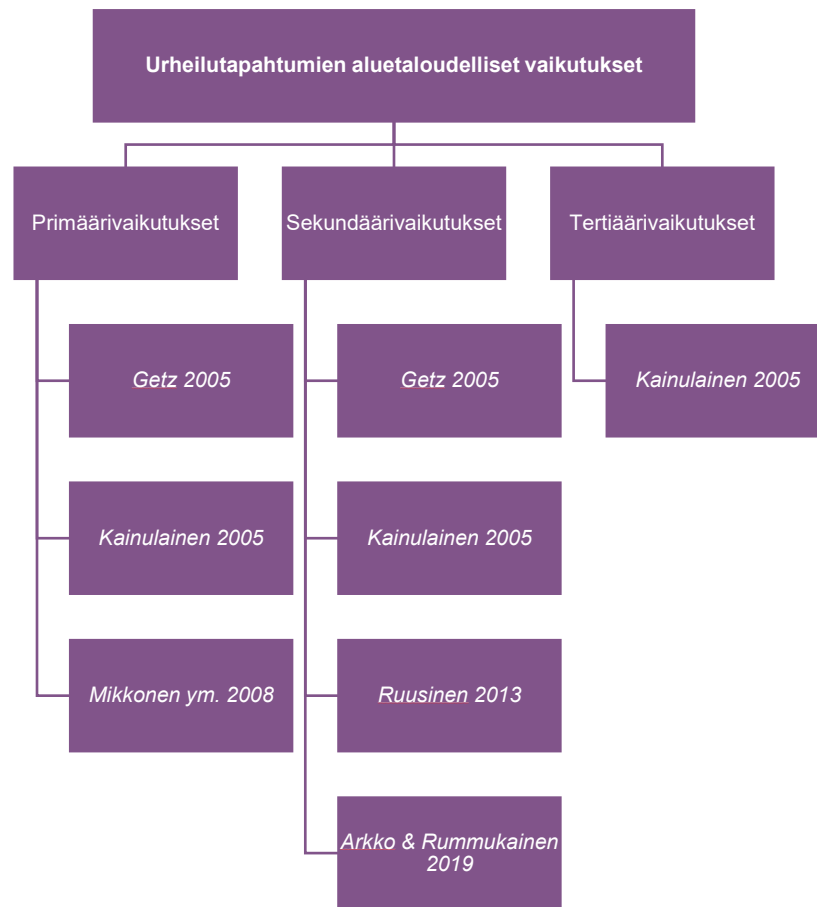
Kvantitatiivisessa tutkimuksessa korostetaan syyn ja seurauksen suhdetta, ja tyypillistä onkin esittää hypoteeseja, jotka voidaan esittää matemaattisessa muodossa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 139-140). Tämän tutkimuksen hypoteesit on esitetty aiemmin luvussa 2.5. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa todellisuutta kuvataan muuttujilla. Tarkoituksena on selvittää, miten erilaiset muuttujat vaikuttavat toisiinsa ja miksi (Punch 2003, 19). Muuttujat on johdettu tutkimuksen keskeisistä käsitteistä ja operationalisoitu niin, että niiden avulla saadaan tarvittavaa tietoa tutkimusongelman ratkaisemiseksi. Tässä tutkimuksessa tarkasteltavat muuttujat esitellään seuraavaksi luvussa 3.2.

3.2 Kyselylomakkeiden laatiminen

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on oleellista selvittää ennen aineiston keräämistä, miten aineisto tullaan analysoimaan. Tämän avulla varmistetaan, että aineiston avulla pystytään vastaamaan tutkimuskysymyksiin. (Heikkilä 2014, 45-46.) Tässä tutkimuksessa on kerätty aineistoa kahdessa osassa. Ensin kerättiin aineisto koskien sekundääri- ja tertiäärivaikutuksia, koska nämä konkretisoituivat jo leirien aikana. Primäärivaikutuksista kerättiin tieto myöhemmin alkusyksystä suoraan leirijärjestäjiltä.

Kyselytutkimuksen vahvuuksina on Hirsjärven ym. (2009, 193-204) mukaan mahdollisuus kerätä laaja tutkimusaineisto, joka on myös nopeasti tallennettavissa. Lisäksi aineisto voidaan helposti analysoida tietotekniikkaa hyödyntämällä. Haasteet liittyvät pitkälti siihen, miten itse kyselyyn vastaaminen onnistuu. Tutkija voi ennakoida näitä haasteita huolehtimalla, että kyselylomake tulee suunniteltua huolella niin, että sen avulla kerätyn aineiston kautta on mahdollista vastata tutkimuskysymyksiin. Lisäksi haasteena on mahdollinen vastaajakato, jos vastaajia ei tavoiteta tai he jättävät kyselyyn vastaamisen kesken esimerkiksi kyselylomakkeen pituudesta tai kompleksisuudesta johtuen. (Hirsjärvi ym. 2009, 193-204.)

Kyselylomakkeiden kokoamista ohjaavat tutkimuskysymykset, jotka on määritelty luvussa 1.2. Kyselylomakkeet toimivat tutkimuksessa datan keruuvälineenä, minkä vuoksi niiden huolellinen ja perusteellinen suunnitteleminen ovat tutkimuksen onnistumisen kannalta keskiössä (Punch 2003, 36). Kyselylomakkeiden luomisessa on mahdollista hyödyntää aikaisempien kyselytutkimusten mittaristoja tai niiden osia, kunhan on arvioinut ensin niiden laadun. Haasteellista on, mikäli tutkijalla ei ole aikaisempaa kokemusta mittaristojen luomisesta. Erityisesti tällaisissa tilanteissa on hyvä rakentaa kyselytutkimus jo olemassa olevien mittaristojen pohjalta. (Punch 2003, 37.) Koska junioriurheilutapahtumien aluetaloudellisista vaikutuksista on tehty vain vähän tutkimuksia Suomessa, ei kyselylomakkeiden valmiita mittaristoja pystytty suoraan hyödyntämään. Kuvassa 6 on kuitenkin esitetty kyselyn taustalla vaikuttavat aikaisemmat tutkimukset, jotka liittyvät jollain tapaa joko urheilutapahtumien, kulttuuritapahtumien tai matkailun taloudellisten vaikutusten mittaamiseen.

Kuva 6 Kyselylomakkeiden mittaristojen taustalla vaikuttava tietoperusta

Koska tutkimus toteutetaan toimeksiantona, kyselylomakkeiden laatimiseen on lisäksi vaikuttanut suuresti toimeksiantaja. Kyselylomakkeet on suunniteltu siten, että niillä kerätyn aineiston avulla pystytään vastaamaan tutkimuskysymyksiin ja täten myös toimeksiantajan tarpeeseen.

Molempien leirien osalta kysyttiin samat kysymykset, jotta tapaukset olivat keskenään vertailtavissa. Kyselyissä huomioitiin ainoastaan määritellyyn alueeseen kohdistuvat taloudelliset vaikutukset, mistä mainittiin kyselylomakkeiden yhteydessä.

3.2.1 Sekundääri- ja tertiääri-vaikutusten selvittäminen

Sekundääri- ja tertiääri-vaikutuksia selvitettiin sähköisillä toimijakohtaisilla kyselylomakkeilla. Jokaiselle toimijaryhmälle luotiin omat leirikohtaiset kyselylomakkeet. Toimijat eritellään tarkemmin luvussa 3.3.

Tässä tutkimuksessa päätettiin tarkastella tapahtumien sekundäärisiä talousvaikutuksia nimenomaan pohjoismaisen mallin menomenetelmällä, koska toimeksiantaja halusi selvittää tutkimuksessa jollain tasolla myös leireille osallistuvien kulutuskäyttäytymistä. Tämä ohjasi valitsemaan menetelmän, jolla tarkastellaan nimenomaan tapahtumaan osallistuvien rahankäyttöä. Matkailutulon laskemiseksi menomenetelmällä tarvitaan tieto matkailijoiden määrästä sekä heidän kulutuksestaan (Hemmi, Lehtinen & Vuoristo 1987, 331). Tässä tutkimuksessa se tarkoitti käytännössä, että tiedossa täytyi olla toimijakohtaiset henkilömäärät pelaajista, toimihenkilöistä, tuomareista, kannustajista ja talkoolaisista. Tarkat henkilömäärät olivat saatavilla tapahtuman jälkeen pelaajista, toimihenkilöistä ja tuomareista. Kannustajien ja talkoolaisten henkilömäärät perustuvat arvioihin. Varsinaisia kulutustietoja kerättiin kyselytutkimuksella. Kun tiedot osallistujien määrästä ja heidän kulutuskäyttäytymisestään oli kerätty, voitiin pohjoismaisen mallin menomenetelmällä laskea välitön matkailutulo kertomalla keskenään osallistujien keskimääräinen rahankäyttö koko oleskeluaikana sekä osallistujien kokonaismäärä (kts. Hemmi ym. 1987, 331).

Tertiäriset vaikutukset ovat monimutkaisia, eikä niitä täten voida tarkastella pelkästään kvantitatiivisen tutkimusotteen keinoin (Ruokalainen, Suutari, Kolehmainen, Kujala & Törmä 2016, 99). Tässä tutkimuksessa päätettiin kuitenkin kerätä tietoa tertiärivaikutusten arvioimiseksi samalla kyselylomakkeella, jolla kerättiin sekundärivaikutuksiin liittyvää tietoa. Tällä varmistettiin, että tavoitetaan riittävä määrä henkilöitä ja pidettiin tutkimus yksinkertaisena (kts. Getz 2005, 395).

Kyselylomakkeita suunniteltaessa huomioitiin aikaisempien vastaavien tutkimusten mittaritot. Esimerkiksi Getzin (2005, 382-383) mukaan tapahtumatutkimuksen aineistolle on olemassa tietyt perustarpeet, joista huolehtimalla varmistetaan, että saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Aluksi on oleellista määrittää, ketkä ovat tapahtuman osallistujia ja kuinka paljon heitä on, minkä jälkeen osallistujille sekä mahdollisille muille kohderyhmille teetetään kyselyt heidän rahankäyttönsä liittyen. Kyselyllä tulee selvittää ainakin taustatiedot (esimerkiksi ikä, sukupuoli ja tarkempi ryhmä) sekä aktiviteetit tapahtumassa (mitä tehnyt ja paljonko siihen käytetty rahaa). Näiden kyselyiden perusteella on mahdollista arvioida käyttäjien kokonaiskulut, lasketaan nettotulo ja arvioidaan laajemmat makroekonomiset vaikutukset. Lopuksi voidaan tehdä vielä kokonaisvaltainen kustannus-hyötyarviointi. (kts. Getz 2005, 395-399.) Jo suunnitteluvaiheessa toimeksiantajalla on ollut oma näkemys siitä, mitä kaikkea kyselylomakkeella halutaan selvittää. Kyselylomakkeet perustuivat siis aikaisempaan, joskin vähäiseen tutkimukseen aiheesta, sekä toimeksiantajan ajatuksiin siitä, mitä he halusivat tutkimuksella selvittää. Lopulliset kyselylomakkeet muotoiltiin

yhteisten keskustelujen perusteella sellaisiksi, että niillä saatiin kerättyä kokoon aineisto, jota analysoimalla pystyttiin vastaamaan mahdollisimman luotettavasti tutkimuskysymyksiin.

Heikkilän (2014, 46) mukaan kyselylomakkeen laatimisessa tulee huomioida, keneltä vastauksia halutaan saada. Kyselylomakkeiden suunnitteluvaiheessa tiedostettiin haasteet toimijaryhmien erilaisuuden suhteen. Erityisesti keskusteltiin, miten lapset ja nuoret saadaan vastaamaan kyselyyn. Lopulta päädyttiin kuitenkin kysymään kaikilta toimijaryhmiltä pääsääntöisesti samat kysymykset ja samassa muodossa. Syynä tähän oli halu pystyä vertailemaan vastauksia mahdollisimman helposti. Mikäli pelaajille kohdennettuja kyselylomakkeita olisi muokattu heille sopivammiksi esimerkiksi lyhentämällä kyselyä, yksinkertaistamalla kysymyksiä ja muokkaamalla asteikkoja, olisi voitu saada enemmän vastauksia tältä toimijaryhmältä. Toisaalta alaikäisiä oli ohjattu vastaamaan kyselyyn huoltajan kanssa.

Suurin osa lomakkeen kysymyksistä oli suljettuja tai sekamuotoisia kysymyksiä, sillä alusta alkaen ajatuksena oli saada aineisto syötettyä mahdollisimman sujuvasti SPSS-ohjelmaan. Suljettuihin monivalintakysymyksiin liittyy kuitenkin haasteita esimerkiksi sen suhteen, että vastaajat saattavat vastata kysymyksiin harkitsemattomasti, kysymykset voivat olla johdattelevia, vastausvaihtoehdoista voi puuttua jokin oleellinen tai vastausten luokittelu on epäonnistunut. (Heikkilä 2014, 49-50.) Nämä tuliaan huomioimaan tutkimuksen laatua arvioitaessa luvussa 3.5. Tertiäärivaikutusten yhteydessä hyödynnettiin viisiportaista Likertin asteikkoa (kts. esim. Heikkilä 2014, 51-52).

Taulukossa 1 on esitetty taustamuuttujat, joita leiri- ja toimijakohtaisesti kyselyssä kysyttiin. Taustamuuttujat on valittu aikaisempaan tutkimukseen perustuen, minkä lisäksi niiden valinta perustui toimeksiantajan kanssa käytyihin keskusteluihin. Asuinpaikkakuntaa kysyttiin alueilla asuvien vastaajien poissulkemiseksi aineistosta.

Taulukko 1 Taustamuuttujat

	Pelaaja	Toimihenkilöt	Tuomarit	Kannustajat	Talkoolaiset
Sukupuoli	X	X	X	X	X
Rooli		X	X		X
Syntymäaika	X	X	X	X	X
Asuinpaikkakunta	X	X	X	X	X

Taulukossa 2 on esitetty sekundäärivaikutuksia mittaavat muuttujat, joita leiri- ja toimijakohdaisesti kyselyssä kysyttiin. Näiden avulla laskettiin lopuksi pohjoismaisen mallin menetelmän mukainen välitön matkailutulo, mikä piti huomioida lomakkeen luomisen yhteydessä.

Taulukko 2 Sekundäärivaikutukset

	Pelaajat	Toimihenkilöt	Tuomarit	Kannustajat	Talkoolaiset
Kuinka monta päivää olit leirillä?	X	X	X	X	X
Majoituitko alueella leirin aikana?	X	X	X	X	X
Millä paikkakunnalla majoituit leirin aikana?	X	X	X	X	X
Miten majoituit?	X	X	X	X	X
Kuinka paljon rahaa käytit majoitukseen?	X	X	X	X	X
Ruokailitko alueella leirin aikana?	X	X	X	X	X
Missä ruokailit leirin aikana?	X	X	X	X	X
Kuinka paljon rahaa käytit ruokailuihin?	X	X	X	X	X
Mihin seuraavista muista palveluista käytit rahaa?	X	X	X	X	X
Kuinka paljon?	X	X	X	X	X
Missä paikkakunnalla käytit arviosi mukaan eniten rahaa?	X	X	X	X	X
Hyödynsitkö leirinjärjestäjän yhteistyökumppanien tarjouksia?	X	X	X	X	X

Lisäksi toimihenkilöiden kyselyssä pyydettiin leirijoukkueen yhteyshenkilöä vastaamaan joukkueen yhteisten rahojen käytöstä koskeviin kysymyksiin (käyttivätkö joukkueen yhteisiä rahoja leirin aikana, mihin rahoja käytettiin ja kuinka paljon). Rahojenkäyttöön liittyvien kysymysten lisäksi pyydettiin ilmoittamaan joukkueen nimi ja pelisarja mahdollisten tuplavastauksien poissulkemiseksi.

Taulukossa 3 on esitetty tertiäärivaikutuksia mittaavat muuttujat, joita leiri- ja toimijakohtaisesti kyselyssä kysyttiin. Tässä tutkimuksessa tertiäärivaikutusten kohdalla oli tarkoituksena selvittää, kuinka todennäköisesti paikkakunnalla vierailut palaisi sinne jostain syystä (matkailijana, asukkaana tai yrittäjänä) tai suosittelee paikkakuntaa matkailukohteena, jolloin vierailu alueella aiheuttaisi jollain aikavälillä uudelleen taloudellisia vaikutuksia paikkakunnalle. Kuten aikaisemmin on todettu, tertiäärivaikutusten mittaaminen on haastavaa, mutta siitä huolimatta myös tertiäärivaikutusten tarkastelu koettiin tärkeäksi osaksi tutkimusta, jossa halutaan selvittää tapahtumien kokonaistaloudelliset vaikutukset (kts. esim. Kainulainen 2005, 97).

Taulukko 3 Tertiäärivaikutukset

	Pelaajat	Toimihenkilöt	Tuomarit	Kannustajat
Paikkakunta on houkutteleva matkailukohde		X		X
Paikkakunta on houkutteleva yrityspaikkakunta		X		X
Paikkakunta on houkutteleva asuinpaikkakunta		X		X
Suosittelen paikkakuntaa matkailukohteena		X		X
Vierailen paikkakunnalla vuoden sisällä		X		X
Mikä oli parasta Kankaanpäässä	X	X	X	X

Tertiäärivaikutuksiin liittyvistä kysymyksistä avoin kysymys ”Mikä oli parasta paikkakunnalla” esitettiin kaikille toimijaryhmille, mutta loput kysymykset ainoastaan kannustajien ja toimihenkilöiden toimijaryhmille, joiden arvioitiin koostuvan pääsääntöisesti täysi-ikäisistä vastaajista. Talkoolaisten arvioitiin olevan pääsääntöisesti leiripaikkakunnilla asuvia, joten heiltä ei ole tiedusteltu tertiäärivaikutuksiin liittyviä kysymyksiä.

Heikkilän (2014) mukaan lomakkeita on hyvä testata 5-10 henkilöllä ennen niiden varsinaista käyttöä. Sekundääri- ja tertiäärivaikutusten lomakkeiden toimivuutta testattiin toimijaryhmittäin ennen niiden julkaisua. Testikokemuksia kerättiin ennen Tenavaleirin alkamista Tenavaleirille osallistuvalla pelaajalta, toimihenkilöltä, kannustajalta sekä tuomaritarkkailijalta. Lisäksi tutkimuslomakkeista pyydettiin objektiiviset kommentit opinnäytetyön tekijän omalta kontaktilta, jolla on kokemusta kyselytutkimusten tekemisestä kansainvälisessä

kontekstissa. Testauksen perusteella tehtiin muokkauksia kyselylomakkeiden sanamuotoihin sekä lisättiin kysymyksiin liittyviä ohjeistuksia. Varsinaisia kysymyksiä ei lisätty tai poistettu saatujen palautteiden perusteella.

3.2.2 Primäärivaikutusten selvittäminen

Kuten luvussa 2.4.1 on kuvattu, primäärivaikutuksilla tarkoitetaan suoraan tapahtuman järjestämisestä johtuvia taloudellisia vaikutuksia. Käytännössä tällä tarkoitetaan siis leirijärjestäjien ja paikallisen elinkeinoelämän välisestä vuorovaikutuksesta syntyviä tuloja ja menoja (kts. esim. Kainulainen 2005, 95). Myös Getzin (2005, 382-383) mukaan tapahtuman liikelatoudellisia vaikutuksia mitataan nimenomaan voiton tai tappion, rahoitusvarojen ja velan kautta.

Vaikka haluttujen tulosten saamiseksi olisi riittänyt, että leiriorganisaatiolta kysytään tapahtuman alueelle kohdentuneiden menojen kokonaissumma sekä tapahtuman kokonaistaloudellinen tulos, päätettiin yhdessä toimeksiantajan kanssa kysyä tarkemmat taloudelliset tiedot näihin liittyen. Ajatuksena oli, että täten saadaan lisätietoa myös tulevien leirien järjestäjille esimerkiksi siitä, mitkä ovat sellaisia taloudellisia kokonaisuuksia, joiden suhteen yhteistyökumppanuuksia kannattaa alueella pyrkiä hankkimaan. Aineiston analyysivaiheessa huomattiin myös, että tietojen erittelyn avulla saatiin molemmista tapauksista avoimemmin suhteessa toisiinsa vertailtavat tiedot.

Menoihin liittyen vastaajia pyydettiin ilmoittamaan leirin järjestämisestä syntyneet suurimmat menoerät. Vastauksissa ohjeistettiin huomioimaan ainoastaan määritellyllä alueella toimiviin yrityksiin, yhdistyksiin tai julkisiin organisaatioihin kohdistuneet menot. Menot pyydettiin ilmoittamaan seuraavasti:

- Kenttämaksut
- Majoitusmaksut
- Ruokailumaksut
- Muut mahdolliset käyttömaksut ja niiden erittely
- Siivousmaksut
- Muut palvelumaksut ja niiden erittely
- Mikäli ilmoitit muita palvelumaksuja, eritele tähän tarkemmin (e ja menon nimi)

- Hankinnat
- Palkat ja muut korvaukset
- Muut merkittävät menot ja niiden erittely

Palkkoihin ja muihin korvauksiin liittyen pyydettiin vielä erityisesti ilmoitettavan ainoastaan alueella asuville henkilöille suoraan leiriorganisaation maksamat palkat ja muut korvaukset. Summaan tuli sisällyttää myös arvio seuran työntekijöiden palkoista siltä osin, kuin he ovat esimerkiksi osa-aikaisesti tehneet töitä leirin eteen (esimerkiksi prosentuaalinen arvio laskettuna kuukausipalkasta).

Tuloihin liittyen pyydettiin ilmoittamaan merkittävimpien leirin tulonlähteiden tulot sekä kokonaisuudessaan leirin tekemä taloudellinen tulos. Tulot pyydettiin ilmoittamaan seuraavasti:

- Leiripassit
- Joukkue- ja tuomarimaksu (leirijärjestäjän osuus)
- Ruokaliput
- Majoituksen lisätuotot
- Yhteistyökumppanuudet
- Kioskimyynti
- Avustukset
- Muut merkittävät tulot ja niiden erittely

Leirien kokonaistaloudellista tulosta ilmoitettaessa, vastaajia pyydettiin huomioimaan se summa, joka jäi järjestävälle seuralle ennen esimerkiksi mahdollisia seuran sisäisiä jyvityksiä. Tästä huolimatta aineiston analyysin yhteydessä jouduttiin tekemään vielä tarkennuksia siihen, mikä kokonaistaloudellinen tulos lopulta leirikohtaisesti oli.

Myös primäärivaikutusten lomaketta testattiin ennen julkaisua kahdella valtakunnallisilla pesäpalloleirijä aikaisempina vuosina järjestäneellä pesäpalloseuralla. Testauksen perusteella lisättiin lomakkeen meno- sekä tulopuolelle muutamia meno- ja tuloeriä. Lisäksi selkeytettiin ohjeistusta ja muokattiin lomakkeen teknisiä ominaisuuksia.

3.3 Aineiston kerääminen

Tämän tutkimuksen aineisto kerättiin kahdella eri kyselyllä. Leirien aikana sekä niiden päätymisen jälkeen heinä-elokuussa kerättiin aineisto koskien sekundääri- ja tertiäärivaikutuksia. Primäärivaikutuksia koskeva aineisto kerättiin puolestaan lokakuun alussa, jolloin leiriorganisaatioiden tuli toimittaa taloudelliset tiedot leireistä myös Suomen Pesäpalloliittoon.

Toimijaryhmät, joilta aineistoa sekundääri- ja tertiäärivaikutuksista kerättiin, määriteltiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Tarkoituksena oli, että aineistosta saadaan mahdollisimman kattava ja siinä huomioidaan kaikki erilaiset tapahtumaan osallistuvat toimijaryhmät. Kuitenkin jo tässä vaiheessa huomioitiin, ettei kaikkien toimijaryhmien painoarvo välttämättä tulisi olemaan yhtä suuri eikä kaikkien toimijaryhmien vastauksia mahdollisten pienten vastausprosenttien takia voitaisi hyödyntää lopullisessa analyysissä.

Aineisto päätettiin lopulta kerätä seuraavilta viideltä toimijaryhmältä:

- Pelaajat (alaikäiset pesäpalloharrastajat)
- Toimihenkilöt (valmentajat, pelinjohtajat, joukkueenjohtajat ja muut joukkueen toimihenkilöt)
- Tuomarit (nuorisotuomarit ja tuomaritarkkailijat)
- Kannustajat (paikalle tulevat kannustusjoukot)
- Talkoolaiset (leiriorganisaation jäsenet ja talkoolaiset)

Koska kyselyillä oli tarkoitus saada tietoa toteutuneista kustannuksista, julkaistiin kyselylinkit vasta leirien päätyttyä. Poikkeuksena tähän kuitenkin olivat kannustajien kyselyt, jotka julkaistiin leirien ollessa vielä käynnissä. Koska kannustajat saattoivat viipyä alueella vain muutaman päivän, pääsivät he vastaamaan kyselyyn heti leiriltä poistuttuaan, kun rahankäyttö oli vielä tuoreessa muistissa. Kaikilla toimijaryhmillä oli leirin päättymisen jälkeen kaksi viikkoa aikaa vastata.

Koska kyselyiden vastausprosentit haluttiin saada mahdollisimman korkeiksi, ja täten tutkimus mahdollisimman edustavaksi, panostettiin tutkimuksesta tehtävään viestintään. Tutkimuksesta viestittiin aktiivisesti ennen leirejä, niiden aikana sekä niiden jälkeen. Kesäkuussa 2023 kerrottiin tutkimuksen ydinseikat molempien leirien sekä Suomen Pesäpalloliiton Facebookissa ja Instagramissa. Tarkemmat tiedot tutkimuksesta toimitettiin ennakkoon sähköpostitse leireille ilmoittautuneiden joukkueiden yhteyshenkilöiden kautta leiripassilaisille sekä suoraan nuorisotuomareille ja tuomaritarkkailijoille. Lisäksi Tenavaleirin ennakkoon

julkaistussa sähköisessä leirilehdessä oli noin 1500 merkin juttu tutkimuksesta. Leirin aikana leirien Facebook- ja Instagram-tileillä julkaistiin kaksi julkaisua tutkimukseen liittyen. Leirien jälkeen linkit kyselyihin lähetettiin yhdessä leirien palautekyselylinkin kanssa leirijoukkueiden yhteyshenkilöiden kautta leiripassilaisille. Lisäksi linkit lähetettiin suoraan nuorisotuumareiden ja tuomaritarkkailijoiden sähköpostiosoitteisiin. Viikko leirienn päättymisen jälkeen muistutettiin vielä tutkimuskyselyyn vastaamisesta leirien Facebook- ja Instagram-tileille tehdyissä julkaisuissa. Tavoitteena oli, että viestintä olisi toteutettu molempien leirien osalta täysin samalla tavalla. Valitettavasti tämä ei kuitenkaan käytännössä toteutunut täysin suunnitellusti.

Koska aikaisempien tutkimusten perusteella voitiin olettaa kannustajien toimijaryhmän käytävän eniten rahaa leireillä, mutta heidän tavoittamisensa olevan kaikista haasteellisinta, panostettiin viestinnässä erityisesti heidän tavoittamiseensa. Leirien nettisivuille luotiin bannerit, joita klikkaamalla kannustajat pääsivät vastaamaan heille suunnattuihin kyselyihin. Kannustajien kyselylinkit olivat näkyvillä leirien ajan myös leirien Instagram-tilien etusivuilla. Lisäksi Tenavaleirillä järjestetyssä Ykkösesiksen ottelussa oli esillä printattuja mainoksia tutkimuksesta.

Mahdollisimman korkean vastausprosentin saamiseksi molempien leirien vastaajien kesken arvottiin lisäksi kahden hengen lippupaketit tulevan vuoden 2024 Itä-Länsi pesäpallotteluun Jyväskylään. Arvontaa varten tietonsa kyselylomakkeen lopuksi ilmoitti Tenavaleirin vastaajista 285 henkilöä (71 prosenttia) ja Nuorisoleirin vastaajista 211 henkilöä (68 prosenttia).

Primäärivaikutusten aineisto kerättiin leiriorganisaatioiden edustajilta. Kyselyt lähetettiin ensisijaisesti leirin johtajille sekä kopiona muille Suomen Pesäpalloliiton yhteyshenkilön oleelliseksi katsoville leiriorganisaation henkilöille. Primäärivaikutusten aineisto kerättiin verkkokyselyn avulla lokakuussa, kun leiriorganisaatiot olivat saaneet leirien tilinpäätökset valmiiksi.

3.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Kuten aikaisemmin kerrottu, tämän tutkimuksen aineisto kerättiin kahdessa osassa, joten aineisto on myös käsitelty kahtena eri ajankohtana ja kahdella eri tavalla. Aineiston analyysi on tehty ensin tapauskohtaisesti, minkä jälkeen tapauksia on vertailtu toisiinsa. Aineiston käsittelyyn ja analysointiin liittyviä tutkimuksen laadun arvioinnin kannalta oleellisia asioita käsitellään tarkemmin luvussa 3.5.

Yin (2014) esittelee erilaisia tapaustutkimukseen erityisesti sovellettavissa olevia analysointistrategioita sekä -tekniikoita. Tässä tutkimuksessa hyödynnettiin induktiivista analyysistrategiaa, jossa analyysi pohjautuu empirialle (Yin 2014, 136-138). Konkreettisesti analysointi tapahtui hyödyntämällä tekniikkaa, jossa valittuja tapauksia analysoidaan suhteessa toisiinsa. Tätä voidaan hyödyntää nimenomaan silloin, jos tapauksia on kaksi tai enemmän. Ensin analysoidaan kumpikin tapaus itsenäisesti, minkä jälkeen niiden tuloksia vertaillaan toisiinsa. (Yin 2014, 164-168.)

Tässä tutkimuksessa analysoitiin aluksi tapauskohtaisesti primääri-, sekundääri- ja tertiäärivaikutukset, minkä jälkeen tehtiin vielä tapauskohtainen arvio leirin kokonaistaloudellisista vaikutuksista. Kun tapaukset oli analysoitu erikseen, tarkasteltiin niitä vertaillen primääri-, sekundääri- ja tertiäärivaikutusten näkökulmista käsin, minkä jälkeen tehtiin vertaileva analyysi tapausten kokonaistaloudellisista vaikutuksista. Seuraavaksi kuvataan tarkemmin sekundääri- ja tertiäärivaikutusten aineiston sekä primäärivaikutusten aineiston käsittelyvaiheet. Lisäksi kerrotaan, miten aineistoja on analysoitu.

3.4.1 Sekundääri- ja tertiäärivaikutusten aineisto

Sekundääri- ja tertiäärivaikutuksiin liittyvä aineisto kerättiin Surveypal-työkalulla, josta se ladattiin Excelliin. Koska jokaisella toimijaryhmällä oli omat leirikohtaiset kyselylomakkeet, käsiteltiin aluksi yhteensä kymmentä erillistä Excel-tiedostoa. Data muokattiin numeeriseen muotoon, jotta SPSS-ohjelma pystyisi sitä käsittelemään. Tämän tueksi luotiin tietokartaksi nimetty tiedosto, johon kirjattiin, mitä milläkin numeerisella koodilla minkäkin muuttujan yhteydessä tarkoitettiin. Aineiston koodaamisen lisäksi tehtiin virheellisten vastausten poistoja sekä tulkintaa vastausten kohdentumisessa. Ennen käsittelyvaihetta vastauksia oli yhteensä 713 kappaletta, joista 401 Tenavaleirilältä ja 312 Nuorisoleirilältä. Täten vastausprosentti kyselyyn oli kokonaisuudessaan noin 10 prosenttia.

Kuten aikaisemmin kerrottu, välittömän matkailutulon laskemisessa huomioidaan ainoastaan tutkimuksessa rajatun alueen ulkopuolelta tulevien tulot. Tästä syystä aineistosta poistettiin vastaajat, jotka olivat ilmoittaneet asuinpaikakseen kunnan, jonka oli tapauksissa määritelty kuuluvan osaksi tarkasteltavia alueita. Koska vain yksi vastannut talkoolainen ilmoitti asuinpaikkakunnakseen alueen ulkopuolisen paikkakunnan, päätettiin tässä vaiheessa jättää talkoolaisten toimijaryhmän (n=25) vastaukset analysoimatta tässä tutkimuksessa.

Saatujen palautteiden perusteella, kyselylomakkeen syntymäaikakysymykseen vastaaminen tuotti useille vastaajille teknisiä haasteita, minkä vuoksi on oletettavaa, etteivät kaikki

vastaajat ilmoittaneet oikeaa syntymäaika. Tästä syystä aineistosta poistettiin niiden vastaajien tiedot, jotka olivat ilmoittaneet syntymäajakseen oletetusti virheellisen ajan (vuosina 2021-2025 syntyneet). Lopulta aineistoon saatiin muunnettua syntymäajasta oletetusti oikea ikä kokonaisuudessaan 82 prosentille vastaajista. Oletuksena on, että ikäjakauma noudattaa kokonaisuudessaan vastaajien osalta normaalijakaumaa, mikä mahdollistaa vertailun myös iän mukaan. Jälkikäteen voidaan todeta, että kyselylomakkeella olisi ollut helppo kysyä suoraan vastaajan ikä, vaikkakin myös siihen olisi voinut vastata virheellisesti esimerkiksi näppäilyvirheen takia.

Koska koulumajoituksen ja leiriruokailun hinta sisältyivät leiripassien hintaan, ja näkyvät täten leirin primäärivaikutuksissa, ohjeistettiin koulumajoittujia merkitsemään majoitukseen käytetyksi kuluksi 0 euroa, ja leiriruokailussa ruokailleita olemaan huomioimatta leiriruokailuun käytettyä rahaa. Tästä syystä mahdolliset poikkeamat aineistossa muokattiin majoituksen ja ruokailuiden suhteen tämän ohjeen mukaisesti. On kuitenkin hyvä huomioida, että osa vastaajista oli ilmoittanut ruokailleensa myös muualla kuin leiriruokailussa, mutta vastannut silti käyttäneensä ruokailuun 0 euroa. Täten kaikkia ruokailuihin käytettyjä kuluja ei välttämättä ole ilmoitettu. Myös mikäli vastaaja oli ilmoittanut käyttäneensä muihin palveluihin rahaa 0 euroa, mutta ilmoittanut silti käyttäneensä muita palveluita, ei näiden palveluiden käyttöä huomioitu vastauksissa.

Koulumajoitusta ei tarjottu muille kuin leiripassilaisille. Silti osa kannustajista ilmoitti yöpyneensä koulumajoituksessa, mikä voi johtua siitä, että joko pelaajan vanhempi on vastannut omassa roolissaan pelaajan puolesta, tai vastaaja on kokenut olevansa sekä kannustaja, että toimihenkilö. Lisäksi joillekin vastaajille aiheutti haasteita valita vain yksi majoituspaikka, sillä he yöpyivät leirin aikana useammassa eri majoituspaikassa.

Kuten todettu, aineiston käsittelyn yhteydessä tehtiin tulkinnanvaraisia muokkauksia. Mikäli selvästi majoitukseen tai ruokailuun liittyviä kuluja oli eritelty muihin kuluihin, siirrettiin ne suoraan sinne. Samoin mikäli muihin kuluihin oli ilmoitettu sellaisia kuluja, jotka kohdentuivat selvästi muihin palveluihin, kohdennettiin ne näihin. Esimerkiksi karkkiostoksien tulkittiin olevan ruokaostoksia ja sähköauton lataus rinnastettiin polttoaineen ostamiseksi. Mikäli vastaaja oli ilmoittanut tehneensä ostoja kenttäkioskissa, ei näitä kuluja huomioitu, koska ne raportoidaan primäärivaikutusten yhteydessä.

Aineiston käsittelyn jälkeen aineisto yhdistettiin. Sen suhteen haastavaksi osoittautuivat eri toimijaryhmille kohdennetut osittain erilaiset kysymykset, jotka piti kohdentaa manuaalisesti aineistoja yhdistettäessä.

SPSS-ohjelmassa luotiin yhteensä 21 uutta muuttujaa, joista osaa käytettiin aktiivisemmin ja osaa ei lainkaan. Analyysivaiheessa tärkeimmiksi uusiksi muuttujiksi nousivat ikäluokka-, rahankäyttö yhteensä -, päivittäinen rahankäyttö – ja yksinkertaiset roolit -muuttujat. Ikäluokat luotiin tähän tapaukseen sopiviksi niin, että siinä huomioitiin erityisesti Tenavaleirin pelaajien ikä (alle 12-vuotiaat) ja Nuorisoleirin pelaajien ikä (alle 16-vuotiaat). Seuraavan ikäluokan suhteen käytettiin Nuorisolain (L 1285/2016) määritelmää, jonka mukaan Suomessa alle 29-vuotiaat ovat nuoria. Loput ikäluokat määriteltiin suhteellisuutta arvioimalla. Rahankäyttö yhteensä -muuttujaa tarvittiin luonnollisesti välittömän matkailutulon laskemisessa, mutta sen avulla pystyi tekemään mielenkiintoisia vertailua myös esimerkiksi taustamuuttujittain. Toinen vaihtoehtoinen muuttuja välittömän matkailutulon laskemiseen olisi ollut päivittäinen rahankäyttö -muuttuja, jota käytettiin lopulta kuitenkin vain esimerkiksi taustamuuttujittain tehtävissä vertailuissa. Vaikka kyselyssä kysyttiin tarkempia rooleja toimijaryhmien sisältä, käytettiin lopulta SPSS:ssä lähinnä yksinkertaisia rooleja (pelaajat, toimihenkilöt, tuomarit, kannustajat), koska tarkempien roolien vastausmäärät jäivät suhteellisen pieniksi.

Koska aineiston keräämisen jälkeen selvisi, ettei Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT tarjoa enää lukuvuonna 2023-2024 ilmaista opiskelijalisenssiä, joka mahdollistaisi SPSS-ohjelman käytön, päätettiin hyödyntää ohjelman ilmaisversiota. Päätökseen päädyttiin koska SPSS-ohjelma oli sekä opinnäytetyöntekijälle että opinnäytetyön ohjaajalle entuudestaan tuttu. Tämä asetti aineiston käsittelylle ja analysoinnille kuitenkin tietyn aikapaineen, sillä ilmaisversiota sai käyttää vain 30 vuorokauden ajan. Tästä syystä aineistoa käsiteltiin SPSS:ssä hyvin systemaattisesti ja laajasti, jottei tutkimuksen analyysi kärsisi siitä, että jotain oleellista tietoa jäisi saamatta.

Ensimmäiseksi tehtiin aineiston kuvaus leireittäin sekä kokonaisuudessaan eli käytännössä tarkasteltiin vastaajajoukkoja ja taustamuuttujia. Seuraavaksi tarkasteltiin muuttujakohtaisia vastauksia leireittäin sekä kokonaisuudessaan (majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin liittyvät kysymykset). Tämän jälkeen tarkasteltiin muuttujia taustamuuttujittain, minkä jälkeen siirrettiin huomio tutkimuksen kannalta oleellisempiin asioihin eli rahankäyttöä kuvaaviin muuttujiin. Näitä tarkasteltiin niin ikään leirikohtaisesti ja kokonaisuudessaan, sekä taustamuuttujittain. Jo pelkästään näiden tarkastelujen avulla olisi ollut mahdollista vastata tutkimuskysymyksiin, tarkastella hypoteeseja ja täyttää toimeksiantajan toiveet. Lisäksi haluttiin kuitenkin löytää aineistosta muuttujien välisiä tilastollisia merkittävyksiä eli syy-seuraussuhteita. Tässä käytettiin regressioanalyysiä, jonka avulla tarkasteltiin esimerkiksi taustamuuttujien vaikutusta rahankäyttöön yhteensä ja päivittäiseen rahankäyttöön sekä leiripäivien vaikutusta rahankäyttöön yhteensä ja päivittäiseen rahankäyttöön.

Kyselyn avoimet kysymykset käytiin läpi vasta, kun aineisto oli ladattu SPSS-ohjelmaan. Tämä olisi ollut hyvä tehdä aikaisemmin, mutta aikataulullisista syistä päätettiin käsitellä tutkimuksen kannalta relevantimpi aineisto ensin. Asuinpaikkakunnat käytiin läpi ja koodattiin maakunnittain. Samoin vastaukset kysymykseen ”mikä oli parasta kaupungissa” käytiin läpi ja luokiteltiin yhteensä kymmeneen eri luokkaan sisällönanalyysin avulla. Lisäksi käytiin läpi avoimet vastaukset majoitukseen, ruokailuihin ja muiden palveluiden käyttöön liittyen.

Sekundääri- ja tertiäärivaikutusten aineiston analyysi eteni systemaattisesti. Tutkimuksen alussa määritellyt tutkimusongelma ja -kysymykset ohjasivat analyysiä, minkä vuoksi osa tarkastelusta analyysivaiheessa oli yksiulotteista, mutta analyysin edetessä haluttiin tarkastella myös useita muuttujia samanaikaisesti analyysin syventämiseksi (kts. Heikkilä 2014, 174). Ensimmäisessä vaiheessa tarkastelu tapahtui tapauskohtaisesti, minkä jälkeen tapauksia vertailtiin toisiinsa samalla logiikalla. Aluksi tarkasteltiin sekundäärivaikutusten kyselyn taustamuuttujia, minkä jälkeen eriteltiin majoitukseen, ruokailuihin ja muihin palveluihin liittyviä vastauksia. Tämän jälkeen näitä tarkasteltiin vielä taustamuuttujittain. Välittömän matkailutulon laskemiseksi tuli määrittää tarkemmin rahankäyttöön liittyviä tietoja, joten seuraavaksi tarkastelussa olivat rahanäyttö yhteensä henkilöä kohden sekä päivittäinen rahankäyttö henkilöä kohden. Tämän jälkeen laskettiin välitön matkailutulo toimijakohtaisia päivittäisen rahankäytön tietoja hyödyntäen. Lisäksi tarkasteltiin, kuinka paljon matkailutuloa jakautui millekin alueen paikkakunnalle. Välittömään matkailutuloon lisättiin vielä arvio joukkueiden rahankäytöstä, ja lopulta muodostettiin arvio sekundäärivaikutuksista kokonaisuudessaan. Sekundäärivaikutuksia tarkasteltiin myös regressioiden avulla. Tarkastelussa oli taustamuuttujien, majoituspaikan, majoituspaikkakunnan sekä leiripäivien määrän vaikutus kokonaisrahankäyttöön ja päivittäiseen rahankäyttöön.

Tertiäärivaikutukset analysoitiin niin ikään tapauskohtaisesti, ja liikkeelle lähdettiin tarkastelemalla taustamuuttujia, sillä kysymykset oli kohdennettu ainoastaan toimihenkilöiden ja kannustajien toimijaryhmille. Tertiäärivaikutusten väittämistä oli luotu summamuuttujat (kts. esim. Heikkilä 2014, 129), joita tarkasteltiin myös taustamuuttujittain. Haasteeksi analyysivaiheessa muodostui, miten tertiäärivaikutuksia saadaan kuvattua numeerisesti. Sekä tertiäärivaikutusten vaikutusta kokonaisrahankäyttöön ja päivittäiseen rahankäyttöön, että niiden vaikutusta tertiäärivaikutuksiin tarkasteltiin regressioiden avulla. Tarkastelussa oli myös roolien vaikutus tertiäärivaikutuksiin. Lopulta jouduttiin toteamaan, ettei tertiäärivaikutuksia pystytä kuvaamaan taloudellisen vaikuttavuuden näkökulmasta luotettavasti. Koska tertiäärivaikutukset näkyvät välillisesti uutena matkana, muuttona tai yritystoimintana vasta myöhemmin, voidaan tapahtumat rinnastaa tässä mielessä kuntamarkkinointiin, ja tertiäärivaikutusten taloudellista vaikuttavuutta olisi voinut tarkastella esimerkiksi

kuntamarkkinointitutkimusten kustannusten kautta. Vaikka kunnilla on ollut iso rooli Tenavaleirin ja Nuorisoleirin järjestämisessä, eivät ne ole kuitenkaan taloudellisesti panostaneet tapahtumiin merkittävästi. Vertailun mahdollistamiseksi olisi tullut pyytää Kankaanpään sekä Oulun kaupungeilta arvioit heidän taloudellisesta panostuksestaan valtakunnallisiin pesäpalloleireihin, sekä tieto heidän käyttämästään summasta kuntamarkkinointiin vuonna 2023. Opinnäytetyöhön varattujen resurssien puitteissa tämä ei kuitenkaan ollut enää mahdollista. Lisäksi koettiin, ettei tämäkään tapa olisi aidosti mitannut sitä, kuinka paljon taloudellista vaikuttavuutta Tenavaleirin ja Nuorisoleirin tertiärivaikutukset saivat aikaiseksi. Tämä lähestymistapa olisi lähinnä kuvannut sitä, minkä verran ”kuntamarkkinointi” valtakunnallisten pesäpalloleirien kautta maksaa kunnalle. Tätä olisi voitu verrata varsinaiseen kuntamarkkinointiin käytettyyn summaan, ja tehdä siitä johtopäätöksiä.

Regressioita tarkasteltiin niiden merkitsevyytensä mukaan. Heikkilän (2014, 184-185) mukaan testattu riippuvuus on tilastollisesti erittäin merkitsevä, jos sen merkitsevyys on alle 0,001, tilastollisesti merkitsevä merkitsevyyden ollessa 0,001 ja 0,01 välissä, tilastollisesti melkein merkitsevä sen ollessa 0,01 ja 0,05 välissä, ja tilastollisesti suuntaa antava ollessaan 0,05 ja 0,1 välissä.

3.4.2 Primäärivaikutusten aineisto

Molempien leirien primäärivaikutusten aineistot käsiteltiin ensin itsenäisinä kokonaisuuksina. Koska lomakkeella oli kysytty menojen osalta ”muita mahdollisia käyttömaksuja”, ”muita palvelumaksuja” ja ”muita merkittäviä menoja”, sekä erittelyjä näiden kaikkien osalta, käytiin aluksi läpi nämä menot, ja luokiteltiin ne tarvittaessa muihin luokkiin. Tenavaleirin osalta siirrettiin majoitusvalvonta ”muista mahdollisista käyttömaksuista” ”muihin palvelumaksuihin”. Lisäksi siirrettiin kuljetuskulut, pankkikulut, leiribändi ja järjestyksenvalvonta ”muista merkittävistä menoista” ”muihin palvelumaksuihin”. ”Muista merkittävistä menoista” siirrettiin myös pallohankinnat hankintoihin. Nuorisoleirin osalta siirrettiin ylimääräinen siivouslasku ”muista palvelumaksuista” ”siivousmaksuihin”. Myös kulujen osalta kysyttiin muita merkittäviä tuloja, mutta kumpikaan leiriorganisaatio ei ollut vastannut sellaisia saaneensa.

Tämän jälkeen primäärivaikutusten aineisto käytiin läpi yhdessä toimeksiantajan edustajan kanssa, jolloin huomattiin eroavaisuuksia Suomen Pesäpalloliitolle toimitettujen tilinpäätöstietojen ja kyselyyn vastattujen lukujen välillä. Eroavaisuuksia huomattiin olevan muun muassa joukkue- ja tuomarimaksun, ruokailumaksujen sekä kokonaistaloudellisen tuloksen suhteen. Näistä keskusteltiin aluksi toimeksiantajan edustajan kanssa, minkä jälkeen oltiin yhteydessä molempien leirien johtajiin, jotka olivat kyselyihin vastanneet. Tenavaleirin

johtajan kanssa käytiin läpi epäselvät kohdat Teams-kokouksessa, ja Nuorisoleirin johtajan kanssa sähköpostitse. Näiden läpikäyntien jälkeen tehtiin merkittäviä muokkauksia molempien leirien primäärivaikutuksiin, minkä avulla ne saatiin vastaamaan paremmin todellisuutta sekä toisiaan.

Myös primäärivaikutusten aineiston analyysi eteni systemaattisesti. Ensin tarkastelu tapahtui tapauskohtaisesti, minkä jälkeen tapauksia vertailtiin toisiinsa samalla logiikalla. Aluksi tarkasteltiin leirin menopuolta keskittyen siihen, millaisia tuloja leirin järjestäminen alueen yrityksille, yhdistyksille ja julkisille organisaatioille oli aiheuttanut. Menopuolelta nostettiin esiin kolme suurinta alueelle kohdentunutta menoerää. Leiriorganisaation tuloista nostettiin niin ikään esille kolme suurinta tuloerää, vaikkakin suurin mielenkiinto tulopuolella kohdentui leirin järjestämisen taloudelliseen tulokseen. Lopuksi laskettiin yhteen arvio leirin järjestämisestä alueelle kohdentuneista menoista sekä leirin kokonaistaloudellinen tulos, mikä kuvastaa leirin primäärivaikutuksia.

3.5 Tutkimuksen laadun arviointi

Tutkimus sisältää monia vaiheita, joissa tutkija tekee tutkimuksen laatuun vaikuttavia valintoja (Hirsjärvi ym. 2009, 123, 232-233). Kuvassa 7 on esitetty tämän tutkimuksen metodologinen eteneminen. Se auttaa ymmärtämään missä vaiheissa aineiston keräämisen suunnittelua, varsinaista keräämistä, käsittelyä ja analysointia tutkimuksen laatuun vaikuttavia valintoja on tehty. Nämä valinnat on kuvattu tarkemmin edellä luvuissa 3.1-3.4.

Kuva 7 Tutkimuksen metodologinen eteneminen

Tutkimuksen laatua voidaan arvioida validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Validiteetilla arvioidaan tutkimuksen pätevyyttä. Tätä arvioitaessa keskitytään erityisesti siihen, mittaavatko mittarit ja valittu tutkimusmenetelmä oleellisia asioita. Arvioinnissa on hyvä huomioida esimerkiksi kysymysten tulkinnanvaraisuutta sekä tutkijan oman tulkinnan vaikutusta varsinaisiin tuloksiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 231-232.) Kyselylomakkeiden ohjeistus pyrittiin kirjaamaan niin, että kysymykset olisivat mahdollisimman yksiselitteiset sekä primääri- että sekundääri- ja tertiäärivaikutusten lomakkeiden suhteen. Tästä huolimatta molempien lomakkeiden vastausten käsittelyssä kävi ilmi, etteivät ohjeistukset olleet yksiselitteiset, sillä tutkija on joutunut tekemään tulkintaa sekä pyytämään täsmennyksiä vastauksiin liittyen. Mikäli tutkimukseen liittyy systemaattisia virheitä, on Heikkilän (2014, 177) mukaan validiteettia haasteellista tarkastella jälkikäteen. Systemaattisena virheenä voidaan pitää esimerkiksi vastaajien valehtelemista (Heikkilä 2014, 177), mikä tämän tutkimuksen yhteydessä voi

tarkoittaa, että tuloksissa kuvataan pikemminkin tilannetta, paljonko rahaa on haluttu alueella käytettävän, kuin absoluuttista rahankäyttöä. Mahdollisuus tämän tyyppiselle systemaattiselle virheelle on tässä tutkimuksessa olemassa. Vaikka primäärivaikutusten vastaukset perustuvat leirien tilinpäätöstietoihin, on ne ilmoittanut leiriorganisaation jäsen, joka on tehnyt tulkinnan esimerkiksi alueelle kohdentuvista menoista. Toisaalta luvut on käyty läpi myös toimeksiantajan edustajan kanssa, ja suurimmat poikkeavuudet on tämän pohjalta vielä oikaistu. Koska tutkimuksesta ja sen tavoitteista on viestitty paljon, on varsinkin sekundäärivaikutusten suhteen vaara, että vastaajat ovat toivoneet tutkimustulosten osoittavan, että pesäpalloleireillä on suuret aluetaloudelliset vaikutukset, mikä on saattanut vaikuttaa heidän vastauksiinsa.

Reliabiliteetilla arvioidaan tutkimuksen toistettavuutta (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Heikkilän (2013, 178) mukaan reliabiliteettia voidaan arvioida jälkikäteen, ja se voidaan jakaa edelleen sisäiseen ja ulkoiseen reliabiliteettiin. Sisäisellä reliabiliteetilla tarkoitetaan tilannetta, jossa tulokset ovat toistuvissa mittaustilanteissa samat. Ulkoinen reliabiliteetti puolestaan kuvaa sitä, että tutkimus on kokonaisuudessaan toistettavissa riippumatta siitä, kuka tutkimuksen tekee. (Heikkilä 2013, 178.) Sisäistä reliabiliteettia tarkasteltaessa voidaan todeta, että mittaustulokset sekundääri- ja tertiäärivaikutusten osalta olisivat tuskin täysin samat, mikäli tutkimus tehtäisiin uudelleen. Sekundäärivaikutusten tulokset perustuvat ihmisten muistijälkeen siitä, kuinka paljon he ovat käyttäneet rahaa mihinkin. Vastaavasti tertiäärivaikutusten tulokset perustuvat siihen tunteeseen, joka vastaajilla on vastaushetkellä ollut. Ulkoisen reliabiliteetin suhteen voidaan sen sijaan todeta, että tutkimus on toistettavissa, sillä siihen on luotu selkeät kysymyslomakkeet ja aineiston käsittely on kuvattu tarkasti.

Tutkimuksen laatua kokonaisuudessaan arviotaessa oleellista on Heikkilän (2014, 178) mukaan, että otos on edustava ja tarpeeksi suuri, vastausprosentti on korkea ja kysytyt kysymykset mittaavat oikeita asioita. Kuten aikaisemmin kerrottu, tarkkoja tietoja tutkimuksen sekundääri- ja tertiäärivaikutusten perusjoukosta ei ole ollut saatavilla. Otoksen edustavuutta voidaan arvioida kuitenkin toimijaryhmäkohtaisesti osallistuja- ja vastaajamäärien avulla. Pelaajien vastaajajoukko (20 prosenttia) eroaa merkittävästi perusjoukosta (37 prosenttia), mikä näkyy muiden toimijaryhmien korostumisena. Tämä on hyvä huomioida tutkimustuloksia tarkasteltaessa. Tässä tutkimuksessa sekundääri- ja tertiäärivaikutuksiin keskittyneen kyselyn vastausprosentti oli kokonaisuudessaan noin 10 prosenttia, minkä voidaan todeta olevan hyvä suhteessa aikaisempien vastaavien tutkimusten vastausprosentteihin (kts. Arkko & Rummukainen, 2019; Ruusinen, 2013). Kyselylomakkeella ilmoitettiin kyselyyn vastaamisen vievän aikaa noin viisi minuuttia. Vastauksen keston mediaani oli kuusi minuuttia, joten kyselylomakkeen suunnittelussa on onnistuttu, eikä kyselyn pituuden

kohdentuvia menoja ja minkä puolestaan järjestäjäorganisaatiolle syntyvää tuloa. Kokonaistaloudellisen arvion kannalta tällä ei ole merkitystä, koska sekä alueelle kohdentuvat menot että taloudellinen kokonaistulos huomioidaan alueelle kohdentuvia talousvaikutuksia arvioitaessa. Tämä tulkinta vaikuttaa kuitenkin primäärivaikutusten sisäisiin vertailuihin.

Lisäksi tämän tutkimuksen laatua arvioitaessa on hyvä huomioida muutamia aluetaloudellisten vaikutusten mittaamiseen liittyviä seikkoja. Vaikka taloudellisten tutkimusten tulosten oletetaan usein olevan objektiivisia, ovat taloudellisiin vaikutuksiin liittyvät tutkimusprosessit Cromptonin (1999, 147) mukaan todellisuudessa epätarkkoja, ja parhaimmillaankin ne tuottavat vain valistuneita arvauksia. Yksi merkittävimmistä epävarmuustekijöistä on se, että tietoa tarkasta kävijämäärästä voi olla haastava saada (Crompton 1999, 150). Tässä tutkimuksessa on ollut tiedossa tarkat määrät pelaajien, toimihenkilöiden ja tuomareiden osalta, mutta kannustajien määrä perustuu arvioihin. Tämä on merkittävä tutkimuksen luotettavuutta heikentävä seikka, sillä kannustajat ovat tutkimuksen mukaan käyttäneet eniten rahaa leireillä ja heidän lukumääränsä on myös ollut toimijaryhmistä suurin. Lisäksi aluetaloudellisten vaikutusten tutkimuksessa luotettavuutta heikentää Maarit Kinnusen mukaan se, että järjestäjät haluavat esittää taloudelliset vaikutukset mahdollisimman suurina, kävijät usein liioittelevat käyttämänsä rahamäärää ja saadut kulutusarvot kerrotaan suoraan kävijämäärällä, jolloin ei huomioida tapahtuman ajaksi alueelta poistuneita asukkaita (Rossi 2021, 8).

4 Tutkimustulokset

Seuraavaksi esitetään tämän tutkimuksen tutkimustulokset. Tutkimustulokset esitetään tapauskohtaisesti erittelemällä ne primääri-, sekundääri- ja tertiäärivaikutuksittain, minkä jälkeen kokonaistaloudellisia vaikutuksia tarkastellaan tapauskohtaisesti. Lopuksi luvussa 4.3 vertaillaan tapauksia keskenään primääri-, sekundääri- ja tertiäärivaikutusten näkökulmista sekä esitetään kokonaistaloudellisten vaikutusten vertailu. Tutkimustuloksista on tehty leirikohtaiset visuaaliset koonnit toimeksiantajalle leiriorganisaatioiden pyynnöstä.

4.1 Tenavaleiri

Tenavaleirin primäärivaikutukset perustuvat aineistoon, joka kerättiin lokakuun 2023 alussa leiriorganisaation ydinhenkilöille lähetetyllä kyselylomakkeella. Koko leiriorganisaation puolesta kyselyyn vastasi Jani Mäntylä, joka toimi kesällä 2023 Tenavaleirin johtajana. Tenavaleirin primäärivaikutuksia tarkastellaan tarkemmin luvussa 4.1.1.

Tenavaleirin sekundääri- ja tertiäärivaikutukset perustuvat aineistoon, joka kerättiin ajalla 3.-21.7.2023 eri toimijaryhmille kohdennettujen kyselylomakkeiden avulla. Tenavaleirin kyselyyn vastasi yhteensä 401 henkilöä ja kokonaisuudessaan kyselyn vastausprosentti oli 10 prosenttia. Toimijaryhmistä korkein vastausprosentti oli tuomareilla (25 prosenttia) ja alhaisin pelaajilla (6 prosenttia). Toimihenkilöiden vastausprosentti oli 13 prosenttia ja kansustajien 11 prosenttia. Tulosten yhteydessä esitettävät prosentit perustuvat jo käsiteltyyn aineistoon eli aineistoon, josta on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Seuraavaksi tarkastellaan Tenavaleirin primäärivaikutuksia esittämällä leirin järjestämisestä aiheutuneet menot ja tulot sekä leirin kokonaistulos. Tämän jälkeen tarkastellaan Tenavaleirin sekundääri- ja tertiäärivaikutuksia, minkä jälkeen tehdään arvio leirin kokonaistaloudellisista vaikutuksista määritellyllä alueella.

4.1.1 Primäärivaikutukset

Leirijärjestäjää pyydettiin ilmoittamaan suurimmat kuluerät, jotka ovat kohdistuneet Tenavaleirin määritellylle alueelle. Taulukossa on esitetty siis ainoastaan sellaiset menot, jotka ovat aiheuttaneet tuloja alueella toimiville yrityksille, julkisille organisaatioille tai

yhdistyksille. Lisäksi pyydettiin ilmoittamaan maksetut palkat tai muut korvaukset henkilöille, jotka asuvat alueella. Tenavaleirin järjestämisestä alueelle kohdistuneet menot on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4 Tenavaleirin järjestämisestä alueelle kohdistuneet menot

ALUEELLE KOHDISTUNEET MENOT	Yhteensä
Kenttämaksut	0 €
Majoitusmaksut	0 €
Ruokailumaksut	73 300 €
Muut mahdolliset käyttömaksut	0 €
Siivousmaksut	7 354 €
Muut palvelumaksut	17 955 €
<i>Majoitusvalvonta</i>	<i>13 000 €</i>
<i>Kuljetus</i>	<i>2 250 €</i>
<i>Pankkikulut</i>	<i>305 €</i>
<i>Leiribändi</i>	<i>1 300 €</i>
<i>Järjestyksenvalvonta</i>	<i>1 100 €</i>
Hankinnat	43 762 €
Palkat ja muut korvaukset	4 800 €
Muut merkittävät menot	11 196 €
<i>Hallinto</i>	<i>2 350 €</i>
<i>Talkoolaisten kiitostilaisuus</i>	<i>4 850 €</i>
<i>Muut</i>	<i>3 996 €</i>
Menot yhteensä	158 367 €

Tenavaleirin järjestämisestä on aiheutunut tuloja alueella toimiville yrityksille, julkisille organisaatioille ja yhdistyksille yhteensä 158 367 euroa. Suurimmat tulot ovat aiheutuneet ruokailumaksuista (73 300 euroa) ja erilaisista hankinnoista (43 762 euroa). Taulukossa 5 on esitetty Tenavaleirin järjestämisestä leiriorganisaatiolle jääneet merkittävimmät tulot.

Taulukko 5 Tenavaleirin järjestämisestä alueelle kohdistuneet merkittävimmät tulot

MERKITTÄVIMMÄT TULOT	Yhteensä
Leiripassit	240 741 €
Joukkue- ja tuomarimaksu	16 500 €
Ruokaliput	0 €
Majoituksen lisätuotot	5 000 €
Yhteistyökumppanuudet	0 €
Kioskimyynti	37 096 €
Avustukset	0 €
Muut merkittävät tuotot	0 €

Merkittävimmät tuloerät ovat olleet leiripassit (240 741 euroa) ja kioskimyynti (37 096 euroa). Tenavaleirin järjestämisestä seurannut taloudellinen tulos oli 197 000 euroa, joka kohdentuu taloudellisena vaikutuksena alueelle leirin järjestäneiden seurojen toiminnan kautta. Tenavaleirin primäärivaikutukset alueelle ovat leirin järjestämisestä seurannut taloudellinen tulos ja aikaisemmin esitetyt alueelle kohdentuneet menot yhteensä eli 355 367 euroa.

4.1.2 Sekundäärivaikutukset

Taulukossa 6 on esitetty Tenavaleirin sekundäärivaikutuksiin liittyviin kysymyksiin vastaajien tiedot taustamuuttujittain. Tästä on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Taulukko 6 Tenavaleirin sekundäärivaikutusten kyselyn vastaajat taustamuuttujittain

	n	%
Sukupuoli		
Nainen	212	59 %
Mies	128	35 %
Muu	21	6 %
Yhteensä	361	100 %
Ikä		
1-12	79	27 %
13-16	28	10 %
17-28	7	2 %
29-38	45	15 %
39-48	118	41 %
49-	14	5 %
Yhteensä	291	100 %
Rooli		
Pelaaja	86	24 %
Toimihenkilö	43	12 %
Tuomari	31	9 %
Kannustaja	201	56 %
Yhteensä	361	100 %

Yli puolet vastanneista oli naisia (59 prosenttia). Ikäluokissa korostuvat erityisesti ikäluokat 1-12-vuotiaat (27 prosenttia) ja 39-48-vuotiaat (41 prosenttia), mikä johtunee leirin osallistujien ikärakenteesta. Leiri oli suunnattu alle 12-vuotiaille pesäpallonharrastajille, minkä vuoksi kyseinen ikäluokka on hyvin edustettuna. Leirille osallistujien vanhemmat puolestaan ovat mitä luultavammin 39-48-vuotiaita, mikä puolestaan selittää heidän edustavuutensa. Rooleja tarkasteltaessa huomataan, että yli puolet vastanneista oli kannustusjoukkoja (56 prosenttia), mikä lisäksi vaikuttanee kyseisen ikäluokan edustavuuteen.

Kyselyssä tiedusteltiin lisäksi vastaajien asuinpaikkakuntaa, mutta jakaumaa sen suhteen ei ole esitetty taulukossa, koska asuinpaikkakuntaa ei nähty tutkimuksessa keskeisenä taustamuuttujana. Sitä tiedusteltiin ensisijaisesti siksi, että aineistosta saatiin poistettua alueella asuvat, joiden rahankäyttöä ei huomioida välittömän matkailutulon laskemisessa. Asuinpaikkakunnat ryhmiteltiin kuitenkin maakunnittain, minkä perusteella voidaan todeta, että eniten kyselyyn ovat vastanneet Etelä-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Uudeltamaalla asuvat henkilöt.

Taulukossa 7 on esitetty tarkemmin tietoa majoittumiseen, ruokailuun ja muihin palveluihin liittyvään rahankäyttöön Tenavaleirillä. Majoituksen ja ruokailuiden suhteen taulukossa on huomioitu ainoastaan ne vastaajat, jotka ovat majoittuneet ja ruokailleet alueella, ja muiden palveluiden käytön osalta ainoastaan ne vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet käyttäneensä muita palveluita alueella. Ruokailupaikkojen suhteen rahankäyttöä ei saada eriteltävä joutuksen kysymyksenasettelusta.

Taulukko 7 Rahankäyttö majoittumiseen, ruokailuun ja muihin palveluihin Tenavaleirillä

	n	%	ka.	Yhteensä
Majoittuminen				
Koulumajoitus	158	52 %	0 €	0 €
Hotelli	45	15 %	361 €	16 244 €
Hostelli	6	2 %	227 €	1 360 €
Mökki	28	9 %	407 €	11 404 €
Opistotasoinen majoitus	2	1 %	400 €	800 €
Sukulaisten tai tutun luona	13	4 %	78 €	1 010 €
Asuntovaunu tai -auto	19	6 %	168 €	3 193 €
Joku muu	31	10 %	294 €	9 125 €
Yhteensä	302	100 %	119 €	43 136 €
Ruokaileminen				
Leiriruokailu	166	46 %		
Ravintola	171	47 %		
Pikaruokaravintola	146	40 %		
Kahvila	59	16 %		
Joku muu	43	12 %		
Yhteensä			65 €	23 359 €
Muiden palveluiden käyttö				
Ruokaostokset	312	86 %	63 €	22 855 €
Vaateostokset	118	33 %	20 €	7 169 €
Lääke- ja hygieniatuotteet	74	21 %	4 €	1 600 €
Kulttuuripalvelut	2	1 %	0 €	120 €
Hyvinvointipalvelut	8	2 %	1 €	305 €
Liikuntapalvelut	18	5 %	1 €	329 €
Urheilutapahtumat	74	21 %	3 €	1 066 €
Julkinen liikenne	3	1 %	0 €	100 €
Polttoaine	140	39 %	35 €	12 496 €
Joku muu	29	8 %	6 €	2 286 €
Yhteensä			134 €	48 326 €

Majoittuminen alueella

Suurin osa (83 prosenttia) kyselyyn vastanneista ilmoitti majoittuneensa alueella leirin aikana. Alueella majoittautuneista suurin osa (86 prosenttia) ilmoitti majoittuneensa Kankaanpäässä. Jämijärvellä ilmoitti majoittuneensa 6 prosenttia, Porissa 4 prosenttia ja Ikaalisissa 4 prosenttia majoittautuneista. Majoituspaikkakunnalla oli tilastollisesti erittäin merkitsevää vaikutusta sekä rahankäyttöön yhteensä (B=115,102) että päivittäiseen rahankäyttöön (B=27,510). Majoituspaikkoja tarkasteltaessa huomataan, että alueella majoittuneista yli puolet (52 prosenttia) majoittui koulumajoituksessa. Hotellissa majoittui 15 prosenttia ja josain muualla 10 prosenttia. Tällaiseksi muuksi paikaksi oli mainittu lähes jokaisessa tapauksessa Airbnb:n tai muun tahon kautta vuokrattu asunto. Majoituspaikalla oli tilastollisesti erittäin merkitsevää vaikutusta sekä rahankäyttöön yhteensä (B=79,382) että päivittäiseen rahankäyttöön (B=12,840). Suurin osa (62 prosenttia) alueella majoittuneista on käyttänyt majoitukseen 100-400 euroa. Tässä ei ole huomioitu koulumajoituksessa majoittuneita, jotka ovat kyselyssä vastanneet käyttäneensä majoitukseen 0 euroa (n=158). Keskimäärin majoitukseen Tenavaleirillä käytettiin rahaa 120 euroa henkilöä kohden. Yhteensä rahaa majoitukseen käytettiin 43 136 euroa

Ruokaileminen alueella

Vastaajista 95 prosenttia ruokaili alueella leirin aikana, ja eniten ruokailtiin ravintolassa (47 prosenttia), leiriruokailussa (46 prosenttia) ja pikaruokaravintolassa (40 prosenttia). Alueella ruokailleista vastaajista (n=341) yli puolet (57 prosenttia) on käyttänyt ruokailuihin alle 80 euroa. Tässä ei ole huomioitu ainoastaan leiriruokailussa ruokailleita, jotka ovat kyselyssä vastanneet käyttäneensä ruokailuihin 0 euroa. Tenavaleirillä ruokailuun käytettiin rahaa keskimäärin 65 euroa henkilöä kohden. Yhteensä rahaa ruokailuihin käytettiin 23 359 euroa.

Muiden palveluiden käyttö alueella

Muita palveluita tarkasteltaessa huomataan, että ruokaostoksia alueella teki leirin aikana 86 prosenttia vastaajista, minkä lisäksi polttoainetta osti 39 prosenttia vastaajista ja vaatteita 32 prosenttia vastaajista. Selvästi vähiten käytettiin julkista liikennettä ja kulttuuripalveluita. Niistä vastaajista, jotka ovat vastanneet käyttäneensä muita palveluja alueella (n=338), yli puolet (51 prosenttia) on vastannut käyttäneensä niihin alle 100 euroa, mutta toisaalta 21 prosenttia on ilmoittanut käyttäneensä niihin yli 250 euroa. Muita palveluita tarkasteltaessa eniten rahaa oli käytetty selvästi ruokaostoksiin (yhteensä 22 855 euroa). Toiseksi eniten rahaa oli käytetty polttoaineeseen (yhteensä 12 496 euroa) ja kolmanneksi eniten vaateostoksiin (yhteensä 7 169 euroa). Vähiten rahaa oli käytetty julkiseen

liikenteeseen (yhteensä 100 euroa). Tenavaleirillä muihin palveluihin käytettiin rahaa keskimäärin 134 euroa henkilöä kohden. Yhteensä rahaa muihin palveluihin käytettiin 48 326 euroa.

Rahankäyttö majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin taustamuuttujittain

Taulukossa 8 on eritelty vielä majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin liittyvää rahankäyttöä taustamuuttujittain. Kuten keskihajontoja tarkasteltaessa voidaan huomata, on vastauksissa paljon vaihtelua, mikä tulee huomioida taulukosta tehtävissä tulkinnoissa.

Taulukko 8 Rahankäyttö keskimäärin majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin taustamuuttujittain Tenavaleirillä

	n	Majoitus		Ruokailu		Muut palvelut	
		ka.	Sd.	ka.	Sd.	ka.	Sd.
Sukupuoli							
Nainen	212	122 €	1,60	62 €	1,28	125 €	1,06
Mies	128	122 €	1,70	72 €	1,50	152 €	1,17
Muu	21	75 €	2,57	49 €	1,72	107 €	1,13
Yhteensä	361						
Ikä							
1-12	79	7 €	8,88	4 €	3,17	25 €	1,55
13-16	28	2 €	5,28	7 €	1,46	40 €	1,57
17-28	7	150 €	1,52	89 €	1,31	115 €	0,60
29-38	45	158 €	1,25	83 €	1,12	213 €	0,64
39-48	118	158 €	1,30	85 €	1,05	164 €	0,88
49-	14	218 €	1,16	123 €	0,82	196 €	0,80
Yhteensä	291						
Rooli							
Pelaaja	86	6 €	9,28	8 €	3,84	28 €	1,63
Toimihenkilö	43	64 €	3,11	20 €	1,41	105 €	0,89
Tuomari	31	0 €		7 €	1,45	29 €	0,73
Kannustaja	201	198 €	1,10	107 €	0,96	202 €	1,12
Yhteensä	361						

Taustamuuttujia tarkasteltaessa huomataan, että miehet ovat käyttäneet hieman enemmän rahaa sekä majoitukseen, ruokailuun että muihin palveluihin suhteessa naisiin. Keskimääräinen rahankäyttö majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin kasvaa lähes jokaisen

ikäluokan kohdalla. Poikkeuksena muihin palveluihin käytetty keskimääräinen rahamäärä 29-38-vuotiaiden kohdalla. Tarkasteltaessa rahankäyttöä rooleittain majoitukseen, ruokailuihin ja muihin palveluihin, huomataan toimihenkilöiden ja kannustajien käyttäneen keskimäärin enemmän rahaa kaikkiin palveluihin kuin pelaajien ja tuomarien.

Rahankäyttö yhteensä ja päivakohtainen rahankäyttö

Tenavaleirillä kokonaisrahankäyttö oli keskimäärin 319 euroa henkilöä kohden. Päivittäinen rahankäyttö henkilöä kohden oli keskimäärin 63 euroa. Taulukossa 9 on esitetty kokonaisrahankäyttö ja päivittäinen rahankäyttö taustamuuttujittain.

Taulukko 9 Rahankäyttö yhteensä ja päivittäinen rahankäyttö taustamuuttujittain Tenavaleiri

	n	Rahankäyttö yhteensä		Päivittäinen rahankäyttö	
		ka.	Sd.	ka.	Sd
Sukupuoli					
Nainen	212	310 €	1,10	63 €	1,06
Mies	128	347 €	1,17	66 €	1,13
Muu	21	233 €	0,97	37 €	1,44
Yhteensä	361				
Ikä					
1-12	79	37 €	2,24	6 €	2,02
13-16	28	49 €	1,32	10 €	2,12
17-28	7	354 €	1,10	95 €	1,16
29-38	45	455 €	0,73	84 €	0,71
39-48	118	408 €	0,84	85 €	0,78
49-	14	538 €	0,77	99 €	0,78
Yhteensä	291				
Rooli					
Pelaaja	86	44 €	2,66	7 €	2,66
Toimihenkilö	43	189 €	1,30	30 €	1,19
Tuomari	31	36 €	0,73	6 €	0,71
Kannustaja	201	508 €	0,73	102 €	0,66
Yhteensä	361				

Sukupuolella ei ollut tilastollisesti merkittävää vaikutusta rahankäyttöön yhteensä (Sig.=0,999) eikä päivittäiseen rahankäyttöön (Sig.=0,439) Tenavaleirillä. Iällä sen sijaan oli tilastollisesti erittäin merkittävää vaikutusta sekä rahankäyttöön yhteensä (B=11,893)

että päivittäiseen rahankäyttöön ($B=2,435$). Myös rooleilla oli tilastollisesti erittäin merkittävää vaikutusta rahankäyttöön yhteensä ($B=154,593$) sekä päivittäiseen rahankäyttöön ($B=32,209$).

Vastaajat viettivät Tenavaleirillä pääsääntöisesti kuusi päivää. Leiripäivien määrällä ei kuitenkaan ollut vaikutusta rahankäyttöön yhteensä Tenavaleirillä. Päivittäiseen rahankäyttöön leiripäivien määrällä sen sijaan oli negatiivinen vaikutus ($B=-9,975$), mikä tarkoittaa, että mitä useamman päivän vastaaja vietti leirillä, sitä pienempi hänen päivittäinen rahankäyttönsä alueella oli. On kuitenkin hyvä muistaa, että koulumajoituksessa yöpyneet ja pääsääntöisesti leiriruokailussa ruokailleet pelaajat ohjeistettiin merkitsemään sekundäärivaikutusten lomakkeelle kuluiksi näiden suhteen 0 euroa, mikä vaikuttanee tuloksiin, koska majoituskulut ovat olleet isoin kuluerä leirillä.

Välitön matkailutulo

Edellä kuvattujen tietojen avulla voidaan seuraavaksi laskea Tenavaleirin järjestämisestä koituva välitön matkailutulo alueelle. Kuten luvussa 2.4.2 on mainittu, pohjoismaisen mallin menomallin välittömän matkailutulon laskemiseksi tarvitaan tieto matkailijoiden keskimääräisestä rahankäytöstä oleskeluaikana sekä tieto matkailijoiden määrästä. Tässä tutkimuksessa matkailijoilla tarkoitetaan leirille osallistuneita (pelaajat, toimihenkilöt, tuomarit ja kannustajat). Koska eri toimijaryhmien keskimääräinen rahankäyttö on ollut hyvin erilaista, lasketaan välitön matkailutulo toimijaryhmittäin. Taulukossa 10 on laskettu Tenavaleirin välitön matkailutulo kertomalla toimijaryhmien keskimääräinen rahankäyttö toimijaryhmien henkilömäärillä ja laskemalla nämä yhteen.

Taulukko 10 Tenavaleirin välitön matkailutulo laskettuna pohjoismaisen mallin menomenetelmällä

Rooli	n	ka.	Yhteensä
Pelaajat	1207	44 €	52 794 €
Toimihenkilöt	322	189 €	60 900 €
Tuomarit	112	36 €	4 052 €
Kannustajat	1780	508 €	903 368 €
Yhteensä	3421		1 021 114 €

Koska välitöntä matkailutuloa laskettaessa huomioidaan ainoastaan alueen ulkopuolelta tulevat matkailijat, pelaajien ja toimihenkilöiden kokonaisosallistujamäärästä on vähennetty osallistujamäärät niiden joukkueiden osalta, joiden kotipaikka on määritellyllä alueella ($n=12$). Pelaajia on poistettu kokonaismäärästä 133 ja toimihenkilöitä 32. Tuomareiden

kotipaikat ovat olleet toimeksiantajan tiedossa, ja alueella asuvat tuomarit (n=16) on poistettu tämän tiedon perusteella tuomareiden kokonaismäärästä. Kannustajien määrästä on vähennetty arvio alueella asuvista (n=220) samassa suhteessa (noin 11 prosenttia) kuin muissa toimijaryhmissä. Seuraavaksi taulukossa 11 eritellään vielä alueen eri paikkakunnille kohdentuneet matkailutulot sen mukaan, missä paikkakunnalla leirille osallistuneet ovat oman arvionsa mukaan eniten rahaa käyttäneet.

Taulukko 11 Alueen paikkakunnille jakautunut välitön matkailutulo Tenavaleirillä

Paikkakunta	%	Yhteensä
Kankaanpää	93 %	953 720 €
Pomarkku	0 %	0 €
Jämijärvi	1 %	8 169 €
Ikaalinen	2 %	22 465 €
Pori	4 %	36 760 €
Yhteensä	100 %	1 021 114 €

Kyselyssä kysyttiin majoituspaikkakunnan lisäksi arvio paikkakunnasta, jolla vastaaja käytti eniten rahaa leirin aikana. Tämän kysymyksen avulla kokonaisrahankäyttö kohdennettiin sille paikkakunnalle, jossa vastaaja arvioi käyttäneensä eniten rahaa leirin aikana. Tenavaleirin osalta majoituspaikkakunnan ja arvioidun rahankäyttöpaikkakunnan välillä oli pieniä eroja, sillä Kankaanpään majoituspaikkakunnaksi oli ilmoittanut 86 prosenttia ja rahankäyttöpaikkakunnaksi 93 prosenttia. Porin pääsääntöiseksi rahankäyttöpaikkakunnaksi on ilmoittanut 4 prosenttia, Ikaalisen 2 prosenttia ja Jämijärven alle prosentti.

Lisäksi tässä tutkimuksessa osana sekundäärivaikutuksia huomioidaan joukkueiden rahankäytön vaikutus alueen talouteen. Kysymykseen joukkueen yhteisten rahojen käytöstä Tenavaleirillä vastasi 28 joukkuetta, joista 15 joukkuetta (53 prosenttia) vastasi käyttäneensä joukkueen yhteisiä rahoja leirin aikana. Keskimäärin rahaa käytettiin 116 euroa joukkuetta kohden. Rahaa käytettiin ruokaostoksiin (yhteensä 1 065 euroa), vaateostoksiin (yhteensä 165 euroa), lääke- ja hygieniatuotteisiin (yhteensä 70 euroa), polttoaineeseen (yhteensä 40 euroa) sekä johonkin muuhun (yhteensä 380 euroa). Kokonaisuudessaan joukkueiden yhteisiä rahoja käytettiin alueella 1 720 euroa. Tenavaleirille osallistui yhteensä 119 joukkuetta, joista 12 kotipaikkakunta oli alueella. Täten joukkueiden käyttämää rahamäärää arvioidaan 107 joukkueen perusteella. Näistä arviolta 53 prosenttia (n= 57) käytti keskimäärin 116 euroa rahaa joukkuetta kohden, jolloin joukkueiden alueelle tuoma kokonaisrahamaäärä on 6 612 euroa.

Kun lasketaan yhteen välitön matkailutulo toimijaryhmittäin sekä joukkueiden rahankäyttö, saadaan arvio Tenavaleirin sekundäärivaikutuksista kokonaisuudessaan. Tämän tutkimuksen mukaan Tenavaleirin sekundäärivaikutukset alueen talouteen ovat olleet yhteensä 1 027 726 euroa.

4.1.3 Tertiäärivaikutukset

Taulukossa 12 on esitetty Tenavaleirin tertiäärivaikutuksiin liittyviin kysymyksiin vastanneiden tiedot taustamuuttujittain. Tästä on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Taulukko 12 Tenavaleirin tertiäärivaikutusten kyselyn vastaajat taustamuuttujittain

	n	%
Sukupuoli		
Nainen	149	61 %
Mies	81	33 %
Muu	14	6 %
Yhteensä	244	100 %
Ikä		
1-12	4	2 %
13-16	4	2 %
17-28	6	3 %
29-38	45	24 %
39-48	118	62 %
49-	14	7 %
Yhteensä	191	100 %
Rooli		
Toimihenkilö	43	18 %
Kannustaja	201	82 %
Yhteensä	244	100 %

Yli puolet (61 prosenttia) vastanneista oli naisia. Ikäluokissa korostuvat 29-38-vuotiaat (24 prosenttia) sekä 39-48-vuotiaat (62 prosenttia), mikä johtunee kysymysten kohdentamisesta toimihenkilöille ja kannustajille. Vastanneista selvästi surin osa (82 prosenttia) oli kannustajia.

Tertiäärivaikutuksia mitattiin toimihenkilöille ja kannustajille kohdennetuilla viidellä väittämällä, joihin tuli vastata Likertin asteikolla 1-5. Väittämät ja niiden keskimääräiset vastaukset on esitetty taulukossa 13.

Taulukko 13 Tenavaleirin tertiäärivaikutuksia mittaavat väittämät ja niiden vastausten keskiarvot

Väittämä	Ka.
Kankaanpää on houkutteleva matkakohde	3,00
Kankaanpää on houkutteleva yrityspaikkakunta	2,80
Kankaanpää on houkutteleva asuinpaikkakunta	2,80
Suosittelen Kankaanpäästä matkakohteena	2,90
Vierailen Kankaanpäässä uudelleen vuoden sisällä	2,10

Väittämistä muodostettiin aineiston käsittelyvaiheessa myös summamuuttuja (S) kuvaamaan yleistä käsitystä Kankaanpäästä paikkakuntana (kts. esim. Heikkilä 2014, 129). Summamuuttujat ja niiden keskihajonta taustamuuttujittain on esitetty taulukossa 14.

Taulukko 14 Tenavaleirin tertiäärivaikutusten summamuuttujat ja niiden keskihajonnat taustamuuttujittain

	Summamuuttuja	Sd.
Sukupuoli		
Nainen	2,8	0,74
Mies	2,7	0,66
Muu	2,6	0,98
Ikäluokka		
1-12	2,6	0,78
13-16	3,1	1,50
17-28	2,6	0,67
29-38	2,9	0,79
39-48	2,7	0,70
49-	2,6	0,78
Rooli		
Toimihenkilö	2,8	0,74
Kannustaja	2,7	0,73

Kun summamuuttujia tarkasteltiin taustamuuttujittain, huomattiin keskihajontojen olevan pääsääntöisesti suhteellisen lähellä 1. Pienin keskihajonta oli sukupuolta tarkasteltaessa muun sukupuolisilla, ikäluokkia tarkasteltaessa 29-38-vuotiailla ja rooleja tarkasteltaessa toimihenkilöillä. On kuitenkin hyvä huomioida, että vastaajamäärät eri luokissa ovat eri kokoiset, mikä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen. Tertiäärivaikutusten summamuuttujan vaikutusta tarkasteltiin myös regressioiden avulla. Tarkastelussa huomattiin, ettei roolilla, rahankäytöllä yhteensä eikä päivittäisellä rahankäytöllä ollut vaikutusta tertiäärivaikutusten summamuuttujaan. Summamuuttuja kaikkien vastausten osalta ilman taustamuuttujaerittelyä oli 2,7, jonka perusteella voidaan todeta, että vastaajille jäi suhteellisen neutraali mielikuva Kankaanpäästä, kun heitä pyydettiin arvioimaan sitä matkustamisen, asumisen ja yrittämisen näkökulmista.

Lisäksi kysyttiin kaikilta vastaajilta yksi avoin kysymys ”mikä oli parasta Kankaanpäässä”. Kysymyksen vastauksissa korostuivat lyhyet välimatkat ja liikkumisen helppous (24 prosenttia) sekä leiriin liittyvät asiat (24 prosenttia). Lisäksi liikuntapaikat ja niiden kunto nostettiin useammissa vastauksissa esille (16 prosenttia).

Vaikka tertiäärivaikutuksia onnistuttiin mittaamaan numeerisesti Likertin asteikolla, tulosten taloudellisten vaikutusten analysoiminen osoittautui todella haastavaksi. Tavoitteena oli pystyä kuvaamaan, kuinka paljon tai kuinka todennäköisesti leirille osallistuneet toisivat tulevaisuudessa rahaa alueelle matkailijan, asukkaan tai yrittäjän roolissa. Vaikka tulosten perusteella voidaan arvella, että vastaajien palaaminen paikkakunnalle matkailijana, asukkaana tai yrittäjänä on epätodennäköistä, ei tertiäärivaikutuksia pystytä tässäkään tutkimuksessa arvioimaan luotettavasti taloudellisesta näkökulmasta.

4.1.4 Kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudellisia vaikutuksia. Tenavaleirin osalta arvio perustuu luvuissa 4.1.1–4.1.3 esitettyihin arvioihin primääri-, sekundääri- ja tertiäärivaikutuksista. Taulukossa 15 on esitetty primääri- ja sekundäärivaikutusten yhteenlaskettu aluetaloudellinen vaikutus sekä arvio tertiäärivaikutusten aluetaloudellisesta vaikutuksesta Tenavaleirillä.

Taulukko 15 Tenavaleirin kokonaistaloudelliset vaikutukset

	Yhteensä	%
Primäärivaikutukset	355 367 €	26 %
Sekundäärivaikutukset	1 027 726 €	74 %
Tertiäärivaikutukset		0 %
Yhteensä	1 383 093 €	100 %

Tenavaleirin osalta merkittävin aluetaloudellinen vaikutus on sekundäärivaikutuksilla, jotka ovat yhteensä 74 prosenttia kokonaistaloudellisista vaikutuksista. Primäärivaikutukset muodostavat 26 prosenttia kokonaistaloudellisista vaikutuksista.

4.2 Nuorisoleiri

Nuorisoleirin primäärivaikutukset perustuvat aineistoon, joka kerättiin lokakuun 2023 alussa leiriorganisaation ydinhenkilöille lähetetyllä kyselylomakkeella. Koko leiriorganisaation puolesta kyselyyn vastasi Esa Pietiläinen Lippo Juniorit ry:n toiminnanjohtaja, joka toimi kesällä 2023 Tenavaleirin talousvastaavana. Tenavaleirin primäärivaikutuksia tarkastellaan tarkemmin luvussa 4.2.1.

Nuorisoleirin sekundääri- ja tertiäärivaikutukset perustuvat aineistoon, joka kerättiin ajalla 28.7.-12.8.2023 eri toimijaryhmille kohdennettujen kyselylomakkeiden avulla. Nuorisoleirin kyselyyn vastasi yhteensä 312 henkilöä ja kokonaisuudessaan kyselyn vastausprosentti oli 11 prosenttia. Toimijaryhmistä korkein vastausprosentti oli tuomareilla (26 prosenttia) ja alhaisin pelaajilla (5 prosenttia). Toimihenkilöiden vastausprosentti oli 22 prosenttia ja kannustajien 15 prosenttia. Tulosten yhteydessä esitettävät prosentit perustuvat jo käsiteltyyn aineistoon eli aineistoon, josta on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Seuraavaksi tarkastellaan Nuorisoleirin primäärivaikutuksia esittämällä leirin järjestämisestä aiheutuneet menot ja tulot sekä leirin kokonaistulos. Tämän jälkeen tarkastellaan Nuorisoleirin sekundääri- ja tertiäärivaikutuksia, minkä jälkeen tehdään arvio leirin kokonaistaloudellisista vaikutuksista määritellyllä alueella.

4.2.1 Primäärivaikutukset

Leirijärjestäjää pyydettiin ilmoittamaan suurimmat kuluerät, jotka ovat kohdistuneet Nuorisoleirin määritellylle alueelle. Taulukossa on esitetty siis ainoastaan sellaiset menot, jotka

ovat aiheuttaneet tuloja alueella toimiville yrityksille, julkisille organisaatioille tai yhdistyksille. Lisäksi pyydettiin ilmoittamaan maksetut palkat tai muut korvaukset henkilöille, jotka asuvat alueella. Nuorisoleirin järjestämisestä alueelle kohdistuneet menot on esitetty taulukossa 16.

Taulukko 16 Nuorisoleirin järjestämisestä alueelle kohdistuneet menot

ALUEELLE KOHDISTUNEET MENOT	Yhteensä
Kenttämaksut	0 €
Majoitusmaksut	3 125 €
Ruokailumaksut	102 661 €
Muut mahdolliset käyttömaksut	2 915 €
<i>Leiridisko (Ouluhalli)</i>	<i>1 200 €</i>
<i>Tuomaritarkkailijamajoitus (Green Star Oulu)</i>	<i>1 715 €</i>
Siivousmaksut	11 309 €
Muut palvelumaksut	0 €
Hankinnat	28 554 €
Palkat ja muut korvaukset	19 478 €
Muut merkittävät menot	0 €
Menot yhteensä	168 042 €

Nuorisoleirin järjestämisestä on aiheutunut tuloja alueella toimiville yrityksille, julkisille organisaatioille ja yhdistyksille yhteensä 168 042 euroa. Suurimmat tulot ovat aiheutuneet ruokailumaksuista (102 661 euroa), hankinnoista (28 554 euroa) ja palkoista sekä muista korvauksista (19 478 euroa). Taulukossa 17 on esitetty Nuorisoleirin järjestämisestä leiriorganisaatiolle jääneet merkittävimmät tulot.

Taulukko 17 Nuorisoleirin järjestämisestä alueelle kohdistuneet merkittävimmät tulot

MERKITTÄVIMMÄT TULOT	Yhteensä
Leiripassit	210 121 €
Joukkue- ja tuomarimaksu	15 005 €
Ruokaliput	1 613 €
Majoituksen lisätuotot	5 950 €
Yhteistyökumppanuudet	0 €
Kioskimyynti	4 277 €
Avustukset	0 €
Muut merkittävät tuotot	0 €

Merkittävimmät tuloerät ovat olleet leiripassit (210 121 euroa), majoituksen lisätuotot (5 950 euroa) sekä joukkue- ja tuomarimaksu (15 005 euroa). Nuorisoleirin järjestämisestä seurannut taloudellinen tulos on ollut 95 479 euroa, joka kohdentuu taloudellisena vaikutuksena alueelle järjestävien seurojen toiminnan kautta. Nuorisoleirin primäärivaikutukset alueelle ovat leirin järjestämisestä seurannut taloudellinen tulos ja aikaisemmin esitetyt alueelle kohdentuneet menot yhteensä eli 263 521 euroa.

4.2.2 Sekundäärivaikutukset

Taulukossa 18 on esitetty Nuorisoleirin sekundäärivaikutuksiin liittyviin kysymyksiin vastanneiden tiedot taustamuuttujittain. Tästä on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Taulukko 18 Nuorisoleirin sekundäärivaikutusten kyselyn vastaajat

	n	%
Sukupuoli		
Nainen	168	62 %
Mies	89	33 %
Muu	13	5 %
Yhteensä	270	100 %
Ikä		
1-12	3	1 %
13-16	58	25 %
17-28	17	7 %
29-38	13	6 %
39-48	106	46 %
49-	31	14 %
Yhteensä	228	100 %
Rooli		
Pelaaja	38	14 %
Toimihenkilö	47	17 %
Tuomari	21	8 %
Kannustaja	164	61 %
Yhteensä	270	100 %

Yli puolet (62 prosenttia) vastanneista oli naisia. Ikäluokissa korostuvat erityisesti ikäluokat 13-16-vuotiaat (25 prosenttia) ja 39-48-vuotiaat (47 prosenttia), mikä johtunee leirin osallistujien ikärakenteesta. Leiri oli suunnattu alle 16-vuotiaille pesäpallonharrastajille, minkä vuoksi kyseinen ikäluokka on kyselyssä hyvin edustettuna. Leirille osallistujien vanhemmat puolestaan mitä luultavammin ovat 39-48-vuotiaita, mikä puolestaan selittää heidän edustavuuttaan. Rooleja tarkasteltaessa huomataan, että yli puolet vastanneista oli kannustusjoukkoja (61 prosenttia), mikä lisäksi vaikuttanee kyseisen ikäluokan edustavuuteen.

Kyselyssä tiedusteltiin lisäksi vastaajien asuinpaikkakuntaa, mutta jakaumaa sen suhteen ei ole esitetty taulukossa, koska asuinpaikkakuntaa ei nähty tutkimuksessa keskeisenä taustamuuttujana. Sitä tiedusteltiin ensisijaisesti siksi, että aineistosta saatiin poistettua alueella asuvat, joiden rahankäyttöä ei huomioida välittömän matkailutulon laskemisessa. Asuinpaikkakunnat ryhmiteltiin kuitenkin maakunnittain, minkä perusteella voidaan todeta, että eniten kyselyyn ovat vastanneet Etelä-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Uudeltamaalla asuvat henkilöt.

Taulukossa 19 on esitetty tarkemmin tietoa majoittumiseen, ruokailuun ja muiden palveluiden käyttöön liittyvään rahankäyttöön Nuorisoleirillä. Majoituksen ja ruokailuiden suhteen taulukossa on huomioitu ainoastaan ne vastaajat, jotka ovat majoittuneet ja ruokailleet alueella, ja muiden palveluiden käytön osalta ainoastaan ne vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet käyttäneensä muita palveluita alueella. Ruokailupaikkojen suhteen rahankäyttöä ei saada eriteltyä johtuen kysymyksenasettelusta.

Taulukko 19 Taustatiedot majoittumiseen, ruokailuun ja muiden palveluiden käyttöön liittyen Nuorisoleirillä

	n	%	ka.	Yhteensä
Majoittuminen				
Koulumajoitus	114	47 %	0 €	0 €
Hotelli	42	17 %	444 €	18 649 €
Hostelli	5	2 %	278 €	1 390 €
Mökki	10	4 %	630 €	6 300 €
Opistotasoinen majoitus	1	0 %	600 €	600 €
Sukulaisten tai tutun luona	28	12 %	46 €	1 280 €
Asuntovaunu tai -auto	11	5 %	155 €	1 703 €
Joku muu	30	12 %	380 €	11 391 €
Yhteensä	241	100 %	154 €	41 313 €
Ruokaileminen				
Leiriruokailu	130	48 %		
Ravintola	144	53 %		
Pikaruokaravintola	144	53 %		
Kahvila	65	24 %		
Joku muu	41	15 %		
Yhteensä			91 €	24 562 €
Muiden palveluiden käyttö				
Ruokaostokset	240	89 %	72 €	19 443 €
Vaateostokset	109	40 %	36 €	9 657 €
Lääke- ja hygieniatuotteet	72	27 %	8 €	2 170 €
Kulttuuripalvelut	18	7 %	3 €	894 €
Hyvinvointipalvelut	4	2 %	1 €	312 €
Liikuntapalvelut	6	2 %	1 €	146 €
Urheilutapahtumat	23	9 %	2 €	557 €
Julkinen liikenne	23	9 %	1 €	335 €
Polttoaine	122	45 %	49 €	13 225 €
Joku muu	21	8 %	14 €	3 823 €
Yhteensä			187 €	50 561 €

Majoittuminen alueella

Suurin osa (89 prosenttia) kyselyyn vastanneista ilmoitti majoittuneensa alueella leirin aikana. Alueella majoittautuneista suurin osa (94 prosenttia) ilmoitti majoittuneensa Oulussa. Kempeleessä ilmoitti majoittuneensa 6 prosenttia. Majoituspaikkakunnalla oli tilastollisesti suuntaa antavaa vaikutusta rahankäyttöön yhteensä (B=115,102) ja tilastollisesti erittäin merkittävää vaikutusta päivittäiseen rahankäyttöön (B=27,510). Majoituspaikkoja tarkasteltaessa huomataan, että noin puolet (47 prosenttia) alueella majoittuneista majoittui koulu- majoituksessa. Hotellissa majoittui 17 prosenttia vastaajista, sukulaisten tai tuttujen luona 12 prosenttia ja jossain muualla 10 prosenttia. Tällaiseksi muuksi paikaksi oli mainittu lähes jokaisessa tapauksessa Airbnb:n tai muun tahon kautta vuokrattu asunto. Majoituspaikalla oli tilastollisesti erittäin merkittävää vaikutusta sekä rahankäyttöön yhteensä (B=88,936) että päivittäiseen rahankäyttöön (B=15,495). Majoitukseen käytettyjä rahamääriä tarkasteltaessa esiintyy jonkin verran hajontaa. Alueella majoittuneista 21 prosenttia on käyttänyt majoitukseen 300-399 euroa, 19 prosenttia 100-199 euroa ja 12 prosenttia 500-599 euroa. Tässä vastausprosentissa ei ole huomioitu koulumajoituksessa majoittuneita, jotka ovat kyselyssä vastanneet käyttäneensä majoitukseen 0 euroa (n=114). Keskimäärin majoitukseen Nuorisoleirillä käytettiin rahaa 153 euroa henkilöä kohden. Yhteensä rahaa ruokailuihin käytettiin 41 313 euroa.

Ruokaileminen alueella

Vastaajista 96 prosenttia ruokaili alueella leirin aikana, ja eniten ruokailtiin ravintolassa (53 prosenttia), pikaruokaravintolassa (35 prosenttia) ja leiriruokailussa (48 prosenttia). Alueella ruokailleista vastaajista (n=259) suurin osa (63 prosenttia) on käyttänyt ruokailuihin alle 120 euroa. Tässä ei ole huomioitu ainoastaan leiriruokailussa ruokailleita, jotka ovat kyselyssä vastanneet käyttäneensä ruokailuihin 0 euroa. Nuorisoleirillä ruokailuun käytettiin rahaa keskimäärin 91 euroa henkilöä kohden. Yhteensä rahaa ruokailuihin käytettiin 24 562 euroa.

Muiden palveluiden käyttö alueella

Muita palveluita tarkasteltaessa huomataan, että ruokaostoksia alueella teki leirin aikana 89 prosenttia vastaajista, minkä lisäksi polttoainetta osti 45 prosenttia vastaajista ja vaatteita 40 prosenttia vastaajista. Selvästi vähiten käytettiin hyvinvointi- ja liikuntapalveluita. Niistä vastaajista, jotka ovat vastanneet käyttäneensä muita palveluja alueella (n=264), yli puolet (58 prosenttia), on vastannut käyttäneensä niihin alle 150 euroa, mutta toisaalta 29 prosenttia on ilmoittanut käyttäneensä niihin yli 250 euroa. Muita palveluita tarkasteltaessa eniten rahaa oli käytetty selvästi ruokaostoksiin (yhteensä 19 443,47 euroa). Toiseksi eniten

rahaa oli käytetty polttoaineeseen (yhteensä 13 223,25 euroa) ja kolmanneksi eniten vaa-teostoksiin (yhteensä 9 657 euroa). Vähiten rahaa oli käytetty liikuntapalveluihin (yhteensä 146 euroa). Nuorisoleirillä muihin palveluihin käytettiin rahaa keskimäärin 188 euroa henki-löä kohden. Yhteensä rahaa muihin palveluihin käytettiin 50 561 euroa.

Rahankäyttö majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin taustamuuttujittain

Taulukossa 20 on eritelty vielä majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin liittyvää ra-hankäyttöä taustamuuttujittain. Kuten keskihajontoja tarkasteltaessa voidaan huomata, on vastauksissa paljon vaihtelua, mikä tulee huomioida taulukosta tehtävissä tulkinnoissa.

Taulukko 20 Rahankäyttö keskimäärin majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin taus-tamuuttujittain Nuorisoleirillä

	n	Majoitus		Ruokailu		Muut palvelut	
		ka.	Sd.	ka.	Sd.	ka.	Sd.
Sukupuoli							
Nainen	168	157 €	1,58	86 €	1,28	193 €	1,61
Mies	89	145 €	1,73	98 €	1,22	177 €	1,08
Muu	13	162 €	1,46	101 €	0,81	190 €	1,04
Yhteensä	270						
Ikä							
1-12	3	167 €	1,73	50 €	1,73	82 €	0,86
13-16	58	6 €	7,62	16 €	1,25	42 €	0,78
17-28	17	56 €	2,34	23 €	0,99	89 €	0,81
29-38	13	230 €	1,34	135 €	0,68	274 €	0,64
39-48	106	204 €	1,22	123 €	1,17	258 €	0,93
49-	31	309 €	0,98	133 €	0,81	361 €	0,91
Yhteensä	228						
Rooli							
Pelaaja	38	0 €		11 €	1,50	37 €	0,68
Toimihenkilö	47	128 €	2,12	75 €	1,60	198 €	1,11
Tuomari	21	0 €		17 €	0,97	56 €	0,93
Kannustaja	164	215 €	1,20	124 €	0,93	237 €	0,95
Yhteensä	270						

Taustamuuttujia tarkasteltaessa huomataan, että naiset ovat käyttäneet hieman enemmän rahaa majoitukseen ja muihin palveluihin, mutta miehet ovat käyttäneet enemmän rahaa ruokailuihin. Ikäluokkien keskimääräinen rahankäyttö majoitukseen, ruokailuun ja muihin palveluihin kasvaa lähes jokaisen ikäluokan kohdalla, mutta on hyvä huomata, että ikäluokka 39-48-vuotiaat on käyttänyt kaikkiin palveluihin keskimäärin vähemmän rahaa kuin 29-38-vuotiaiden ikäluokka. Tarkasteltaessa rahankäyttöä rooleittain majoitukseen, ruokailuihin ja muihin palveluihin, huomataan toimihenkilöiden ja kannustajien käyttäneen keskimäärin enemmän rahaa kaikkiin palveluihin kuin pelaajien ja tuomarien.

Rahankäyttö yhteensä ja päivakohtainen rahankäyttö

Nuorisoleirillä kokonaisrahankäyttö oli keskimäärin 433 euroa henkilöä kohden. Päivittäinen rahankäyttö henkilöä kohden oli keskimäärin 85 euroa. Taulukossa 21 on esitetty kokonaisrahankäyttö ja päivittäinen rahankäyttö taustamuuttujittain.

Taulukko 21 Rahankäyttö yhteensä ja päivittäinen rahankäyttö taustamuuttujittain Nuorisoleiri

	n	Rahankäyttö yhteensä		Päivittäinen rahankäyttö	
		ka.	<i>Sd.</i>	ka.	<i>Sd.</i>
Sukupuoli					
Nainen	168	436 €	1,07	87 €	1,00
Mies	89	424 €	1,16	80 €	1,19
Muu	13	454 €	0,97	84 €	0,85
Yhteensä	270				
Ikä					
1-12	3	303 €	1,25	90 €	1,49
13-16	58	66 €	0,91	12 €	1,52
17-28	17	168 €	1,00	46 €	1,26
29-38	13	639 €	0,78	132 €	0,58
39-48	106	588 €	0,79	112 €	0,75
49-	31	702 €	0,69	141 €	0,74
Yhteensä	228				
Rooli					
Pelaaja	38	51 €	0,61	8 €	0,63
Toimihenkilö	47	396 €	1,14	69 €	1,15
Tuomari	21	74 €	0,79	14 €	0,82
Kannustaja	164	533 €	0,84	118 €	0,78
Yhteensä	270				

Sukupuolella ei ollut tilastollisesti merkittävää vaikutusta rahankäyttöön yhteensä (Sig.=0,958) eikä päivittäiseen rahankäyttöön (Sig.=0,597) Nuorisoleirillä. Iällä sen sijaan oli tilastollisesti erittäin merkittävää vaikutusta sekä rahankäyttöön yhteensä (B=17,016) että päivittäiseen rahankäyttöön (B=3,246). Myös rooleilla oli tilastollisesti erittäin merkittäviä vaikutusta rahankäyttöön yhteensä (B=153,127) sekä päivittäiseen rahankäyttöön (B=34,284).

Vastaajat viettivät Nuorisoleirillä pääsääntöisesti kuusi päivää. Leiripäivien määrällä ei kuitenkaan ollut vaikutusta rahankäyttöön yhteensä Nuorisoleirillä. Päivittäiseen rahankäyttöön leiripäivien määrällä sen sijaan oli negatiivinen vaikutus (B=-17,787), mikä tarkoittaa, että mitä useamman päivän vastaaja vietti leirillä, sitä pienempi hänen päivittäinen rahankäyttönsä alueella oli. On kuitenkin hyvä muistaa, että koulumajoituksessa yöpyneet ja pääsääntöisesti leiriruokailussa ruokailleet pelaajat ohjeistettiin merkitsemään sekundäärivaikutusten lomakkeelle kuluiksi näiden suhteen 0 euroa, mikä vaikuttanee tuloksiin, koska majoituskulut ovat olleet isoin kuluerä leirillä.

Välitön matkailutulo

Edellä kuvattujen tietojen avulla voidaan seuraavaksi laskea Nuorisoleirin järjestämisestä koitua välitön matkailutulo alueelle. Kuten luvussa 2.4.2 on mainittu, pohjoismaisen mallin menomallin välittömän matkailutulon laskemiseksi tarvitaan tieto matkailijoiden keskimääräisestä rahankäytöstä oleskeluaikana sekä tieto matkailijoiden määrästä. Tässä tutkimuksessa matkailijoilla tarkoitetaan leirille osallistuneita (pelaajat, toimihenkilöt, tuomarit ja kannustajat). Koska eri toimijaryhmien keskimääräinen rahankäyttö on ollut hyvin erilaista, lasketaan välitön matkailutulo toimijaryhmittäin. Taulukossa 22 on laskettu Nuorisoleirin välitön matkailutulo kertomalla toimijaryhmien keskimääräinen rahankäyttö toimijaryhmien henkilömäärillä ja laskemalla nämä yhteen.

Taulukko 22 Nuorisoleirin välitön matkailutulo laskettuna pohjoismaisen mallin menomenetelmällä

Rooli	n	ka.	Yhteensä
Pelaajat	978	51 €	49 457 €
Toimihenkilöt	219	396 €	86 623 €
Tuomarit	80	74 €	5 954 €
Kannustajat	1116	578 €	645 204 €
Yhteensä	2393		787 239 €

Koska välitöntä matkailutuloa laskettaessa huomioidaan ainoastaan alueen ulkopuolelta tulevat matkailijat, pelaajien ja toimihenkilöiden kokonaisosallistujamäärästä on vähennetty

osallistujamäärät niiden joukkueiden osalta, joiden kotipaikka on määritellyllä alueella (n=6). Pelaajia on poistettu kokonaismäärästä 76 ja toimihenkilöitä 12. Tuomareiden kotipaikat ovat olleet toimeksiantajan tiedossa, ja alueella asuvat tuomarit (n=7) on poistettu tämän tiedon perusteella tuomareiden kokonaismäärästä. Kannustajien määrästä on vähennetty arvio alueella asuvista (n=84) samassa suhteessa (noin 7 prosenttia) kuin muissa toimijaryhmissä. Seuraavaksi taulukossa 23 eritellään vielä alueen eri paikkakunnille kohdentuneet matkailutulot sen mukaan, missä paikkakunnalla leirille osallistuneet ovat oman arviionsa mukaan eniten rahaa käyttäneet.

Taulukko 23 Alueen paikkakunnille jakautunut välitön matkailutulo Nuorisoleirillä

Paikkakunta	%	Yhteensä
Oulu	93	732 132,27
Kempele	7	55 106,73
Yhteensä	100	787 239

Kyselyssä kysyttiin majoituspaikkakunnan lisäksi arvio paikkakunnasta, jolla käytti eniten rahaa leirin aikana. Tämän kysymyksen avulla rahankäyttö kohdennettiin sille paikkakunnalle, jossa vastaaja arvioi käyttäneensä eniten rahaa leirin aikana. Nuorisoleirin osalta majoituspaikkakunta ja arvioitu rahankäyttöpaikkakunta vastasivat lähes täysin toisiaan. Oulun majoituspaikkakunnaksi oli ilmoittanut 94 prosenttia ja rahankäyttöpaikkakunnaksi 93 prosenttia. Kempeleen majoituspaikkakunnaksi oli ilmoittanut 6 prosenttia ja rahankäyttöpaikkakunnaksi 7 prosenttia.

Lisäksi tässä tutkimuksessa osana sekundäärivaikutuksia huomioidaan joukkueiden rahankäytön vaikutus alueen talouteen. Kysymykseen joukkueen yhteisten rahojen käytöstä Nuorisoleirillä vastasi 37 joukkuetta, joista 21 joukkuetta (53 prosenttia) vastasi käyttäneensä joukkueen yhteisiä rahoja leirin aikana. Keskimäärin rahaa käytettiin 391,76 euroa joukkuetta kohden. Rahaa käytettiin ruokaostoksiin (yhteensä 4 010 euroa), lääke- ja hygieniatuotteisiin (yhteensä 676 euroa), kulttuuripalveluihin (yhteensä 200 euroa), liikuntapalveluihin (yhteensä 83 euroa), polttoaineeseen (yhteensä 2 698 euroa) sekä johonkin muuhun (yhteensä 560 euroa). Kokonaisuudessaan joukkueiden yhteisiä rahoja käytettiin alueella 8 227 euroa. Nuorisoleirille osallistui yhteensä 87 joukkuetta, joista 6 kotipaikkakunta oli alueella. Näiden joukkueiden käyttämää rahamäärää arvioidaan 81 joukkueen perusteella. Näistä arviolta 53 prosenttia (n=43) käytti keskimäärin 392 euroa rahaa joukkuetta kohden, jolloin joukkueiden alueelle tuoma kokonaisrahamäärä on 16 856 euroa.

Kun lasketaan yhteen välitön matkailutulo toimijaryhmittäin sekä joukkueiden rahankäyttö, saadaan arvio Nuorisoleirin sekundäärivaikutuksista kokonaisuudessaan. Tämän tutkimuksen mukaan Nuorisoleirin sekundäärivaikutukset alueen talouteen ovat olleet yhteensä 804 095 euroa.

4.2.3 Tertiärivaikutukset

Taulukossa 24 on esitetty Nuorisoleirin tertiärivaikutuksiin liittyviin kysymyksiin vastanneiden tiedot taustamuuttujittain. Tästä on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Taulukko 24 Nuorisoleirin tertiärivaikutusten kyselyn vastaajat taustamuuttujittain

	n	%
Sukupuoli		
Nainen	133	66 %
Mies	58	29 %
Muu	11	5 %
Yhteensä	202	100 %
Ikä		
1-12	2	1 %
13-16	48	29 %
17-28	8	5 %
29-38	9	5 %
39-48	76	46 %
49-	23	14 %
Yhteensä	166	100 %
Rooli		
Toimihenkilö	38	19 %
Kannustaja	164	81 %
Yhteensä	202	100 %

Yli puolet (66 prosenttia) vastanneista oli naisia. Ikäluokissa korostuvat 13-16-vuotiaat (29 prosenttia) sekä 39-48-vuotiaat (46 prosenttia). Ikäluokan 39-48-vuotiaat edustavuus johtuu kysymysten kohdentamisesta toimihenkilöille ja kannustajille. Ikäluokan 13-16-vuotiaat edustavuus on sen sijaan erikoinen, koska kysymysten kohdentamisella pyrittiin tavoittamaan nimenomaan täysi-ikäiset kyselyyn vastaajat. Korkea edustavuus voi johtua joko siitä,

että huoltajat olivat vastanneet ikäkysymykseen lapsensa iän tai sitten Nuorisoleirillä kannustusjoukoissa oli mukana tosiasiallisesti enemmän nuoria. Vastanneista selvästi suurin osa (81 prosenttia) oli kannustajia.

Tertiäärivaikutuksia mitattiin toimihenkilöille ja kannustajille kohdennetuilla viidellä väittämällä, joihin tuli vastata Likertin asteikolla 1-5. Väittämät ja niiden keskimääräiset vastaukset on esitetty taulukossa 25.

Taulukko 25 Nuorisoleirin tertiäärivaikutuksia mittaavat väittämät ja niiden vastausten keskiarvot

Väittämä	Ka.
Oulu on houkutteleva matkakohde	3,90
Oulu on houkutteleva yrityspaikkakunta	3,60
Oulu on houkutteleva asuinpaikkakunta	3,40
Suosittelen Oulua matkakohteena	3,90
Vierailen Oulussa uudelleen vuoden sisällä	2,20

Väittämistä muodostettiin aineiston käsittelyvaiheessa myös summamuuttuja (S) kuvaamaan yleistä käsitystä Oulusta paikkakuntana (kts. esim. Heikkilä 2014, 129). Summamuuttujat ja niiden keskihajonta taustamuuttujittain on esitetty taulukossa 26.

Taulukko 26 Nuorisoleirin tertiäärivaikutusten summamuuttujat ja niiden keskihajonnat taustamuuttujittain

	Summamuuttuja	Sd.
Sukupuoli		
Nainen	3,6	0,71
Mies	3,6	0,67
Muu	3,3	0,89
Ikäluokka		
1-12	2,8	0,85
13-16	3,2	0,83
17-28	3,6	0,56
29-38	3,9	0,75
39-48	3,5	0,66
49-	3,6	0,70
Rooli		
Toimihenkilö	3,8	0,66
Kannustaja	3,5	0,72

Kun summamuuttujia tarkastellaan taustamuuttujittain, huomataan keskihajontojen olevan pääsääntöisesti suhteellisen lähellä 1. Pienin keskihajonta on sukupuolta tarkasteltaessa muun sukupuolisilla, ikäluokkia tarkasteltaessa 1-12-vuotiailla ja rooleja tarkasteltaessa kannustajilla. On kuitenkin hyvä huomioida, että vastaajamäärät eri luokissa ovat eri kokoiset, mikä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen. Tertiäärivaikutusten osalta niiden vaikuttavuutta tarkasteltiin regressioiden avulla suhteessa summamuuttujaan. Tarkastelussa huomattiin, ettei rahankäytöllä yhteensä eikä päivittäisellä rahankäytöllä ollut vaikutusta tertiäärivaikutusten summamuuttujaan. Roolilla oli sen sijaan tilastollisesti suuntaa antava vaikutus summamuuttujaan (Sig.=0,056). Summamuuttuja kaikkien vastausten osalta ilman erittelyä oli 3,6, jonka perusteella voidaan todeta, että vastaajille jäi melko hyvä mielikuva Oulusta, kun heitä pyydettiin arvioimaan sitä matkustamisen, asumisen ja yrittämisen näkökulmista.

Lisäksi kysyttiin kaikilta vastaajilta yksi avoin kysymys ”mikä oli parasta Oulussa”. Kysymyksen vastauksissa korostuivat lyhyet välimatkat ja liikkumisen helppous (22 prosenttia) sekä leiriin liittyvät asiat (15 prosenttia). Lisäksi esille nostettiin erinäisiä muita syitä (15 prosenttia). Myös kaupunki ja sen keskusta mainittiin useammassa vastauksissa (11 prosenttia).

Vaikka tertiäärivaikutuksia onnistuttiin mittaamaan numeerisesti Likertin asteikolla, tulosten taloudellisten vaikutusten analysoiminen osoittautui todella haastavaksi. Tavoitteena oli pystyä kuvaamaan, kuinka paljon tai kuinka todennäköisesti leirille osallistuneet toisivat tulevaisuudessa rahaa alueelle matkailijan, asukkaan tai yrittäjän roolissa. Vaikka tulosten perusteella voidaan arvella, että vastaajien palaaminen paikkakunnalle matkailijana, asukkaana tai yrittäjänä on epätodennäköistä, ei tertiäärivaikutuksia pystytä tässäkin tutkimuksessa arvioimaan luotettavasti taloudellisesta näkökulmasta.

4.2.4 Kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudellisia vaikutuksia. Nuorisoleirin osalta arvio perustuu luvuissa 4.2.1-4.2.3 esitettyihin arviointeihin primääri-, sekundääri- ja tertiäärivaikutuksista. Taulukossa 27 on esitetty primääri- ja sekundäärivaikutusten yhteenlaskettu aluetaloudellinen vaikutus sekä arvio tertiäärivaikutusten aluetaloudellisesta vaikutuksesta Nuorisoleirillä.

Taulukko 27 Nuorisoleirin kokonaistaloudelliset vaikutukset

	Yhteensä	%
Primäärivaikutukset	263 521 €	25 %
Sekundäärivaikutukset	804 095 €	75 %
Tertiäärivaikutukset		0 %
Yhteensä	1 067 616 €	100 %

Nuorisoleirin osalta merkittävin aluetaloudellinen vaikutus on sekundäärivaikutuksilla, jotka ovat yhteensä 75 prosenttia kokonaistaloudellisista vaikutuksista. Primäärivaikutukset muodostavat 25 prosenttia kokonaistaloudellisista vaikutuksista.

4.3 Tapausten vertailu

Tässä tutkimuksessa on ollut tarkoituksena tarkastella valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudellisia vaikutuksia. Tutkimus on toteutettu tapaustutkimuksena, jossa tapauksiksi valittujen Tenavaleirin ja Nuorisoleirin aluetaloudellisia vaikutuksia tarkasteltiin ensin itsenäisinä tapauksina.

Seuraavaksi vertaillaan Tenavaleirin ja Nuorisoleirin primäärivaikutuksia esittämällä leirin järjestämisestä aiheutuneet menot sekä tulot. Tämän jälkeen vertaillaan leirien primääri- ja tertiäärivaikutuksia, minkä jälkeen vertaillaan vielä leirin kokonaistaloudellisista vaikutuksista määritellyillä alueella.

4.3.1 Primäärivaikutukset

Primäärivaikutusten vertailu perustuu leirikohtaisiin tietoihin leirien alueille kohdistuneista menoista sekä leirien kokonaistaloudellisista tuloksista. Taulukossa 28 on esitetty Tenavaleirin ja Nuorisoleirin alueelle kohdistuneet menot.

Taulukko 28 Leirien järjestämisestä alueille kohdistuneet menot

ALUEELLE KOHDISTUNEET MENOT	Tenavaleiri	Nuorisoleiri
Kenttämaksut	0 €	0 €
Majoitusmaksut	0 €	3 125 €
Ruokailumaksut	73 300 €	102 661 €
Muut mahdolliset käyttömaksut	0 €	2 915 €
Siivousmaksut	7 354 €	11 309 €
Muut palvelumaksut	17 955 €	0 €
Hankinnat	43 762 €	28 554 €
Palkat ja muut korvaukset	4 800 €	19 478 €
Muut merkittävät menot	11 196 €	0 €
Menot yhteensä	158 367 €	168 042 €

Alueelle kohdentuneiden menojen voidaan todeta olleen suurin piirtein yhtä suuret, sillä Nuorisoleirin alueelle kohdistui menoja 6 prosenttia enemmän kuin Tenavaleirin alueelle. Leirikohtaisten menojen eroavaisuudet liittyvätkin enemmän siihen, mihin menot ovat kohdentuneet. Suurin alueelle kohdentunut menoerä ovat olleet molempien leirien osalta ruokailumaksut, mutta muuten menojen kohdentumisessa on jonkin verran eroja. Merkittävin huomio koskettaa palkkoja ja muita korvauksia. Tenavaleiri on toteutettu vapaaehtoisvoimin, kun taas Nuorisoleirin järjestämisessä on ollut mukana muun muassa järjestävän seuran työntekijöitä sekä leiriä varten palkattuja kesätyöntekijöitä. Tällöin Nuorisoleirin järjestämisestä on aiheutunut alueelle myös kausiluonteisia ja tilapäisiä primäärisiä työllisyysvaikutuksia (kts. Kainulainen 2005, 96).

Kun alueelle kohdistuneita menoja tarkastellaan leirien kehittämisen näkökulmasta, voidaan todeta yhteistyökumppanien suhteen suurimman potentiaalın liittyvän ruokailun järjestämiseen sekä erilaisiin hankintoihin, sillä Tenavaleirillä näihin on käytetty yhteensä 117 062 euroa (noin 74 prosenttia alueelle kohdentuneista menoista) ja Nuorisoleirillä yhteensä 131 215 euroa (noin 78 prosenttia alueelle kohdentuneista menoista).

Seuraavaksi tarkastellaan lyhyesti leirien merkittävimpiä tulonlähteitä sekä kokonaistaloudellisia tuloksia. Nämä on esitetty taulukossa 29.

Taulukko 29 Leirien järjestämisestä alueille kohdistuneet merkittävimmät tulot

MERKITTÄVIMMÄT TULOT	Tenavaleiri	Nuorisoleiri
Leiripassit	240 741 €	210 121 €
Joukkue- ja tuomarimaksu	16 500 €	15 005 €
Ruokaliput	0 €	1 613 €
Majoituksen lisätuotot	5 000 €	5 950 €
Yhteistyökumppanuudet	0 €	0 €
Kioskimyynti	37 096 €	4 277 €
Avustukset	0 €	0 €
Muut merkittävät tuotot	0 €	0 €

Niin ikään leirin merkittävimmät tulot ovat tulleet suurin piirtein samoista tulolähteistä leiripassien ollessa kaikista merkittävin tulo sekä Tenavaleirillä että Nuorisoleirillä. Suurin ero on kioskimyyntissä, sillä Tenavaleirin kioskimyynti on lähes yhdeksän kertaa suurempi kuin Nuorisoleirin kioskimyynti. Leirien kehittämisen näkökulmasta tarkasteltuna huomionarvoista on, että tiettyjä potentiaalisia tuloerä ei ole hyödynnetty ollenkaan tai vain hyvin vähän. Toisaalta vaikka suoraa taloudellista tuloa esimerkiksi yhteistyökumppanuuksien tai avustuksien kautta ei ole saatu, on paikallisten toimijoiden ja kunnan kanssa tehty muulla tavalla rahanarvoista yhteistyötä. Taulukossa 30 on esitetty vielä molempien leirien järjestämisestä alueille kohdistuneet primäärivaikutukset.

Taulukko 30 Leirien järjestämisestä alueille kohdistuneet primäärivaikutukset

PRIMÄÄRIVAIKUTUKSET	Tenavaleiri	%	Nuorisoleiri	%
Alueelle kohdentuneet menot	158 367 €	45 %	168 042 €	64 %
Taloudellinen tulos	197 000 €	55 %	95 479 €	36 %
Yhteensä	355 367 €		263 521 €	

Tenavaleirin taloudellinen tulos oli 197 000 euroa ja Nuorisoleirin 95 479 euroa. Tenavaleirin parempi taloudellinen tulos oli odotettavissa, koska leirille oli myyty enemmän leiripasseja, ja niiden tiedettiin muodostavan suurimman tuloerän leirijärjestäjille. Tenavaleirin parempi taloudellinen tulos johti siihen, että primäärivaikutukset alueelle ovat kokonaisuudessaan noin 35 prosenttia suuremmat kuin Nuorisoleirin primäärivaikutukset. Tenavaleirin osalta primäärivaikutusten painoarvo oli siis järjestäjälle jääneessä taloudellisessa voitossa, kun taas Nuorisoleirin primäärivaikutusten painoarvo oli nimenomaan alueen yrityksille,

yhdistyksille ja julkisille organisaatioille leirin järjestämisestä aiheutuneissa tuloissa. Kokonaisuudessaan Tenavaleirin ja Nuorisoleirin primäärivaikutukset leirien järjestämisalueille olivat 618 888 euroa.

4.3.2 Sekundäärivaikutukset

Kokonaisuudessaan sekundääri- ja tertiäärivaikutuksia koskevaan kyselyyn vastasi yhteensä 713 henkilöä ja kyselyn vastausprosentti oli noin 10 prosenttia. Toimijaryhmistä korkein vastausprosentti oli tuomareilla (26 prosenttia) ja alhaisin pelaajilla (6 prosenttia). Toimihenkilöiden vastausprosentti oli 16 prosenttia ja kannustajien 13 prosenttia. Seuraavaksi esitettävät tulokset perustuvat jo käsiteltyyn aineistoon eli aineistoon, josta on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Taulukossa 31 on esitetty sekundäärivaikutuksiin liittyviin kysymyksiin vastanneiden tiedot taustamuuttujittain molempien leirien osalta.

Taulukko 31 Leirien sekundäärivaikutusten kyselyiden vastaajat taustamuuttujittain

	Tenavaleiri		Nuorisoleiri		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%
Sukupuoli						
Nainen	212	59 %	168	62 %	380	60 %
Mies	128	35 %	89	33 %	217	34 %
Muu	21	6 %	13	5 %	34	5 %
Yhteensä	361	100 %	270	100 %	631	100 %
Ikä						
1-12	79	27 %	3	1 %	82	16 %
13-16	28	10 %	58	25 %	86	17 %
17-28	7	2 %	17	7 %	24	5 %
29-38	45	15 %	13	6 %	58	11 %
39-48	118	41 %	106	46 %	224	43 %
49-	14	5 %	31	14 %	45	9 %
Yhteensä	291	100 %	228	100 %	519	100 %
Rooli						
Pelaaja	86	24 %	38	14 %	124	20 %
Toimihenkilö	43	12 %	47	17 %	90	14 %
Tuomari	31	9 %	21	8 %	52	8 %
Kannustaja	201	56 %	164	61 %	365	58 %
Yhteensä	361	100 %	270	100 %	631	100 %

Yli puolet (60 prosenttia) vastanneista oli naisia. Ikäluokissa korostuu erityisesti 39-48-vuotiaiden ikäluokka (43 prosenttia) sekä ikäluokat 1-12-vuotiaat (16 prosenttia) ja 13-16-vuotiaat (17 prosenttia). Rooleja tarkasteltaessa huomataan, että yli puolet vastanneista oli kannustusjoukkoja (58 prosenttia). Tenavaleirin kyselyyn on vastannut prosentuaalisesti enemmän pelaajia kuin Nuorisoleirin kyselyyn. Tämä voi johtua siitä, että Tenavaleirille osallistuneiden kyselyt ovat menneet suuremmalla todennäköisyydellä huoltajan sähköpostiin tai huoltajalla on ollut muulla tavoin suurempi vaikutus vastaamiseen, koska Tenavaleirin osallistujat ovat olleet nuorempia kuin Nuorisoleirille osallistujat.

Taulukossa 32 on esitetty vertailevasti tietoa majoittumiseen, ruokailuun ja muiden palveluiden käyttöön liittyvään rahankäyttöön Tenavaleirillä ja Nuorisoleirillä. Majoituksen ja ruokailuiden suhteen taulukossa on huomioitu ainoastaan ne vastaajat, jotka ovat majoittuneet ja ruokailleet alueella. Ruokailupaikkojen suhteen rahankäyttöä ei saada eriteltyä johtuen kysymyksenasettelusta.

Taulukko 32 Taustatiedot majoittumiseen, ruokailuun ja muiden palveluiden käyttöön liittyen leireillä

	Tenavaleiri				Nuorisoleiri			
	n	%	ka.	Yhteensä	n	%	ka.	Yhteensä
Majoittuminen								
Koulumajoitus	158	52 %	0 €	0 €	114	47 %	0 €	0 €
Hotelli	45	15 %	361 €	16 244 €	42	17 %	444 €	18 649 €
Hostelli	6	2 %	227 €	1 360 €	5	2 %	278 €	1 390 €
Mökki	28	9 %	407 €	11 404 €	10	4 %	630 €	6 300 €
Opistotasoinen majoitus	2	1 %	400 €	800 €	1	0 %	600 €	600 €
Sukulaisten tai tutun luona	13	4 %	78 €	1 010 €	28	12 %	46 €	1 280 €
Asuntovaunu tai -auto	19	6 %	168 €	3 193 €	11	5 %	155 €	1 703 €
Joku muu	31	10 %	294 €	9 125 €	30	12 %	380 €	11 391 €
Yhteensä	302	100 %	119 €	43 136 €	241	100 %	154 €	41 313 €
Ruokaileminen								
Leiriruokailu	166	46 %			130	48 %		
Ravintola	171	47 %			144	53 %		
Pikaruokaravintola	146	40 %			144	53 %		
Kahvila	59	16 %			65	24 %		
Joku muu	43	12 %			41	15 %		
Yhteensä			65 €	23 359 €			91 €	24 562 €
Muiden palveluiden käyttö								
Ruokaostokset	312	86 %	63 €	22 855 €	240	89 %	72 €	19 443 €
Vaateostokset	118	33 %	20 €	7 169 €	109	40 %	36 €	9 657 €
Lääke- ja hygieniatuotteet	74	21 %	4 €	1 600 €	72	27 %	8 €	2 170 €
Kulttuuripalvelut	2	1 %	0 €	120 €	18	7 %	3 €	894 €
Hyvinvointipalvelut	8	2 %	1 €	305 €	4	2 %	1 €	312 €
Liikuntapalvelut	18	5 %	1 €	329 €	6	2 %	1 €	146 €
Urheilutapahtumat	74	21 %	3 €	1 066 €	23	9 %	2 €	557 €
Julkinen liikenne	3	1 %	0 €	100 €	23	9 %	1 €	335 €
Polttoaine	140	39 %	35 €	12 496 €	122	45 %	49 €	13 225 €
Joku muu	29	8 %	6 €	2 286 €	21	8 %	14 €	3 823 €
Yhteensä			134 €	48 326 €			187 €	50 561 €

Majoittuminen alueella

Suurin osa (86 prosenttia) kyselyyn vastanneista ilmoitti majoittuneensa alueella leirin aikana. Majoituspaikkoja tarkasteltaessa huomataan, että koulumajoitus oli selvästi suosituin

majoituspaikka molemmilla leireillä, sillä Tenavaleirillä 52 prosenttia majoittui koulumajoituksessa ja Nuorisoleirillä 47 prosenttia majoittui koulumajoituksessa. Molempien leirien osalta hotelli oli toiseksi suosituin majoittumispaikka. Nuorisoleirillä yövyttiin enemmän sukulaisen tai tutun luona (12 prosenttia) kuin Tenavaleirillä (4 prosenttia), mikä johtunee siitä, että Oulun ja Kempeleen alueella asuu enemmän ihmisiä (noin 230 000) kuin Tenavaleirin määritellyllä alueella (noin 107 000). Tenavaleirillä vastaajista majoittui mökissä 9 prosenttia, mikä on hieman enemmän kuin Nuorisoleirillä (4 prosenttia). Tämä voi johtua siitä, että Tenavaleirin määritellyllä alueella majoitustarjonnassa oli enemmän mökkejä kuin esimerkiksi hotelleja tai yksityisasuntoja. Tenavaleirin alueella yöpyneet käyttivät majoitukseen keskimäärin rahaa 119 euroa, mikä on noin 23 prosenttia vähemmän suhteessa Nuorisoleirin alueella yöpyneiden majoitukseen keskimäärin käyttämään summaan (156 euroa).

Ruokaileminen alueella

Vastaajista 95 prosenttia ruokaili alueella leirin aikana, ja ruokailupaikkojen suhteen jakaumat ovat leirien välillä suhteellisen samanlaiset. Tenavaleirin alueella ruokailleet käyttivät ruokailuihin keskimäärin rahaa 65 euroa, mikä on noin 29 prosenttia vähemmän suhteessa Nuorisoleirin alueella ruokailleiden ruokailuihin keskimäärin käyttämään summaan (91 euroa).

Muiden palveluiden käyttö alueella

Muita palveluita tarkasteltaessa huomataan, että molemmilla leireillä muista palveluista eniten tehtiin ruokaostoksia. Tenavaleirillä urheilutapahtumiin ilmoitti käyttäneensä rahaa 21 prosenttia, kun Nuorisoleirillä niihin vastasi käyttäneensä rahaa vain 9 prosenttia. Tenavaleirillä julkista liikennettä ilmoitti käyttäneensä vain 1 prosentti vastaajista, kun taas Nuorisoleirillä julkista liikennettä ilmoitti käyttäneensä 9 prosenttia. Tämä johtunee alueiden julkisen liikenteen tilasta, mutta se huomioiden olisi voitu olettaa Nuorisoleirin vastaajien käyttäneen julkista liikennettä vieläkin enemmän.

Rahankäyttö yhteensä ja päiväkohtainen rahankäyttö

Keskimääräinen kokonaisrahankäyttö oli Nuorisoleirillä 36 prosenttia suurempi kuin Tenavaleirillä. Keskimääräinen päivittäinen rahankäyttö oli Nuorisoleirillä 35 prosenttia suurempi kuin Tenavaleirillä. Taulukossa 33 on esitetty prosentuaalista vertailua Tenavaleirin ja Nuorisoleirin kokonaisrahankäytön ja päivittäisen rahankäytön suhteen taustamuuttujittain.

Taulukko 33 Prosentuaalinen vertailu Tenavaleirin ja Nuorisoleirin kokonaisrahankäytön ja päivittäisen rahankäytön suhteen taustamuuttujittain

Kuinka paljon suurempaa rahankäyttö oli Nuorisoleirillä suhteessa Tenavaleiriin?

	Yhteensä %	Päivittäinen %
Sukupuoli		
Nainen	41 %	38 %
Mies	22 %	20 %
Muu	95 %	126 %
Ikä		
1-12	709 %	1419 %
13-16	35 %	27 %
17-28	-52 %	-51 %
29-38	41 %	57 %
39-48	44 %	33 %
49-	31 %	42 %
Rooli		
Pelaaja	16 %	12 %
Toimihenkilö	109 %	133 %
Tuomari	105 %	136 %
Kannustaja	5 %	15 %

Kuten taulukosta on nähtävissä, ainoastaan ikäluokassa 17-28 vuotiaat kokonaisrahankäyttö ja päivittäinen rahankäyttö on ollut suurempaa Tenavaleirillä kuin Nuorisoleirillä. Kaikilla muilla taustamuuttujilla ja kaikissa taustamuuttujien luokissa tarkasteltuna kokonaisrahankäyttö ja päivittäinen rahankäyttö on ollut Nuorisoleirillä suurempaa kuin Tenavaleirillä. Sukupuolta tarkasteltaessa Nuorisoleirillä muun sukupuolisten rahankäyttö on ollut suhteessa Tenavaleirin muun sukupuolisten rahankäyttöön suurinta. Ikäluokista suurin ero on 1-12 -vuotiaiden kohdalla. Rooleissa sekä toimihenkilöiden että tuomareiden rahankäyttö on ollut selvästi suurempaa Nuorisoleirillä kuin Tenavaleirillä. Sen sijaan kannustajien kokonaisrahankäytössä ero on ainoastaan 5 prosenttia.

Välitön matkailutulo

Koska eri toimijaryhmien keskimääräinen rahankäyttö on ollut hyvin erilaista, lasketaan välitön matkailutulo tässä tutkimuksessa toimijaryhmittäin. Taulukossa 34 on esitetty rooleihin perustuvan välittömän matkailutulon leirikohtainen vertailu.

Taulukko 34 Leirien välitön matkailutulo laskettuna pohjoismaisen mallin menomenetelmällä

Rooli	n	Tenavaleiri		n	Nuorisoleiri	
		ka.	Yhteensä		ka.	Yhteensä
Pelaajat	1207	44 €	52 794 €	978	51 €	49 457 €
Toimihenkilöt	322	189 €	60 900 €	219	396 €	86 623 €
Tuomarit	112	36 €	4 052 €	80	74 €	5 954 €
Kannustajat	1780	508 €	903 368 €	1116	578 €	645 204 €
Yhteensä	3421		1 021 114 €	2393		787 239 €

Molempien leirien osalta eniten matkailutuloa alueelle ovat tuoneet kannustajat. Vaikka kannustajien keskimääräinen rahankäyttö on ollut suhteellisen sama, on Tenavaleirin kannustajien välitön matkailutulo merkittävästi suurempi kuin Nuorisoleirin. Tämä johtuu puhtaasti siitä, että Tenavaleirille arvioitiin osallistuneen enemmän kannustajia kuin Nuorisoleirille. Seuraavaksi eniten välitöntä matkailutuloa alueelle ovat tuoneet toimihenkilöt. Tämän toimijaryhmän keskimääräisessä kokonaisrahankäytössä on merkittävä ero leirien välillä, sillä Nuorisoleiri toimihenkilöiden keskimääräinen rahankäyttö on ollut 110 prosenttia suurempi kuin Tenavaleirin toimihenkilöiden. Vastaavasti myös tuomareiden keskimääräinen kokonaisrahankäyttö on ollut 106 prosenttia suurempaa Nuorisoleirillä kuin Tenavaleirillä, mikä ei kuitenkaan näy välittömän matkailutulon suuruudessa. Tenavaleirin välitön matkailutulo on noin 30 prosenttia suurempi kuin Nuorisoleirin.

Lisäksi tässä tutkimuksessa osana sekundäärivaikutuksia huomioidaan joukkueiden rahankäytön vaikutus alueen talouteen. Molemmilla leireillä kyselyyn vastanneista joukkueista 53 prosenttia ilmoitti käyttäneensä joukkueen yhteisiä rahoja leirin aikana. Tenavaleirillä rahaa käytettiin keskimäärin 116 euroa joukkuetta kohden, ja Nuorisoleirillä 392 euroa. Nuorisoleirillä joukkueet käyttivät siis keskimäärin noin 238 prosenttia enemmän rahaa. Molemmilla leireillä eniten rahaa käytettiin ruokaostoksiin. Arvio joukkueiden kokonaisrahankäytöstä Tenavaleirillä oli 6 612 euroa ja Nuorisoleirillä 16 856 euroa. Joukkueet käyttivät siis arvion mukaan Nuorisoleirillä noin 155 prosenttia enemmän rahaa kuin Tenavaleirillä.

Kun välitön matkailutulo ja arvio joukkueiden käyttämistä rahoista lasketaan yhteen sekundäärivaikutuksiksi, Tenavaleirin sekundäärivaikutukset olivat 1 027 726 euroa ja Nuorisoleirin 804 095 euroa. Täten Tenavaleirin sekundäärivaikutukset olivat noin 28 prosenttia suuremmat kuin Nuorisoleirin.

4.3.3 Tertiäärivaikutukset

Taulukossa 35 on esitetty molempien leirien tertiäärivaikutuksiin liittyviin kysymyksiin vastanneiden tiedot taustamuuttujittain. Tästä on poistettu vastaajat, joiden ilmoittama kotipaikka oli tutkimuksessa määritellyllä alueella.

Taulukko 35 Leirien tertiäärivaikutusten kyselyiden vastaajat taustamuuttujittain

	Tenavaleiri		Nuorisoleiri		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%
Sukupuoli						
Nainen	149	61 %	133	66 %	282	63 %
Mies	81	33 %	58	29 %	139	31 %
Muu	14	6 %	11	5 %	25	6 %
Yhteensä	244	100 %	202	100 %	446	100 %
Ikä						
1-12	4	2 %	2	1 %	6	2 %
13-16	4	2 %	48	29 %	52	15 %
17-28	6	3 %	8	5 %	14	4 %
29-38	45	24 %	9	5 %	54	15 %
39-48	118	62 %	76	46 %	194	54 %
49-	14	7 %	23	14 %	37	10 %
Yhteensä	191	100 %	166	100 %	357	100 %
Rooli						
Toimihenkilö	43	18 %	38	19 %	81	18 %
Kannustaja	201	82 %	164	81 %	365	82 %
Yhteensä	244	100 %	202	100 %	446	100 %

Yli puolet (63 prosenttia) vastanneista oli naisia. Ikäluokissa korostuvat 13-16-vuotiaat (15 prosenttia), 29-38-vuotiaat (15 prosenttia) sekä 39-48-vuotiaat (54 prosenttia). Ikäluokkien 39-48-vuotiaat ja 39-48-vuotiaat edustavuus johtunee kysymysten kohdentamisesta toimihenkilöille ja kannustajille. Ikäluokan 13-16-vuotiaat edustavuus on sen sijaan erikoinen,

koska kysymysten kohdentamisella pyrittiin tavoittamaan täysi-ikäiset kyselyyn vastaajat. Korkea edustavuus voi johtua joko siitä, että Nuorisoleirille osallistuneiden huoltajat olivat vastanneet ikäkysymykseen lapsensa iän tai sitten leirien kannustusjoukoissa oli mukana tosiasiallisesti enemmän nuoria. Vastanneista selvästi surin osa (82 prosenttia) oli kannustajia.

Tertiärivaikutuksia mitattiin viiden väittämän avulla. Taulukossa 36 on esitetty väittämäkohtainen vertailu leirien välillä esittämällä tertiärivaikutuksia mittaavien väittämien keskiarvot.

Taulukko 36 Leirien tertiärivaikutusten kyselyiden keskiarvot väittämittäin

Väittämä	Tenavaleiri (Kankaanpää)	Nuorisoleiri (Oulu)
Paikkakunta on houkutteleva matkakohde	3,00	3,90
Paikkakunta on houkutteleva yrityspaikkakunta	2,80	3,60
Paikkakunta on houkutteleva asuinpaikkakunta	2,80	3,40
Suosittelen paikkakuntaa matkakohteena	2,90	3,90
Vierailen paikkakunnalla uudelleen vuoden sisällä	2,10	2,20

Taulukosta 36 on nähtävissä, että Oulu on väittämien keskiarvojen mukaan selvästi houkuttelevampi kohde varsinkin matkailijan näkökulmasta. Oulu nähdään myös houkuttelevampana yrityspaikkakuntana ja asuinpaikkakuntana. Toisaalta vastauksista huomataan, että vierailu seuraavan vuoden sisällä Oulussa on lähes yhtä epätodennäköistä kuin vierailu Kankaanpäässä.

Väittämistä muodostettiin aineiston käsittelyvaiheessa myös summamuuttujat (S) kuvaamaan yleistä käsitystä paikkakunnista. Summamuuttujat ja niiden keskihajonta taustamuuttujittain on esitetty taulukossa 37.

Taulukko 37 Leirien tertiäärivaikutusten summamuuttujat ja niiden keskihajonnat taustamuuttujittain

	Tenavaleiri		Nuorisoleiri	
	Summamuuttuja	Sd.	Summamuuttuja	Sd.
Sukupuoli				
Nainen	2,8	0,74	3,6	0,71
Mies	2,7	0,66	3,6	0,67
Muu	2,6	0,98	3,3	0,89
Ikäluokka				
1-12	2,6	0,78	2,8	0,85
13-16	3,1	1,50	3,2	0,83
17-28	2,6	0,67	3,6	0,56
29-38	2,9	0,79	3,9	0,75
39-48	2,7	0,70	3,5	0,66
49-	2,6	0,78	3,6	0,70
Rooli				
Toimihenkilö	2,8	0,74	3,8	0,66
Kannustaja	2,7	0,73	3,5	0,72

Kun summamuuttujia tarkastellaan taustamuuttujittain, huomataan keskihajontojen olevan pääsääntöisesti suhteellisen lähellä 1. Pienin keskihajonta on sukupuolta tarkasteltaessa muun sukupuolisilla, ikäluokkia tarkasteltaessa 1-12-vuotiailla ja rooleja tarkasteltaessa kannustajilla. On kuitenkin hyvä huomioida, että vastaajamäärät eri luokissa ovat eri kokoi-
set, mikä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen. Summamuuttuja kaikkien vastausten osalta ilman erittelyä oli Tenavaleirillä 2,7 ja Nuorisoleirillä 3,6. Näiden lukujen perusteella voidaan olettaa tertiäärivaikutusten olevan suurempia Oulun Nuorisoleirillä kuin Kankaanpään Tenavaleirillä

Kuitenkin, kuten aikaisemmin luvussa 3.4.1 on kerrottu, tertiäärivaikutuksia ei pystytty tässä tutkimuksessa arvioimaan taloudellisesta näkökulmasta luotettavasti. Tästä syystä luotettavaa analyysiä ei voida mitattujen tertiäärivaikutusten perusteella tehdä.

Lisäksi kysyttiin kaikilta vastaajilta yksi avoin kysymys, jossa tiedusteltiin, mikä oli leiripaikkakunnalla parasta. Sekä Tenavaleirillä että Nuorisoleirillä eniten mainintoja saivat lyhyet välimatkat ja liikkumisen helppous, minkä lisäksi erilaiset leiriin liittyvät asiat (esimerkiksi uudet kaverit ja pesäpallopelit) nostettiin usein esille. Kankaanpään Tenavaleirillä esille nousivat lisäksi liikuntapaikat ja niiden kunto, ja Oulun Nuorisoleirillä kaupunki ja sen kesku-
sta.

4.3.4 Kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudellisia vaikutuksia. Taulukossa 38 on esitetty primääri- ja sekundäärivaikutusten yhteenlasketut aluetaloudelliset vaikutukset sekä arviot tertiäärivaikutusten aluetaloudellisista vaikutuksista leireillä.

Taulukko 38 Leirien kokonaistaloudelliset vaikutukset

	Tenavaleiri		Nuorisoleiri		Yhteensä	
	Yhteensä	%	Yhteensä	%	Yhteensä	%
Primäärivaikutukset	355 367 €	26 %	263 521 €	25 %	618 888 €	25 %
Sekundäärivaikutukset	1 027 726 €	74 %	804 095 €	75 %	1 831 821 €	75 %
Tertiäärivaikutukset		0 %		0 %		0 %
Yhteensä	1 383 093 €	100 %	1 067 616 €	100 %	2 450 709 €	100 %

Tenavaleirin kokonaistaloudelliset vaikutukset leirialueelle ovat noin 30 prosenttia suuremmat kuin Nuorisoleirin. Primääri- ja sekundäärivaikutusten suhteelliset osuudet kokonaistaloudellisista vaikutuksista ovat Tenavaleirin ja Nuorisoleirin suhteen lähes identtiset. Sekundäärivaikutuksilla on ollut molempien leirien kokonaistaloudellisissa vaikutuksissa merkittävä painoarvo. Täten onkin ymmärrettävää, että tapahtumien taloudellisten vaikutusten tutkimukset ovat keskittyneet sekundäärivaikutusten mittaamiseen (kts. esim. Ruusinen, 2013; Arkko & Rummukainen, 2019). Kuten aikaisemmin on todettu, tertiäärivaikutusten taloudellista vaikuttavuutta ei voitu tässä tutkimuksessa luotettavasti arvioida, minkä vuoksi sen taloudellinen vaikuttavuus on tässä 0 euroa. Huolimatta tästä, molemmilla leireillä on varmasti myös tertiäärisiä vaikutuksia, jotka realisoituvat vasta tulevaisuudessa. Kokonaisuudessaan tämän tutkimuksen tarkastelun kohteena olleet valtakunnalliset pesäpalloleirit vaikuttivat järjestämisalueiden talouteen noin 2 450 709 eurolla.

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Ymmärrys urheilutapahtumien taloudellisesta potentiaalista on lisääntynyt Suomessa, sillä niitä on tutkittu ja tutkimuksista uutisoitu aktiivisesti viimeisen vuoden aikana. Esimerkiksi keväällä 2023 järjestettyjen Salpausselän 100-vuotisjuhlakilpailuiden taloudellisista vaikutuksista tehtiin tutkimus, jonka mukaan kokonaiskulutus tapahtumassa vierailleiden sekä järjestäjien osalta oli 6,5 miljoonaa euroa. Vaikutus on luultavasti ollut vielä tätäkin suurempi sillä tutkimuksessa ei huomioitu urheilijoiden, muiden joukkueenjäsenten eikä median taloudellista käyttäytymistä kilpailuviikon aikana. (Etelä-Suomen Sanomat, 2023.) Lisäksi vuonna 2023 on tutkittu Lahdessa järjestettyjen Ironman 70.3 MM-kilpailuiden taloudellisia vaikutuksia, joiden arvioitiin olleen alueellisesti jopa 30 miljoonaa euroa (Bavard, 2023).

Suomen Urheiluliitto on puolestaan päättänyt selvittää vasta pohtiessaan vuoden 2030 yleisurheilun EM-kilpailuiden hakemista, millaisia taloudellisia vaikutuksia kilpailuiden järjestämisellä mahdollisesti olisi (Suomen Urheiluliitto, 2023). Tämän voidaan tulkita tarkoittavan, että taloudellisten vaikutusten merkitys nähdään keskeiseksi elementiksi hakupäätöstä tehtäessä. Mikäli arvio tapahtuman taloudellisista vaikutuksista ei ole odotettu, Suomen Urheiluliitto tuskin päätyy hakemaan kilpailuja, koska tapahtumalla on varmasti tarkoitus parantaa organisaation heikkoa taloudellista tilannetta (Lempinen, 2023). Riskiä taloudellisesti tappiollisen tapahtuman järjestämisestä ei varmastikaan haluta ottaa.

Lisääntyneeseen kiinnostukseen voi vaikuttaa esimerkiksi ymmärryksen lisääntyminen. Koronapandemia vaikutti urheilutoimialan talouteen merkittävästi, sillä urheilussa tapahtumat ovat yksi keskeisimpiä tulonhankintakeinoja vuodesta toiseen. Ymmärrys niiden taloudellisesta merkityksestä myös muille kuin varsinaiselle tapahtumanjärjestäjälle tuli selväksi viimeistään koronapandemian aikana (Rossi 2021, 9). Lisäksi urheiluorganisaatioiden heikentynyt taloudellinen tilanne on voinut vaikuttaa siihen, ettei tapahtumia haluta järjestää enää vain siksi, että niitä on ennenkin järjestetty, vaan halutaan aidosti tietää niiden taloudelliset vaikutukset paitsi varsinaiselle järjestäjäorganisaatiolle, myös esimerkiksi yhteistyökumppaneille.

Tämän tutkimuksen onnistumista on edesauttanut toimeksiantajana toimivan Suomen Pesäpalloliiton sitoutuminen tutkimukseen, sekä aito kiinnostus tutkimusta kohtaan. Sitoutuminen on käytännössä näkynyt siinä, että tutkimukselle on nimetty selkeästi yksi vastuuhenkilö. Vastuuhenkilönä on toiminut Suomen Pesäpalloliiton nuorisopäällikkö Anriika Heimonen, joka on saanut edistää tutkimusta työajallaan parhaaksi katsomallaan tavalla.

Heinonen on toiminut yhteyshenkilönä Tenavaleirin ja Nuorisoleirin järjestäjäorganisaatioiden suuntaan, sekä huolehtinut siitä, että tutkimus etenee toivotussa aikataulussa yhdessä opinnäytetyöntekijän kanssa sovittuun suuntaan. Lisäksi tutkimus on herättänyt kiinnostusta paikallistasolla, ja esimerkiksi Tenavaleiriin liittyvä uutinen on julkaistu Kankaanpään Seutu -lehdessä heti leirin jälkeen (Valli, 2023). Leiriorganisaatioiden lisäksi tutkimus on vaikuttanutkin herättävän kiinnostusta myös laajemmin paikallistasolla, sekä tulevien vuosien leirijärjestäjien keskuudessa. Kaiken edellä mainitun perusteella voidaankin todeta opinnäytetyölle olleen aitoa tilausta ja kiinnostusta.

Seuraavaksi esitetään tämän tutkimuksen yhteenveto, johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset. Yhteenvedossa tarkastella aikaisemmin luvussa 2.5 esitettyjä hypoteeseja kokoaamalla yhteen tutkimuksen pääkohdat. Johtopäätöksissä vastataan aikaisemmin luvussa 1.2 esitettyihin tutkimuskysymyksiin ja ratkaistaan tutkimusongelma. Lisäksi esitetään muutama potentiaalinen kehitysidea pienten junioriurheilutapahtumien järjestämiseen taloudellisten vaikutusten näkökulmasta käsin. Lopuksi esitetään potentiaalisia jatkotutkimusehdotuksia, jotka tämän tutkimuksen pohjalta ovat nousseet esille.

5.1 Yhteenveto

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten valtakunnalliset pesäpalloleirit vaikuttavat järjestämisalueiden talouteen. Tutkimuksen tietoperustassa käsiteltiin urheilutapahtumien kuntiin tuottamaa elinvoimaa, valtakunnallisia pesäpalloleirejä tapahtumina, tapahtumien moninaisia vaikutuksia sekä tapahtumien taloudellisten vaikutusten mittaamista. Tämä tutkimuksen tietoperusta ohjasi asettamaan tutkimukselle viisi hypoteesia, joiden toteutumista tarkastellaan seuraavaksi.

Ensimmäisen hypoteesin mukaan ”valtakunnalliset pesäpalloleirit tuottavat positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia”. Koska erikokoisilla urheilutapahtumilla on tutkimusten mukaan positiivisia taloudellisia vaikutuksia (kts. esim. Ruusinen, 2013; Arkko & Rummukainen, 2019), oli odotettavissa, että myös tämän tutkimuksen kohteena olleet valtakunnalliset pesäpalloleirit tuottavat positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Kokonaisuudessaan Tenavaleirin ja Nuorisoleirin aluetaloudelliset vaikutukset tässä tutkimuksessa määritellyille alueille olivat yhteensä 2 452 570 euroa. Tässä tutkimuksessa ei ole huomioitu mahdollisia kerrannaisvaikutuksia (kts. esim. Vatanen 2011), muttei toisaalta myöskään mahdollisia syrjäyttämisaikutuksia (kts. esim. Laakso 2006), joten arvioita voidaan pitää suhteellisen neutraalina, vaikkei se välttämättä vastaa täysin todellisuutta, koska kaikkia talousvaikutuksia ei ole tarkasteltu. Grattonin, Shibliin ja Colemanin (2006, 57) mukaan junioriurheilutapahtumilla on

yleensä pienemmät taloudelliset vaikutukset, koska katsojien määrä johtaa useimmiten positiivisiin taloudellisiin tuloksiin eikä junioriurheilutapahtumissa katsojien määrä ole kovin suuri. Shone ja Parry (2004, 59-60) ovat puolestaan sitä mieltä, että tapahtumat, joilla on enemmän osallistujia kuin katsojia, vaikuttavat suuremmin alueen talouteen (Shone & Parry 2004, 59-60). Vaikka sekä Tenavaleirillä että Nuorisoleirillä olikin määrällisesti enemmän kannustajia kuin varsinaisia pelaajia, on hyvä huomioida, että kannustajista 41 prosenttia vietti alueella 1-5 päivää, kun taas varsinaisista osallistujista (pelaajat, toimihenkilöt ja tuomarit) vain 3 prosenttia vietti alueella 5 päivää tai vähemmän. Mitä kauemmin alueella on vietetty aikaa, sitä suurempi on yleensä myös taloudellinen vaikutus (kts. esim. Crompton 1999, 149). Toisaalta toimijaryhmäkohtaista kulutusta tarkasteltaessa huomataan, että eniten rahaa ovat käyttäneet kannustajat, jotka ovat viettäneet alueella keskimäärin vähiten aikaa (ka.=5,1 päivää). Vähiten rahaa on käyttänyt puolestaan pelaajien toimijaryhmä, joka on kuitenkin viettänyt keskimäärin alueella eniten aikaa (ka.=6,1 päivää). On kuitenkin hyvä huomioida, että pelaajien kulutus esimerkiksi majoituksen ja suurimman osan ruokailuista osalta näkyy primäärivaikutuksissa leiripassien tulona. Täten ei voida suoraan todeta, että pelaajien toimiryhmä olisi käyttänyt vähiten rahaa, vaikkakin se sekundäärivaikutuksia tarkasteltaessa tältä vaikuttaa.

Toisen hypoteesin mukaan ”Kankaanpään leirillä on suuremmat positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset kuin Oulun leirillä”. Kankaanpäässä järjestetyn Tenavaleirin aluetaloudelliset vaikutukset olivat tämän tutkimuksen mukaan 29 prosenttia suuremmat kuin Oulussa järjestetyn Nuorisoleirin aluetaloudelliset vaikutukset. Tämä oli oletettavaa, sillä Veltrin ym. (2009, 119) mukaan on yleistä, että pienissä yhteisöissä järjestetyillä urheilutapahtumilla on suuremmat taloudelliset vaikutukset alueelle kuin suurissa kaupungeissa järjestetyillä urheilutapahtumilla. Lisäksi hypoteesin toteutuminen on luonnollista, koska Tenavaleirille odotettiin saapuvan kokonaisuudessaan enemmän osallistujia kuin Nuorisoleirille, ja tapahtuman koko vaikuttaa merkittävästi aluetaloudellisiin vaikutuksiin (kts. esim. Getz 2005). Toisaalta esimerkiksi Cromptonin (1999, 149) mukaan isot osallistujamäärät eivät välttämättä takaa suuria aluetaloudellisia vaikutuksia. Mikäli esimerkiksi tapahtumassa yöpyminen ei ole pakollista, jäävät aluetaloudelliset vaikutukset pienemmiksi. Toisaalta Tenavaleirillä vietettiin keskimäärin 5,5 päivää ja Nuorisoleirillä 5,6 päivää, joten yöpymisen määrä ei näytä vaikuttavan tässä tapauksessa tapahtumien aluetaloudellisiin vaikutuksiin.

Kolmannen hypoteesin mukaan ”toimijaryhmistä kannustajilla on suurin keskimääräinen päiväkulutus”. Kannustajien keskimääräinen päiväkulutus oli noin 109 euroa, ja seuraavaksi suurin keskimääräinen päiväkulutus oli toimihenkilöillä (ka.=47 euroa). Myös aikaisempien tutkimusten (kts. Arkko & Rummukainen 2019, 33-34; Ruusinen 2013, 71) mukaan

vanhemmat ja huoltajat ovat käyttäneet tarkastelussa olleista toimijaryhmistä eniten rahaa alueella. Toimijakohtaisia vertailuja tehtäessä on kuitenkin hyvä huomioida, ettei kyselyn edustavuus vastaa täysin todellisuutta. Esimerkiksi pelaajien vastaajajoukko (20 prosenttia) eroaa merkittävästi perusjoukosta (37 prosenttia), mikä näkyy muiden toimijaryhmien korostumisena. Lisäksi on hyvä huomioida aikaisemmin esiin tuotu tieto siitä, että pelaajien majoitus- ja ruokailukustannuksia sisältyy leiripasseihin, joiden vaikutus näkyy primääri-vaikutuksissa eikä keskimääräisessä päiväkulutuksessa. Tenavaleirillä leiripassin hinta oli 235 euroa ja Nuorisoleirillä 262 euroa. Tämän huomioimisen myötä pelaajien keskimääräinen päiväkulutus nousi Tenavaleirillä 7 eurosta noin 50 euroon ja Nuorisoleirillä 8 eurosta 8 eurosta noin 55 euroon.

Neljännän hypoteesin mukaan ”eniten rahaa käytetään majoitus- ja ruokailukuluihin”. Sekundääri-vaikutuksia tarkasteltaessa rahaa käytettiin eniten majoitukseen (yhteensä 84 449 euroa) ja muihin palveluihin (yhteensä 98 887 euroa). Toisaalta sekundääri-vaikutuksissa ei ole huomioitu leiripassien vaikutusta, sillä ne ovat tässä tutkimuksessa osa primääri-vaikutuksia, joten tosiasiallisesti majoitus- ja ruokailukustannusten osuus on suurempi. On myös hyvä huomioida, että muut palvelut ovat sisältäneet useampia eri palvelukokonaisuuksia, joten niiden vertaaminen esimerkiksi pelkkiin ruokailukuluihin (yhteensä 47 921 euroa) ei ole välttämättä relevanttia. Mielenkiintoista on, että Brownin ym. (2010, 61) mukaan urheiluristikit käyttävät eniten rahaa ruokaan, liikkumiseen, viihteeseen, nähtävyyksiin ja tuliaisiiin, joista liikkumiseen, viihteeseen, nähtävyyksiin ja tuliaisiin liittyvät hankinnat lukeutuivat tässä tutkimuksessa muiden palveluiden alle. Kuitenkin majoituspalveluihin käytetty rahamäärä korostuu yleensä tapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia tarkasteltaessa (kts. esim. Arkko & Rummukainen 2019, 33-34), ja esimerkiksi Laakson ym. (2006, 108) mukaan suurin vaikutus yleisurheilun MM-kilpailuilla olikin nimenomaan hotelliyrityksille, vaikkakin se perustui pitkälti kohonneeseen hintatasoon.

Viidennen hypoteesin mukaan ”Oulun leirillä on suuremmat tertiääri-vaikutukset kuin Kankaanpään leirillä”. Kuten aikaisemmin on kerrottu, tertiääri-vaikutuksia ei ole tässäkään tutkimuksessa pystytty mittaamaan. Koska Oulussa järjestetyn Nuorisoleirin tertiääri-vaikutusten summamuuttuja oli parempi (3,6) kuin Kankaanpäässä järjestetyn Tenavaleirin (2,7), voidaan kuitenkin todeta varovaisesti hypoteesin toteutuvan. Toisaalta huomionarvoista on, että matkustaminen vuoden sisällä Ouluun arvioitiin lähes yhtä epätodennäköiseksi (ka.=2,2) kuin matkustaminen Kankaanpäähän (ka.=2,1), joten on kyseenalaista, toisivatko Oulussa vierailleet henkilöt todella paikkakunnalle tulevaisuudessa mahdollisesti enemmän rahaa kuin Kankaanpäässä vierailleet henkilöt Kankaanpäähän tai sen lähialueille.

5.2 Johtopäätökset

Kuten aikaisemmin on todettu, Suomessa on tutkittu toistaiseksi todella vähän pienten junioriurheilutapahtumien taloudellisia vaikutuksia. Ruusinen (2013) sekä Arkko ja Rummukainen (2019) ovat tehneet opinnäytetyötasoista tutkimusta lentopallon Power Cup -turnauksen taloudellisiin vaikutuksiin liittyen.

Ruusisen (2013, 46) tutkimuksessa vastausprosentti oli 5,5 prosenttia 7000 henkilön perusjoukosta, joka ei pitänyt kuitenkaan sisällään kaikkia turnauksen kävijöitä kuten osaa katsojista tai vanhemmista. Arkon ja Rummukaisen (2019, 38) tutkimuksessa vastausprosentti oli puolestaan 2,23 prosenttia arvioidusta 12 000 kävijän määrästä. Tämän valtakunnallisten pesäpalloleirien taloudellisia vaikutuksia tarkastelleen tutkimuksen vastausprosentti sekundääri- ja tertiäärivaikutusten osalta oli siis Power Cupin taloudellisia vaikutuksia tarkastelleita tutkimuksia suurempi (noin 11 prosenttia), mutta toisaalta molempien tapausten yhteenlaskettu perusjoukko (noin 6400 henkilöä) oli merkittävästi pienempi kuin Power Cupin taloudellisia vaikutuksia tarkastelleiden tutkimusten. Molemmissa Power Cupin taloudellisia vaikutuksia tarkastelleissa tutkimuksissa hyödynnettiin pohjoismaisen mallin menometelmää: Ruusisen (2013, 70) tutkimuksessa välitön matkailutulo oli noin 660 000 euroa, ja Arkon ja Rummukaisen (2019, 37) tutkimuksessa noin 2 236 550 euroa. Erot tutkimusten välillä ovat olleet siis merkittävät. Tämän tutkimuksen kohteena olleiden Tenavaleirin ja Nuorisoleirin taloudelliset vaikutukset olivat tutkimuksen mukaan alueille yhteensä 2 452 570 euroa, mikä ylittää molemmat arviot Power Cupin aluetaloudellisista vaikutuksista. On kuitenkin hyvä huomioida, että tässä tutkimuksessa tutkittiin kahden erillisen tapahtuman aluetaloudellisia vaikutuksia. Lisäksi luvussa on huomioitu sekundäärivaikutusten lisäksi myös primääriset vaikutukset. Keskimääräistä rahankäyttöä tarkasteltaessa voidaan todeta, että sekä Tenavaleirillä (319 euroa) että Nuorisoleirillä (433 euroa) käytettiin selvästi keskimäärin enemmän rahaa kuin Power Cupissa, sillä Ruusisen (2013, 69) tutkimuksen mukaan rahaa käytettiin keskimäärin noin 96 euroa, kun taas Arkon ja Rummukaisen tutkimuksen mukaan rahaa käytettiin keskimäärin noin 186 euroa.

Koska niin tämä kuin Power Cupin aluetaloudellisia vaikutuksiakin tarkastelleet tutkimukset on toteutettu tapaustutkimuksina, on niiden vertaileminen toisiinsa haasteellista ja tietyltä osin epärelevanttia. Seuraavaksi tämän tutkimuksen tutkimustuloksia tarkastellaankin aikaisemmin luvussa 1.2 esitettyjen tutkimuskysymysten ja varsinaisen tutkimusongelman avulla.

5.2.1 Valtakunnallisten pesäpalloleirien aluetaloudelliset vaikutukset

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin aluetaloudellisia vaikutuksia kolmella eri tasolla – primääri-, sekundääri- ja tertiääritasolla. Tavoitteena oli selvittää, millaisia eritasoisia taloudellisia vaikutuksia valtakunnallisilla pesäpalloleireillä on, sekä tämän kautta ratkaista varsinainen tutkimusongelma, eli miten valtakunnalliset pesäpalloleirit vaikuttavat järjestämisalueiden talouteen.

Primäärivaikutukset muodostuivat tässä tutkimuksessa tapahtuman järjestämisestä johtuneista alueelle kohdentuneista menoista sekä leirin taloudellisesta tuloksesta. Kokonaisuudessaan Tenavaleirin ja Nuorisoleirin primäärivaikutukset leirien järjestämisalueille olivat 618 888 euroa, joka oli 25 prosenttia kokonaistaloudellisista vaikutuksista. Suurin osa matkailun ja tapahtumien taloudellisten vaikutusten tutkimuksista on tarkastellut ainoastaan sekundäärisiä vaikutuksia (kts. esim. Ruusinen, 2013; Arkko & Rummukainen, 2019). Tämä tutkimus osoittaa, että myös itse tapahtuman järjestämisestä aiheutuvat primäärivaikutukset ovat tärkeä osa tapahtuman kokonaistaloudellisia vaikutuksia tarkasteltaessa. Koska molempien leirien järjestäjänä on toiminut paikallinen toimija, on ollut oleellista huomioida myös leirien järjestävälle organisaatiolle tuottama tulo. Suurimmat alueelle kohdentuneet menot Tenavaleirillä ja Nuorisoleirillä liittyivät ruokailuihin sekä erilaisiin hankintoihin, jotka yhdessä muodostivat noin 74-78 prosenttia leirin kokonaismenoista. On oletettavaa, että mitä enemmän tapahtuman järjestämisessä hyödynnetään alueella toimivien yritysten palveluja ja paikallista työvoimaa, sitä suuremmat ovat aluetaloudelliset vaikutukset (Kilpeläinen, Kostianen & Laakso 2012, 19). Vaikka Nuorisoleirin järjestämisestä alueelle kohdentuneet menot olivat 6 prosenttia suuremmat kuin Tenavaleirin järjestämisestä alueelle kohdentuneet menot, olivat Tenavaleirin primäärivaikutukset kokonaisuudessaan kuitenkin 35 prosenttia suuremmat kuin Nuorisoleirin. Nuorisoleirin kohdalla on hyvä huomioida myös leirin alueelliset kausiluonteiset työllistämisaikutukset. Vaikka tällaiset tapahtumiin liittyvät työllisyysvaikutukset ovatkin usein nimenomaan tilapäisiä ja lyhytkestoisia, voivat ne olla alueelle sekä niitä koskeville ihmisille merkittäviä (kts. Kainulainen 2005, 96). Lisäksi on hyvä huomioida, että vaikeivat valtakunnallisten pesäpalloleirien järjestäminen johtanutkaan taloudellisesti merkittäviin työllistämisaikutuksiin, osallistui molempien leirien järjestämiseen noin 200 vapaaehtoisen joukko, joita ilman tapahtumia ei olisi ollut mahdollista järjestää.

Sekundäärivaikutuksilla tarkoitettiin tässä tutkimuksessa taloudellisia vaikutuksia, jotka syntyivät alueella vierailevien kulutuksesta, joka kohdentui suoraan alueen yrityksiin, yhdistyksiin tai julkisiin organisaatioihin. Nämä kustannukset esitettiin laskemalla välitön matkailutulo pohjoismaisen mallin menomenetelmällä, minkä lisäksi sekundäärivaikutuksissa

huomioitiin myös joukkueiden yhteisistä rahoista alueelle koituneet taloudelliset vaikutukset. Kokonaisuudessaan Tenavaleirin ja Nuorisoleirin sekundäärivaikutukset leirien järjestämisalueille olivat 1 833 682 euroa, joka oli 75 prosenttia kokonaistaloudellisista vaikutuksista. Eniten rahaa käytettiin majoitukseen (ka.=134 euroa) ja muihin palveluihin (ka.=157 euroa). Sekundäärivaikutusten perusteella yhteistyö muita palveluita (erityisesti ruoka- ja vaateostoksiin sekä polttoaineeseen liittyen) ja majoitusta tarjoavien toimijoiden kanssa olisikin järkevää. On kuitenkin hyvä huomioida, että pelaajien ja toimihenkilöiden majoitus- ja ruokailukustannukset näkyvät pääsääntöisesti primäärivaikutuksissa, koska myydyt leiripassit ovat osa leirin taloudellista tulosta. Rahankäyttö yhteensä oli keskimäärin noin 368 euroa ja päivittäinen rahankäyttö noin 72 euroa. Välitön matkailutulo laskettiin kuitenkin toimijakohtaisia päivittäisiä rahankäytön keskiarvoja hyödyntämällä, koska erot toimijakohtaisesti olivat merkittävät ja arvio välittömästä matkailutulosta olisi ollut kovin erilainen kuin hyödynnettäessä yleistä rahankäytöllistä keskiarvoa (kts. myös Gratton ym. 2006, 50). Esimerkiksi pelaajat käyttivät päivittäin keskimäärin 8 euroa, kun taas kannustajien päivittäinen rahankäyttö oli keskimäärin 109 euroa.

Tertiäärivaikutuksilla tarkoitettiin tässä tutkimuksessa välillisiä taloudellisia vaikutuksia, jotka linkittyvät alueiden imagoon ja vetovoimaan (kts. Kainulainen 2005, 98). Tarkoituksena oli mitata valtakunnallisten pesäpalloleirien vaikuttavuutta alueiden imagoon tarkastelemalla sitä, millainen mielikuva kannustajille ja toimihenkilöille leiripaikkakunnista jäi, ja miten tämä mielikuva vaikuttaa vastaajien käyttäytymiseen tulevaisuudessa. Käytännössä tertiäärivaikutuksia mitattiin selvittämällä viiden väittämän avulla, kuinka todennäköisesti paikkakunnalla vierailut palaisi sinne jostain syystä (matkailijana, asukkaana tai yrittäjänä) tai suosittelisi paikkakuntaa matkailukohteena, jolloin vierailu alueella aiheuttaisi jollain aikavälillä uudelleen taloudellisia vaikutuksia paikkakunnalle. Tämä perustui Kainulaisen (2005, 98) ajatukselle, jonka mukaan tapahtumat lisäävät paikkakuntien tunnettuutta, vetovoimaa ja houkuttelevuutta, mikä puolestaan voi heijastua yritysten, potentiaalisten asukkaiden ja uusien työntekijöiden sekä matkailijoiden toimintaan. (Kainulainen 2005, 98.) Vastauksia mitattiin Likertin asteikolla, ja niistä muodostettiin summamuuttujat. Tenavaleirin summamuuttuja (2,7) oli merkittävästi alhaisempi kuin Nuorisoleirin summamuuttuja (3,6). Toisaalta vastaajien vieraileminen leiripaikkakunnilla uudestaan vuoden sisällä oli lähes yhtä epätodennäköistä, sillä vastausten keskiarvot olivat tämän väittämän kohdalla lähes yhtenevät. Lisäksi kaikilta vastaajilta tiedusteltiin avoimella kysymyksellä, mikä oli parasta leiripaikkakunnalla. Näiden vastausten mukaan paikkakunnilla parasta oli muun muassa lyhyet välimatkat ja liikkumisen helppous, jotka linkittyvät infrastruktuuriin, mikä on Rainiston (2004, 67) mukaan niin sanottu kova vetovoimatekijä. Jo ennen aineistonkeruuta tiedostettiin, että tertiäärivaikutusten mittaaminen on haastavaa (kts. esim. Äikäs 2004, 11), mutta

siitä huolimatta niiden tarkastelu haluttiin toteuttaa osana tutkimusta. Vaikka tertiäärivaikutuksia ei pystytty numeerisesti taloudellisesta näkökulmasta kuvaamaan, molemmat kaupungit yllättivät vastaajat positiivisesti avointen vastausten perusteella, minkä vuoksi tässä tertiäärivaikutuksissa piilee potentiaalia, jota on mahdollista hyödyntää kehittämällä kaupungin kanssa tehtävää yhteistyötä.

Kuva 8 Tutkimuksen tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Kuvassa 8 on esitetty vastaukset tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. Tässä tutkimuksessa tarkasteltujen valtakunnallisten pesäpalloleirien Tenavaleirin ja Nuorisoleirin vaikutukset järjestämisalueiden talouteen olivat kokonaisuudessaan positiiviset. Primääri- ja sekundäärivaikutukset olivat rahassa mitattuna yhteensä 2 450 709 euroa, minkä lisäksi leirien tertiäärivaikutusten voidaan todeta olleen positiivisia, vaikkei niitä pystyttykään tarkastelemaan numeerisesti osana kokonaistaloudellisia vaikutuksia. Niissä voidaan todeta piilevän paljon potentiaalia, jonka hyödyntäminen varsinkin valtakunnallisten pesäpalloleirien kontekstissa on mahdollista, koska yhteistyö kunnan kanssa on niin tiivistä.

5.2.2 Urheilutapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten kehittäminen

Tapahtuman jälkeinen arviointi on tärkeää, jotta pystytään maksimoimaan tulevaisuuden tapahtumien vaikutukset (Raj ym. 2009, 79). Seuraavaksi esitetäänkin muutamia kehitysehdotuksia pienten junioriurheilutapahtumien järjestämiseen aluetaloudellisten vaikutusten optimoimiseksi.

Kilpeläisen ym. (2012, 19) tekemien aluetaloudellisiin vaikutuksiin liittyvien yleistysten voidaan todeta tämän tutkimuksen perusteella pitävän pääsääntöisesti paikkansa. Heidän mukaansa aluetaloudellisiin vaikutuksiin vaikuttavat erityisesti alueen ulkopuolelta tulevien osallistujien määrä sekä siihen liittyen myös tapahtuman kesto, alueen ulkopuolelta tulevan muun rahoituksen määrä sekä alueella toimivien yritysten palvelujen hyödyntäminen (Kilpeläinen ym. 2012, 19). Positiivisten aluetaloudellisten vaikutusten maksimoimiseksi valtakunnallisille pesäpalloleireille tulee saada mukaan mahdollisimman paljon joukkueita alueen ulkopuolelta, minkä lisäksi tapahtuman kesto tulee olla mahdollisimman pitkä (kts. myös Crompton 1999, 149). Viikon kestäviä leirejä voi pidentää tarjoamalla paitsi joukkueille pidennettyjä majoituspaketteja, markkinoimalla myös aluetta potentiaalisena lomapaikkana perheille. Perheet voisivat jäädä alueelle lomallemaan suoraan leirin jälkeen, ja optimoida näin kesälomaan varatun aikansa. Tämän tutkimuksen mukaan kannustajat viettivät leiri-alueilla vähemmän aikaa kuin pelaajat, mutta käyttivät toimijaryhmistä eniten rahaa. Näin olleen kannustajien saaminen alueelle pidemmäksi aikaa voisi lisätä valtakunnallisten pesäpalloleirien positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia tulevaisuudessa. Lisäksi voidaan olettaa, että mitä enemmän kannustajia alueelle saadaan, sitä suuremmat ovat tapahtuman aluetaloudelliset vaikutukset. Tästä syystä heille kohdennettu markkinointi ennen leiriä on keskeistä.

Kuusiston ym. (2023, 75) mukaan erilaisten tapahtumien tukeminen kuntatasolta on yleistä, ja siihen on olemassa monia erilaisia keinoja. Tällaisia voivat olla esimerkiksi rahalliset yhteistyösopimukset, tapahtumapaikkasubventiot ja tapahtumatilat, opastus ja ohjeistus tapahtuman järjestämiseen, tapahtumatarvikkeiden tarjoaminen sekä viestinnässä tukeminen ja vapaaehtoispankin käyttö (Kuusisto ym. 2023, 75). Tässä tutkimuksessa tarkasteltujen Tenavaleirin ja Nuorisoleirin osalta kunnat tukivat leirien järjestämistä tarjoamalla käyttöön tiloja sekä henkilö- ja muita resursseja kenttien kunnossapitoon. Tulevaisuudessa valtakunnallisten pesäpalloleirien suunnitteluvaiheessa on hyvä ottaa keskusteluun kunnan kanssa myös kaikki muut potentiaaliset tukikeinot. Erityisesti viestinnässä piilee potentiaalia, sillä se ei vaadi suurta rahallista panostusta kunnalta, mutta sen avulla valtakunnalliset pesäpalloleirit voivat saada enemmän paikallista näkyvyyttä, mikä voi puolestaan johtaa rahallisiin yhteistyösopimuksiin muiden toimijoiden kanssa.

Lisäksi paikallinen näkyvyys voi lisätä kuntalaisten aktivointia, mikä on Rossin (2021, 7) mukaan yksi tapahtumien järjestämiseen liittyvistä keskeisimmistä haasteista. Junioriurheilutapahtumat järjestetään yleensä pitkälti paikallisten vapaaehtoisten voimin, mutta se ei tarkoita, etteikö vapaaehtoisten mukaan saaminen olisi haastavaa (kts. esim. Østerlund, 2013). Lisäksi paikallista näkyvyyttä lisäämällä junioriurheilutapahtumiin sekä sitä kautta paikallisen seuran toimintaan on mahdollista saada mukaan uusia vapaaehtoistoimijoita. Tämän arvoa on haasteellista mitata rahassa, mutta urheiluseuratoimijat ymmärtävät, että vapaaehtoisten antama aikaresurssi on todella arvokasta urheiluseuroille. Lisäksi paikallisella yhteisöllä on merkittävä rooli tapahtumien kehittämisessä (Raj ym. 2009, 69), mikä puolestaan kehittää paikkakunnalle suuntautuvaa matkailua, joka luo elinvoimaa kuntaan.

Junioreille suunnatuissa pienissä urheilutapahtumissa on paljon potentiaalia, mutta Mackellarin (2015, 7) mukaan tutkimukset viittaavat kuitenkin siihen, etteivät paikalliset yritykset näe niissä tarpeeksi taloudellista potentiaalia, jotta ne lähtisivät tekemään yhteistyötä. Niillä on kuitenkin keskeinen merkitys, mikäli tapahtumien taloudellisia vaikutuksia halutaan kehittää (kts. Parjanen 2017, 18). Tästä syystä paikallisen näkyvyyden lisäämisen lisäksi on tärkeä kerätä tietoa junioriurheilutapahtumien taloudellisista vaikutuksista. Kun tapahtuman järjestäjä pystyy esittämään konkreettisia lukuja paikallisille yrityksille, ja osoittamaan niiden kautta potentiaalinen esimerkiksi majoitus- ja ruokailupalveluiden suhteen tehtävästä yhteistyöstä, konkretisoituu taloudellinen hyöty myös paikallisille yrityksille. Mackellarin (2015, 8) mukaan paikallisten yritysten sitoutumisella paikallisiin urheilutapahtumiin on suuri merkitys tapahtumien taloudellista menestystä ja jatkuvuutta sekä tapahtumaan osallistujien tyytyväisyyttä tarkasteltaessa. Tulevaisuudessa valtakunnallisten pesäpalloleirien järjestäjien kannattaa nostaa enemmän esille sitä, että myös kunta on mukana tapahtuman järjestämisessä. Näkyvä yhteistyö yhdessä taloudellisesta vaikuttavuudesta kertovien lukujen kanssa auttaa yrityksiä näkemään leirijärjestäjänä toimivan urheiluorganisaation aidosti liiketaloudellisesti potentiaalisena kumppanina.

Laakson ym. (2006, 111) mukaan urheilun suur tapahtumat tulisi nähdä mahdollisuutena luoda koko alueelle hyvää mainetta, joka myöhemmin vaikuttaa positiivisesti alueen talouteen (Laakso ym. 2006, 111). Imagojen luominen ja mielikuviin vaikuttaminen ovatkin tulevaisuudessa yhä tärkeämpiä vaikuttamisen muotoja myös kaupunkien johtamisessa ja yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa (Rainisto 2008, 36). Myös pienillä tapahtumilla voi olla suuri vaikutus varsinkin pienempien paikkakuntien maineen kehittymisen näkökulmasta. Tämän tutkimuksen mukaan monet sekä Tenavaleirille että Nuorisoleirille osallistuneista vierailivat kyseisellä paikkakunnalla ensimmäistä kertaa. Valtakunnallisten pesäpalloleirien järjestämisoikeudet myönnetään Suomen Pesäpalloliiton toimesta sen jäsenseuroille, jotka

järjestävät leirit tiiviissä yhteistyössä kunnan kanssa (Suomen Pesäpalloliitto 2023a). Vaikka järjestämisoikeudet kiertävät eivätkä samat seurat järjestä leirejä vuosittain, on kunnilla hyvä mahdollisuus hyödyntää pesäpalloa yleisesti tai järjestettävää leiriä omassa brändäyksessään niin halutessaan. Valtakunnalliset pesäpalloleireillä on ollut jo vuosien ajan tietyt tunnistettavat nimet sekä värimaailmat, joten itse leirien brändäämistä ei tarvitse huolehtia, sillä leirien brändit tunnistetaan pesäpallopiireissä hyvin. Kuntien kannattaisikin pohdita valtakunnallisten pesäpalloleirien brändin yhdistämistä kunnan brändin kanssa niin, että kunnasta tulisi mieleen järjestetty leiri ja vastaavasti järjestetystä leiristä sen järjestämispaikkakunta (kts. Chalip & Costa 2005, 224).

Hyvärisen (2023) tekemän tutkimuksen mukaan kunnat eivät itse koe lapsiperheitä keskeisenä kuntamarkkinoinnin kohderyhmänä esimerkiksi Etelä-Karjalassa. Tämä kohderyhmä on kuitenkin yksi keskeisimmistä, ellei jopa keskeisin kuntien elinvoimaa tarkasteltaessa (Hyvärinen, 2023). Kaikki valtakunnalliset pesäpalloleirit on kohdennettu alaikäisille pesäpallon harrastajille perheineen. Koska varsinainen leirin järjestäminen houkuttelee lapset vanhempineen paikkakunnalle, saa kunta sen kautta ilmaista lapsiperheille kohdennettua kuntamarkkinointia, joka olisi varmasti nykyistä paremmin hyödynnettävissä. Yksi tapa hyödyntää valtakunnallisia pesäpalloleirejä kuntamarkkinoinnissa voisi olla leirin aikainen vaikuttajamarkkinointi. Pesäpallon parissa on varmasti sosiaalisessa mediassa aktiivisesti toimivia vaikuttajia, jotka voisi kutsua asumaan kuntaan leiriviikon ajaksi. He voisivat seurata varsinaista leiriä ja raportoida sosiaaliseen mediaan millaiselta paikkakunta vaikuttaa heidän silmiinsä potentiaalisina asukkaina tai vain turisteina. Tämä voisi olla tehokas kuntamarkkinoinnin keino varsinkin jos kunta haluaa profiloitua pesäpallopaikkakunnaksi. Kuntamarkkinointi on kunnalle aina investointi, jos sillä halutaan saada tuloksia aikaan, joten muiden tahojen järjestämät tapahtumat ovat kustannustehokas tapa saada aikaan hyötyä, jonka kokonaistaloudellista arvoa on mahdoton rahassa mitata.

Mikäli leireille osallistuneet ihmiset haluttaisiin saada palaamaan paikkakunnalle, ja lisäämään tätä kautta leirien aluetaloudellisia vaikutuksia, olisi heitä mahdollista lähestyä leirin jälkeen. Mikäli leirijärjestäjä ei itse haluaisi tätä tehdä, vaatisi se luonnollisesti luvan leirille osallistuneiden yhteystietojen luovutukseen esimerkiksi kunnalle. Kannustusjoukkojen yhteystietoja voisi kerätä leirin aikana esimerkiksi palkintoarvonnan yhteydessä. Kunta voisi jälkikäteen tällöin lähestyä leirille osallistuneita esimerkiksi postikortilla, jolla heidät toivotaan uudelleen tervetulleiksi paikkakunnalle seuraavana kesänä. Postikortissa voisi olla myös esimerkiksi alennuskoodi johonkin paikalliseen majoituspalveluun tai ravintolaan.

5.3 Jatkotutkimusehdotukset

Pelkkien taloudellisten vaikutusten tarkasteleminen voi vääristää todellisuutta, minkä vuoksi kokonaiskuvan tarkasteleminen on tärkeää tapahtumien vaikutuksia arvioitaessa (Rossi 2021, 8). Tästä syystä tämän tutkimuksen keskeisin jatkotutkimusehdotus liittyy tertiääri-vaikutusten mittaamiseen. Jotta valtakunnallisten pesäpalloleirien sekä muiden pienten junioriurheilutapahtumien taloudellista vaikuttavuutta pystyttäisiin tulevaisuudessa arvioimaan koko potentiaalissaan, myös tertiääri-vaikutuksia tulee pystyä luotettavalla tavalla mittaamaan. Suositeltavaa on tähän liittyen perehtyä imago- ja mielikuvatutkimukseen tarkemmin (kts. esim. Rainisto, 2008). Lisäksi tertiääri-vaikutuksia voisi pyrkiä mittaamaan jälkikäteen kysymällä matkailijoilta sekä uusilta asukkailta ja yrityksiltä, miksi he ovat tulleet paikkakunnalle. Tämä vaatisi luonnollisesti resursseja kunnalta, mutta toisi lisäarvoa tapahtumatutkimuksen lisäksi kunnalle sen kuntamarkkinoinnin kehittämisen tueksi.

Myös toinen potentiaalinen jatkotutkimusehdotus liittyy tapahtuman jälkeen tehtävään tutkimukseen. Tapahtumien vaikutukset voidaan jakaa väliaikaisiin ja pitkäaikaisiin vaikutuksiin (OECD 2011, 12-14). Tässä tutkimuksessa on keskitytty tarkastelemaan väliaikaisia vaikutuksia eli tapahtumakävijöiden aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia. Kuitenkin kunnan elinvoiman näkökulmasta olisi toivottavaa, että tapahtumilla olisi myös pitkäaikaisia vaikutuksia, jotka liittyvät esimerkiksi työllisyyteen ja tapahtumafasiliteettien hyödyntämiseen. (OECD 2011, 12-14). Valtakunnallisten pesäpalloleirien pitkäaikaisia vaikutuksia voitaisiin tutkia esimerkiksi kunnan organisoimana vuoden ajan tapahtuman päättymisen jälkeen.

Kuusiston ym. (2023, 75) mukaan pientapahtumat ja paikalliset tapahtumat lisäävät enemmän merkityksellisyyttä, kun taas globaali- ja megatapahtumat lisäävät alueen vetovoima. Tästä syystä olisi mielenkiintoista tutkia, millainen vaikuttavuus valtakunnallisilla pesäpalloleireillä varsinkin pienemmällä paikkakunnilla on paikallisten näkökulmasta tarkasteltuna. Vaikka tämä ei suoraan liity tapahtumien taloudellisten vaikutusten tutkimiseen, liittyy se kuntien elinvoiman lisäämiseen muulla tavoin. Valtakunnalliset pesäpalloleirit kuten monet muutkin pienet junioriurheilutapahtumat Suomessa järjestetään pääsääntöisesti vapaaehtoisvoimin, joten niiden merkityksen paikalliselle yhteisölle voidaan uskoa olevan merkittävä. Ainakin tapahtumat ovat riippuvaisia paikallisesta yhteisöstä, joten olisi mielenkiintoista tutkia, mikä merkitys niillä on paikalliselle yhteisölle elinvoiman näkökulmasta.

Mikäli junioriurheilutapahtumien taloudellisten vaikutusten tutkimiseen on käytettävissä enemmän resursseja, voisi pitkäaikaisvaikutusten lisäksi tutkia myös kerrannaisvaikutuksia eli kuinka moneen kertaan tapahtuman kautta paikkakunnalle tullut raha kiertää ennen kuin se niin sanotusti vuotaa paikkakunnan ulkopuolelle. Esimerkiksi jos ravintolan alihankkijoina

toimivat paikalliset yritykset, pysyy ravintolan palveluihin käytetty raha pidempään paikkakunnalla, kuin jos alihankkijat ovat ulkopaikkakuntalaisia yrityksiä. (Van der Wagen & White 2010, 13.)

Käytännön tutkimusehdotus kaikille seuraavien vuosien valtakunnallisten pesäpalloleirien sekä muiden pienten junioriurheilutapahtumien järjestäjille on tämän tutkimuksen kanssa yhtenevän tai vastaavan tekeminen tapahtuman taloudellisten vaikutusten selvittämiseksi. Mikäli tutkimuksia halutaan vertailla, on suositeltavaa hyödyntää tämän tutkimuksen mittaristoja. Valmiit kyselypohjat ja tutkimusprosessi helpottavat myös tutkimuksen toteutettavuutta, mikä on oleellista, sillä pienten junioriurheilutapahtumien järjestämisessä harvoin on ylimääräisiä resursseja. Lisäksi tutkimukset voi toteuttaa opinnäytetyöprosesseina, jolloin ne eivät vaadi tapahtumanjärjestäjältä niin paljon resursseja.

Lähdeluettelo

- Ahola, H-R. 2010. Tapahtuman taloudelliset vaikutukset. Case: Haapavesi Folk Music Festival 2010. Opinnäytetyö. Lahden ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. [Verkkoaineisto]. [Luettu 3.7.2023]. Saatavissa [Ahola Helja-Riitta.pdf \(theseus.fi\)](#)
- Arkko, J. & Rummukainen, M. 2019. Talousvaikuttavuustutkimus. Power Cup Kuopio 2018. Opinnäytetyö. Savonia ammattikorkeakoulu. Liiketalouden tutkinto-ohjelma. [Verkkoaineisto]. [Luettu 11.6.2023]. Saatavissa [Microsoft Word - OPINNÄYTETYÖ Arkko Rummukainen.docx \(theseus.fi\)](#)
- Aro, T. 2016. Kaupunkien kovat ja pehmeät vetovoimatekijät. Kaupunkisuunnitteluseminaari X 12.10.2016, Oulu. [Verkkoaineisto]. [Luettu 8.8.2023]. Saatavissa [KAUPUNGIN KOVAT JA PEHMEÄT VETOVOIMATEKIJÄT \(ouka.fi\)](#)
- Østerlund, K. 2013. Managing voluntary sport organizations to facilitate volunteer recruitment. *European sport management quarterly*. Vol.13, nro. 2, s. 143-165.
- Bavard, C. 2023. Suurten urheilutapahtumien järjestäjät palkittiin uusilla Lahti teko -tunnustuksilla – kansainvälinen suurkilpailu toi alueelle kymmeniä miljoonia. *Etelä-Suomen Sanomat* 13.12.2023. [Verkkoaineisto]. [Luettu 15.12.2023]. Saatavissa https://www.ess.fi/paikalliset/6418089?fbclid=IwAR3dIJErQniWj3pQgH2MjjZi9E63fM9_PCd6uKK94uO_YKeHbmK_aTeiRbl
- Bladen, C., Kennell, J., Abson, E. & Wilde, N. 2012. *Event management: an introduction*. Abingdon, Routledge.
- Brown, C., Busser, J. & Baloglu, S. 2010. Sport Tourists in a Gaming Destination: Predicting Gaming and Non-Gaming Expenditures. *UNLV Gaming Research & Review Journal*. Vol. 14, nro. 2, s. 59-68.
- Chalip, L. & Costa, A. 2005. Sport event tourism and the destination brand. Towards a general theory. *Sport in Society*. Vol. 8, nro. 2, s. 218-237.
- Cooper, C. 2011. International tourism. Teoksessa Taylor, P. (toim.) 2011. *Torkildsen's Sport and Leisure Management*. 6. p. New York, Routledge.
- Crompton, J. L. 1999. The economic impact of sports tournaments and events. *Parks and Recreation*. Vol. 34, nro. 9, s. 142-150.

- Daniels, M. J. & Norman, W. C. 2010. Estimating the Economic Impacts of Seven Regular Sport Tourism Events. *Journal of Sport Tourism*. Vol. 8, nro. 4, s. 214-222.
- Deery, M. & Jago, L. 2010. Social impacts of events and the role of anti-social behavior. *International Journal of Event and Festival Management*. Vol. 1, nro. 1, s. 8-28.
- Eisenhardt, K. M. 1989. Building Theories from Case Study Research. *The Academy of Management Review*. Vol. 14, nro. 4, s. 532-550.
- Etelä-Suomen Sanomat 2023. Salpausselän 100-vuotisjuhlakisoista jäi Lahden alueelle miljoonapotti. 17.11.2023. [Verkkajulkaisu]. [Luettu 15.12.2023]. Saatavissa <https://www.ess.fi/urheilu/6359677>
- Getz, D. 2005. Event management & event tourism. 2. p. New York, Cognizant Communication Corporation.
- Gibson, H. J. 1998. Active sport tourism: Who participates? *Leisure Studies*. Vol. 17, s. 155-170.
- Gibson, H. J. 2003. Sport tourism: An introduction to the special issue. *Journal of Sport Management*. Vol. 17, s. 205-213
- Gibson, H. J., Willming, C., & Holdnak, A. 2003. Small-scale event sport tourism: Fans as tourists. *Tourism Management*. Vol. 24, s. 181–190.
- Gibson, H. J., Kaplanidou, K., & Kang, S. J. 2012. Small-scale event sport tourism: A case study in sustainable tourism. *Sport Management Review*. Vol. 15, s. 160–170.
- Gratton, C., Shibli, S. and Coleman, R. 2006. The economic impact of major sports events: A review of ten events in the UK. *The Sociological Review*. Vol. 54, nro. 2, s. 41-58.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Porvoo, Edita Publishing.
- Heinonen, A. 2023a. Nuorisopäällikkö Suomen Pesäpalloliitto ry. [sähköpostiviesti]. anriika.heinonen@pesis.fi 18.8.2023.
- Heinonen, A. 2023b. Nuorisopäällikkö Suomen Pesäpalloliitto ry. [sähköpostiviesti]. anriika.heinonen@pesis.fi 16.7.2023.
- Hemmi, J., Lehtinen, J. R. & Vuoristo, K-V. 1987. Matkailu ja matkailijat. Porvoo, WSOY.
- Higham, J. 1999. Commentary – Sport as an avenue of tourism development: An analysis of the positive and negative impacts of sport tourism. *Current Issues in Tourism*. Vol. 2, nro. 1, s. 82-90.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki, Tammi.

Hyvärinen, A. 2023. Etelä-Karjalan kuntien markkinoinnin haasteet 2020-luvulla. Opinnäytetyö. LAB-ammattikorkeakoulu. Tradenomi. [Verkkoaineisto]. [Luettu 27.12.2023]. Saatavissa [Hyvarinen_Anni.pdf \(theseus.fi\)](#)

Joensuu Events 2020. Kävijätutkimuksen käsikirja. Miksi ja miten teen tapahtumastani kävijätutkimuksen? [Verkkoaineisto]. [Luettu 27.6.2023]. Saatavissa [kavijatutkimuksen_kasikirja_2020-10-01.indd \(joensuu.fi\)](#)

Kainulainen, K. 2005. Kunta ja kulttuurin talous. Tulkintoja kulttuuripääoman ja festivaalien aluetaloudellisista merkityksistä. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa [951-44-6439-7.pdf](#)

Kankaanpään kaupunki 2023a. Kankaanpää-info. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [Kankaanpää-info - Kankaanpään kaupunki \(kankaanpaa.fi\)](#)

Kankaanpään kaupunki 2023b. Kankaanpää luvuin. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [Kankaanpää luvuin - Kankaanpään kaupunki \(kankaanpaa.fi\)](#)

Kankaanpään kaupunki 2023c. Kankaanpää 2030. ”Äly, taide ja hyvinvointi asuvat meillä”. Kaupunkistrategian päivitys. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa: [PowerPoint Presentation \(kankaanpaa.fi\)](#)

Kankaanpään kaupunki 2023d. Tapahtumat. [Verkkajulkaisu]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [Tapahtumat - Kankaanpään aluekalenteri \(kankaanpaa.fi\)](#)

Kankaanpään Maila 2023. Seura. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [Seura - Kankaanpään Maila \(kankaanpaanmaila.fi\)](#)

Kasimati, E. 2003. Economic aspects and the Summer Olympics: a review of related research. *International Journal of Tourism Research*. Vol. 5, s. 433–444.

Kauppila, P. 2016. Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Pudasjärvellä. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä 47. [Verkkoaineisto]. [Luettu 11.7.2023]. Saatavissa [Kainuun venäläismatkailututkimus \(theseus.fi\)](#)

Kilpeläinen, P., Kostianen, E. & Laakso, S. 2012. Kaupungissa tapahtuu. Tapahtumaklusteri ja tapahtumien vaikutukset Helsingissä. Kaupunkitutkimus TA Oy. [Verkkoaineisto]. [Luettu 10.6.2023]. Saatavissa [tapahtumien_vaikuttavuus.pdf \(kaupunkitutkimusta.fi\)](#)

Kuntaliitto 2023. Oulu. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa [Oulu | Kuntaliitto.fi](#)

tutkimusraportti. Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitoksen julkaisuja nro 1. Joensuun yliopisto. [Verkkoaineisto]. [Luettu 15.6.2023]. Saatavissa [Itäsuomalaisten tapahtumien asiakasprofiilit ja aluetaloudellinen vaikuttavuus : ESS vaikuttaa -tapahtumien arviointihankkeen tutkimusraportti \(core.ac.uk\)](#)

Mäntylä, J. 2023. Leirin Johtaja Kankaanpään Tenavaleiri [sähköpostiviesti]. jani.mantyla@honkatrading.com 30.6.2023.

Nuorisoleiri 2023. Nuorisoleirin infolehti. [Verkkoaineisto]. [Luettu 7.8.2023]. Saatavissa [OULU2023 INFOLEHTI.pdf \(pesis.fi\)](#)

OECD 2011. Local development benefits from staging global events: achieving the local development legacy from London 2012. [Verkkoaineisto]. [Luettu 15.6.2023]. Saatavissa [Local development benefits from staging global events: achieving the local development legacy from London 2012 \(oecd.org\)](#)

Oulun kaupunki 2022a. Tietoa Oulusta 2021. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa <https://mediapankki.ouka.fi/sharing/product/7136fd92802f13f9>

Oulun kaupunki 2022b. Kaupunkistrategia Oulu 2030. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa [Kaupunkistrategia Oulu 2030 \(ouka.fi\)](#)

Oulun kaupunki 2023. Tietoa Oulusta. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa [Tietoa Oulusta - Oulu tietoa - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)

Oulun Lippo Juniorit 2023. Yleistä. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa [Yleistä - Oulun Lippo Juniorit ry](#)

Parjanen, S. 2017. Yrittäjien näkemykset hiihdon maailmanmestaruuskilpailujen vaikutuksista Lahden keskustan elinvoimaisuuteen. [Verkkoaineisto]. [Luettu 3.7.2023]. *Matkailututkimus*. Vol. 14, nro. 1, s. 7-25. Saatavissa [Yrittäjien näkemykset hiihdon maailmanmestaruuskilpailujen vaikutuksista Lahden keskustan elinvoimaisuuteen - pdf \(journal.fi\)](#)

Parra-Camacho, D., Gonzalez-Garcia, R., J. ja Alonso-Dos-Santos, M. 2021. Social impact of a participative small-scale sporting event. *Sport Business & Management: An International Journal*. Vol. 11, nro. 2, s. 109-124.

Pietiläinen, E. 2023. Talous- ja leiripassivastaava Oulun Nuorisoleiri [sähköpostiviesti]. esa.pietilainen@live.com 27.6.2023

Power Cup 2023. Power Cup. [Verkkoaineisto]. [Luettu 3.7.2023]. Saataviss: [Power Cup - Lentopalloliitto PowerCup](#)

- Preuss, H. 2005. The Economic Impact of Visitors at Major Multi-sport Events. *European Sport Management Quarterly*. Vol. 5, nro. 3, s. 281-301.
- Punch, K. 2003. Survey research. The basics. London, Sage.
- Rainisto, S. 2008. Kaupunkibrändi: paikan markkinoinnin teoriaa ja käytäntöjä. Case Helsinki ja Case Lahti. Kouvola: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.
- Raj, R., Walters, P. & Rashid, T. 2009. Event management. An integrated and practical approach. Los Angeles, Sage.
- Richards, G. & Wilson, J. 2004. The Impact of Cultural Events on City Image: Rotterdam, Cultural Capital of Europe 2001. *Urban Studies*. Vol. 41, nro. 10, s. 1931-1951.
- Ritari, J. 2022. Pesäpallo kuntien elävöittäjänä. Tutkielma pesäpallon ja kuntien elinvoiman yhteydestä. Vaasan yliopisto, Johtamisen yksikkö. [Verkkoaineisto]. [Luettu 3.7.2023]. Saatavissa [Pesäpallo kuntien elävöittäjänä \(uwasa.fi\)](https://www.uwasa.fi)
- Rossi, I. 2021. Hyötyä, huvia vai molempia? Tapahtumien merkityksestä kaupungeille ja kunnille. Teoksessa Vartiainen, P. (toim.) (2021) Kulttuurityön tekijät. Kirjoitelmia kulttuurituotannosta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 124. [Verkkoaineisto]. [Luettu 10.6.2023]. Saatavissa [Kulttuurityön tekijät \(humak.fi\)](https://www.humak.fi)
- Ruokalainen, O., Suutari, T., Kolehmainen, J., Kujala, S. & Törmä, O. 2016. Pitävä ote kulttuuritoimintojen aluetaloudellisista vaikutuksista ja merkityksistä? Tapauksena Seinäjoen rytmimusiikkiklusteri. Alue ja Ympäristö. Vol. 45, nro. 1, s. 95-110. [Verkkoaineisto]. [Luettu 15.6.2023]. Saatavissa [Pitävä ote kulttuuritoimintojen aluetaloudellisista vaikutuksista ja merkityksistä? Tapauksena Seinäjoen rytmimusiikkiklusteri - pdf \(journal.fi\)](https://www.journal.fi)
- Ruusinen, M. 2013. Urheilutapahtuman taloudelliset vaikutukset. Power Cup Turku 2012. Opinnäytetyö. Savonia ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. [Verkkoaineisto]. [Luettu 11.6.2023]. Saatavissa [Savonia-ammattikorkeakoulu, opinnäytetyön pohja \(theseus.fi\)](https://www.theseus.fi)
- Shone, A. & Parry, B. 2004. Successful event management. A practical handbook. Andover, Cengage Learning.
- Small, K. 2007. Social dimensions of community festivals: an application of factor analysis in the development of social impact perception (SIP) scale. *Event Management*. Vol. 11, s. 45-55.
- Standeven, J. & de Knop, P. 1998. Sport Tourism. Champaign (IL), Human Kinetics.

Suomen Pesäpalloliitto 2023a. Valtakunnalliset pesäpalloleirit 2023. [Verkkoaineisto]. [Luettu 11.6.2023]. Saatavissa [Leirit - Pesäpalloliitto \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Pesäpalloliitto 2023b. Valtakunnallisten leirien joukkuemäärät. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [Leirit-joukkuemaarat-paikkakunnat \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Pesäpalloliitto 2023c. Pesäpalloliitto etsii opinnäytetyön tekijää. [Verkkoaineisto]. [Luettu 4.7.2023]. Saatavissa [Pesäpalloliitto etsii opinnäytetyön tekijää - Pesäpalloliitto \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Pesäpalloliitto 2023d. Satoja ilmoittautumisia vain minuuteissa – joukkueet kärppinä varmistamassa paikkansa valtakunnallisilla leireillä! [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [Satoja ilmoittautumisia vain minuuteissa – joukkueet kärppinä varmistamassa paikkansa valtakunnallisilla leireillä! - Pesäpalloliitto \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Pesäpalloliitto 2023e. Tenavaleiri. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [TENAVALEIRI - Pesäpalloliitto \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Pesäpalloliitto 2023f. Kilpailu. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [KILPAILU - Pesäpalloliitto \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Pesäpalloliitto 2023g. Majoitus ja ruokailu. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [MAJOITUS JA RUOKAILU - Pesäpalloliitto \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Pesäpalloliitto (2023h) Nuorisoleiri. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa <https://www.pesis.fi/pesisleirit/nuorisoleiri/>

Suomen Pesäpalloliitto 2023i. Majoitus. [Verkkoaineisto]. [Luettu 10.7.2023]. Saatavissa [MAJOITUS JA RUOKAILU - Pesäpalloliitto \(pesis.fi\)](https://www.pesis.fi)

Suomen Urheiluliitto 2023. SUL:n hallitus: EM-kilpailujen 2030 vaikutuksia selvitetään. 17.11.2023. [Verkkoaineisto]. [Luettu 15.12.2023]. Saatavissa https://www.yleisurheilu.fi/uutinen/suln-hallitus-em-kilpailujen-2030-vaikutuksia-selvitetaan/?fbclid=IwAR1TnuynzyCHlg4GXRy2puyNEEj9fy9ZWTYRL1sSitUcsi9jY0F3_eyGfuY

Tahvanainen, N., Vatanen, E. & Komppula, R. 2012. Matkailun paikallistaloudellisten vaikutusten mittaamismenetelmien yhdistäminen – Savonlinnan seutukunnan matkailu vuonna 2010. *Matkailututkimus*. Vol. 8, nro. 2, s. 40-64.

Tahvanainen, N. 2011. Matkailun taloudelliset vaikutukset Savonlinnan seutukunnassa vuonna 2010. Kansantaloustieteen pro gradu – tutkielma. Itä-Suomen yliopisto.

Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. [Verkkoaineisto]. [Luettu 12.7.2023]. Saatavissa [urn:nbn:fi:uef-20110361.pdf](#)

Talouselämä 2019. Tyttöjen jalkapalloon investoiva Helsinki Cup tuo kaupunkiin miljoonien eurojen rahavirrat – viime tilikauden liikevaihto oli 1,7 miljoonaa euroa. [Verkkoaineisto]. [Luettu 3.7.2023]. Saatavissa [Tyttöjen jalkapalloon investoiva Helsinki Cup tuo kaupunkiin miljoonien eurojen rahavirrat – viime tilikauden liikevaihto oli 1,7 miljoonaa euroa | Talouselämä \(talouselama.fi\)](#)

van der Wagen, L. & White, L. 2010. Events management. For cultural, business and sporting events. Frenchs Forest, Pearson.

Valli, J. 2023. Tenavaleirin taloudellisista vaikutuksista tehdään poikkeuksellisen laaja tutkimustyö. Kankaanpään Seutu. 20.7.2023. [Verkkoaineisto]. [Luettu 18.12.2023]. Saatavissa [Tenavaleirin taloudellisista vaikutuksista tehdään poikkeuksellisen laaja tutkimustyö - Uutiset - Kankaanpään Seutu \(kankaanpaanseutu.fi\)](#)

Valtion liikuntaneuvosto 2017. Valtion liikuntaneuvosto: Liikunnalla ja urheilulla terveyttä, hyvinvointia ja elinvoimaisuutta kuntaan. Lausunto 3.3.2017. [Verkkoaineisto]. [Luettu 11.7.2023]. Saatavissa Valtion liikuntaneuvosto ja kuntavaalit – Valtion liikuntaneuvosto

Vatanen, E. 2011. Tuotosmalli panos-tuotosanalyysin välineenä: menetelmä, teoria ja paikallistaloudelliset sovellukset. [Verkkoaineisto]. [Luettu 11.7.2023]. Väitöskirja. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. Saatavissa [kansi.psd \(uef.fi\)](#)

Veltri, F., R., Miller, J., J. & Harris, A. 2009. Club Sport National Tournament: Economic Impact of a Small Event on a Mid-Size Community. *Recreational Sports Journal*. Vol. 33, nro. 2, s. 119-128.

Visit Kankaanpää 2023. Visit Kankaanpää. [Verkkoaineisto]. [Luettu 13.6.2023]. Saatavissa [Etusivu - Visit Kankaanpää \(visitkankaanpaa.fi\)](#)

Visit Oulu 2023a. Elä pelekää. Koe se. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa [Elä pelekää. Koe se. - Visit Oulu](#)

Visit Oulu 2023b. Oulussa tapahtuu. [Verkkoaineisto]. [Luettu 14.6.2023]. Saatavissa [Oulussa tapahtuu! - Visit Oulu](#)

Wallo, H. & Häyrynen, E. 2022. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtuman suunnittelu ja toteutus. Helsinki, Tietosanoma.

Yin, R., K. 2014. Case study research: Design and methods. 5. p. Los Angeles, Sage.

Äikäs, T. A. 2004. Imagoa etsimässä. Kaupunki- ja aluemarkkinoinnin haasteista mielikuvien mahdollisuuksiin. Suomen Kuntaliitto.